

370.108
พ 298 ก
ว 3

การศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้
โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

ปริญญานิพนธ์

ของ

ไพศาล นาคนิยม

ร.อ.ส.ร.ด. ๓ มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ

๑๑ พ.ค ๒๕๓๕

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

พฤษภาคม ๒๕๒๗

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ

๓ 44966

178708

การศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้
โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

บทคัดย่อ
ของ
ไพศาล นาคนิยม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
พฤษภาคม 2527

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 โดยใช้
เทคนิคเคสฟาย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นข้าราชการจากเก้าจังหวัดภาคใต้คือจังหวัดตรัง
นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา และสตูล ซึ่งเป็น
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 41 คน ข้าราชการ
เหล่านี้เป็นหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศึกษาพิเศษ กรมการศึกษา
นอกโรงเรียนประจำจังหวัด เกษตรจังหวัด พัฒนาการจังหวัด และนายแพทย์
สาธารณสุขจังหวัด

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 64 ข้อ
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบสอบถามได้ส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบรวมทั้งหมด 3 รอบ จนได้
ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับผู้ตอบส่วนใหญ่ แล้วนำแบบสอบถามในรอบที่สามมา
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์เพื่อพิจารณา
หาความสอดคล้องและความเป็นไปได้ของแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ โดยพิจารณาจากพิสัยระหว่างควอไทล์ที่มีค่าไม่เกิน
1.50 และค่ามัธยฐานดังนี้ ถ้ามัธยฐาน 4.50 ขึ้นไปถือว่าข้อความนั้นเป็นไปได้มากที่สุด
มัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 - 4.49 ถือว่าข้อความนั้นเป็นไปได้มาก มัธยฐานอยู่ระหว่าง
2.50 - 3.49 ถือว่าข้อความนั้นเป็นไปได้ปานกลาง มัธยฐานอยู่ระหว่าง 1.50 -
2.49 ถือว่าข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยและมัธยฐานต่ำกว่า 1.50 ถือว่าข้อความนั้นเป็น
ไปได้น้อยที่สุด

ผลการวิจัยปรากฏแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุดเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 มีดังต่อไปนี้

1. วางแผนการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบร่วมกับองค์กรในท้องถิ่น
ให้มากขึ้น

2. ประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนให้ประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ ได้รู้จักมากยิ่งขึ้น

3. สำรวจปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาชนบทแนวใหม่

4. ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานสื่อกระทรวงหลัก

5. เร่งรณรงค์ให้ประชาชนรู้หนังสือให้ครอบคลุมพื้นที่

6. เน้นให้ผู้เรียนเกิดสติปัญญา การปฏิบัติจริง การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภท

7. เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นทั้งในด้านบุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกวิชาชีพ

8. สอดแทรกกระบวนการคิดเป็นและการจัดการให้มากขึ้นในการฝึกวิชาชีพทุกประเภท

9. เน้นให้ประชาชนมีความสำนึกรับผิดชอบและช่วยตนเองให้มากขึ้น

A STUDY OF TRENDS IN THE ROLE OF PROVINCIAL
NONFORMAL EDUCATION CENTRES IN THE SOUTH
A DELPHI TECHNIQUE

AN ABSTRACT

BY

PAISAN NARKNIYOM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
November 1984

The purpose of this study was to probe the trends related to the role of the Nonformal Education Centres in the South during B.E. 2530 - 2534 (1987 - 1991 A.D.) through the Delphi Technique. The experts selected for giving responses according to this research method included 41 Government Officials from nine southern provinces Nakhon Si Thammarat, Narathiwat, Pattani, Phang - nga, Phatthalung, Phuket, Satun, Trang and Yala. These officials were the Heads of Provincial Nonformal Education Centres, Supervisors of the Provincial Nonformal Education Centres, Provincial Agricultural Officers, Provincial Community Development Officers, and Provincial Public Health officers.

The instrument used for collecting data was the five-point rating scale questionnaire of 64 items, constructed by the researcher. The questionnaire forms were sent out to the experts for their responses, and three rounds of questionnaires were used to obtain the consensus of the majority respondents. Then the final consensus and the possible trends of the role of the Nonformal Education Centres in the South from the third questionnaire were analysed by judging from the inter-quartile ranges of not more than 1.50 and the medians in the following criteria medians of 4.5 and above

were regarded as the most possible, between 3.50 - 4.49 very possible, between 2.50 - 3.49 as moderately possible, between 1.50 - 2.49 less possible, and below 1.50 the least possible.

The findings of the most possible trends of the NFE Centres in the South in the next five years from 1987 to 1991 as viewed by the Government Officials are as follows

1. To plan in organizing all forms of nonformal education activities in more collaboration with local agencies.

2. To provide more public relation on nonformal education for general public and other organizations.

3. To survey local problems and needs in order to organize nonformal education activities in line with new methods of rural development.

4. To cooperate closely with other agencies, especially those within the four core ministries.

5. To accelerate literacy campaigns for people in a greater extent to cover all areas.

6. To focus on students' intellectual competence, actual practices, values and ethics in organizing all forms of nonformal education.

7. To focus on local resources, both manpower and materials, in relation to occupational training.

8. To promote more extensively a critical thinking or "Khit-pen" process and management in all types of occupational skills.

9. To focus on being more conscious in responsibility and self-help among people.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ดร. อภินันท์..... ประธาน
.....ดร. อภินันท์..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....ดร. อภินันท์..... ประธาน
.....ดร. อภินันท์..... กรรมการ
.....ดร. อภินันท์..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร โคตรบรรเทา ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนและ
เป็นประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร. วิกร ตันทวุฒโฒ
ซึ่งเป็นกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีบุรณ หอมเย็น
กรรมการสอบปากเปล่า ทั้งสามท่านนี้ได้ให้ความช่วยเหลือตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างเต็มที่โดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง
จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างดียิ่งจาก
อาจารย์โกศล ชูช่วย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช
อาจารย์นิคม ชินวงศ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพัทลุง
อาจารย์พนม ศรีราม ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปัตตานี
อาจารย์มงคล แม่พิพย์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดยะลา
อาจารย์สังข์ สง่าบ้านโคก อาจารย์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนราธิวาส
อาจารย์อัมพร ตันเจริญ อาจารย์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพังงา
อาจารย์วดี ศิริโมขธารา อาจารย์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตรัง
อาจารย์สมภพ ไบยวง อาจารย์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดภูเก็ต
อาจารย์อารีเพน อับดุลกาเดร์ อาจารย์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสตูล
อาจารย์จิต รักษาศิ ศึกษาพิเศษศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียนประจำจังหวัดสตูล
ตลอดจนบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือแต่ไม่ได้กล่าวนามไว้ในที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ
คุณแม่ที่ได้สนับสนุนและให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอดกระทั่งมีโอกาสได้ทำปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้ได้สำเร็จ

ไพศาล นาคนิยม

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	การศึกษานอกโรงเรียน	6
	คำจำกัดความของการศึกษานอกโรงเรียน	9
	นโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	12
	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	14
	หน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	17
	รูปแบบในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด	19
	ความหมายของบทบาท	23
	เทคนิคเคสฟาย	25
	ประวัติความเป็นมา	25
	ความหมาย	27
	ลักษณะของเทคนิคเคสฟาย	28

การเลือกผู้เชี่ยวชาญ	28
กระบวนการวิจัย	29
ข้อดีข้อเสียของเทคนิคเดลฟาย	30
การนำเทคนิคเดลฟายไปใช้ในการวิจัย	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
งานวิจัยภายในประเทศ	32
งานวิจัยในต่างประเทศ	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
การเลือกผู้เชี่ยวชาญ	40
การสร้างเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
การให้คำแนะนำ	46
การหามัชฌาน	47
การหาพิสัยระหว่างควอไทล์	47
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหาร	48
แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการประสานงาน	49
แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการจัดการศึกษา	51

การให้ความรู้พื้นฐาน	51
การฝึกทักษะวิชาชีพ	52
การบริการข่าวสารข้อมูล	53
การฝึกอบรมประชาชน	54
แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านอื่น ๆ	56
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	57
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	57
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	57
ผลการศึกษาค้นคว้า	58
อภิปรายผล	60
ข้อเสนอแนะทั่วไป	83
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	86
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	97

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญจากเก้าจังหวัดภาคใต้ ที่ใช้เป็นชุดแบบสอบถาม	40
2 มัธยมศึกษา พิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความเกี่ยวกับ แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหารของศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	48
3 มัธยมศึกษา พิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความเกี่ยวกับ แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการประสานงานของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	50
4 มัธยมศึกษา พิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความเกี่ยวกับ แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการให้ความรู้พื้นฐานของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	51
5 มัธยมศึกษา พิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความเกี่ยวกับ แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการฝึกทักษะวิชาชีพของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	52
6 มัธยมศึกษา พิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความเกี่ยวกับ แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริการข่าวสารข้อมูลของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	54
7 มัธยมศึกษา พิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความเกี่ยวกับ แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการฝึกอบรมประชาชนของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	55

8	มาตรฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ข้อความเกี่ยวกับ แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านอื่น ๆ ของศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	56
---	---	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

งานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง ต้องให้บริการประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียนมากกว่า 35 ล้านคน ในกลุ่มอายุตั้งแต่เกิดไปตลอดชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2524 : 1) ประชาชนเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่พลัดหรือขาดโอกาสทางการศึกษาหรือเป็นผู้ที่ออกจากโรงเรียนแล้วเป็นเวลานานและอยู่ภายในชนบท มีชีวิตที่ยากไร้และต้องประสบปัญหานานาประการ

ในขณะนี้แม้ว่ารัฐบาลจะได้ลงทุนเพื่อการศึกษา จนสามารถขยายบริการการศึกษาในโรงเรียนแต่ละปีให้ครอบคลุมประชากรกว่าเก้าล้านคน แต่ก็ยังมีประชากรของประเทศอีก 30 กว่าล้านคนอยู่นอกโรงเรียน ในจำนวนนี้มีผู้ที่ขาดทักษะพื้นฐานในการอ่าน การเขียนภาษาไทยไม่ต่ำกว่าห้าล้านคนและมีประชากรในวัยแรงงานกว่าร้อยละ 17 ที่มีการศึกษาคือต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การพัฒนาประชากรกลุ่มนี้ไม่สามารถกระทำได้โดยผ่านระบบโรงเรียนเพียงอย่างเดียว จึงเป็นหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนที่ต้องเตรียมพร้อมเพื่อขจัดเชยโอกาส และเสริมหรือสานต่องานการศึกษาในโรงเรียนทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนของชาติที่ไม่ได้อยู่ในโรงเรียนได้มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์และได้พัฒนาทักษะความสามารถในการประกอบอาชีพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 61)

ดังนั้นในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่สี่และฉบับที่ห้า รัฐบาลได้มีนโยบายเร่งขยายการศึกษานอกโรงเรียน โดยจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดขึ้นเพื่อเป็นสถานศึกษาในส่วนภูมิภาค ทำหน้าที่ช่วยเหลือจังหวัดในการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ส่งเสริมประสานงานและให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 9) เพื่อกระจายโอกาสและขยาย

บริการงานการศึกษานอกโรงเรียนไปถึงระดับตำบลและท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน เพราะเป็นหน่วยปฏิบัติการที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน จะเห็นได้ว่าบทบาทและหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีขอบข่ายกว้างมาก ทำให้การปฏิบัติงานได้ไม่ดีและไม่ทราบว่าบทบาทหน้าที่ที่แท้จริงนั้นเป็นอย่างไร

ประกอบกับรัฐบาลยังขาดนโยบายที่ชัดเจนในการวางแผนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทำให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปฏิบัติงานได้ไม่ดีเท่าที่ควร และหน่วยงานอื่น ๆ เช่น กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงสาธารณสุข ไม่สามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติได้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 202) ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนทั้งในด้านการบริหารและการให้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการอบรมประชาชนและการพัฒนาทักษะวิชาชีพ พบว่าความซ้ำซ้อนเกิดขึ้นในการคัดเลือกบุคคลกลุ่มเดียวกัน เข้ารับการอบรม (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 66) เกิดการแย่งชิงกลุ่มเป้าหมายและแย่งบทบาทหน้าที่เพราะขาดการประสานงานซึ่งกันและกัน และนอกจากนี้ยังทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ในขณะที่สังคมไทยมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในอันจะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

เมื่อพิจารณาถึงงานการศึกษานอกโรงเรียนในอนาคต ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะมีภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้น เพราะความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนมีแนวโน้มว่าจะมีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในระยะ 10 ปีข้างหน้า (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2524 : 11) และยังคงมีความจำเป็นสำหรับสังคมไทยครบเท่าที่การศึกษาในโรงเรียนยังจัดได้ไม่สมบูรณ์ ดังที่คณะกรรมการของยูเนสโก กล่าวว่า ความสำคัญของการศึกษาในโรงเรียนจะไม่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับวิธีการศึกษาอย่างอื่น (สุนทร โคตรบรรเทา 2524 : 11) และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเศรษฐกิจและสังคมกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาท

ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนมากขึ้นจนไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
ดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการเปลี่ยนอาชีพ และ
ปัญหาการอพยพเข้าสู่เมือง เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มี
บทบาทในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อให้ประชาชนสามารถปรับตัวได้ทันกับเหตุการณ์
และความเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงน่าจะได้มีการศึกษาในเรื่องแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาท
ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในอนาคต โดยระดมความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน
ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อจะได้นำผลของการวิจัยเสนอแนะให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน
และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลพิจารณาหาแนวทางในการวางแผนการดำเนินงาน การบริหาร
การจัดการศึกษา และการเตรียมบุคลากรด้านการศึกษานอกโรงเรียนและนำผลการวิจัย
ไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดใน
อนาคต ตามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศึกษาพิเศษ
กรมการศึกษานอกโรงเรียนประจำจังหวัด เกษตรจังหวัด พัฒนาการจังหวัดและนายแพทย์
สาธารณสุขจังหวัด ในภาคใต้

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้

1. กรมการศึกษานอกโรงเรียนและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดใน
ภาคใต้ ใช้เป็นข้อมูลพิจารณาหาแนวทางในการวางแผนกำหนดนโยบายการบริหาร
การดำเนินงาน การจัดการศึกษาและการเตรียมบุคลากรทางการศึกษานอกโรงเรียน

2. บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนวิชาการศึกษานอกโรงเรียนใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการเตรียมบุคลากรที่จะออกไปปฏิบัติงานทางการศึกษานอกโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในอนาคต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 - 2534 ซึ่งอยู่ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่หก

2. ใช้เทคนิคเคลฟายในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 รอบ

3. การเลือกผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกบุคคลจากเก้าจังหวัดในภาคใต้ จังหวัดละหนึ่งคนคือ หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเกำคน ศึกษาพิเศษ กรมการศึกษานอกโรงเรียนประจำจังหวัดเกำคน เกษตรจังหวัดเกำคน พัฒนาการจังหวัดเกำคน และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเกำคน

เหตุผลที่เลือกบุคคลดังกล่าวเป็นผู้เชี่ยวชาญเพราะพิจารณาเห็นว่าบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเรื่องของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยตรงและทางอ้อม ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงได้แก่ หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศึกษาพิเศษ กรมการศึกษานอกโรงเรียนประจำจังหวัด

ส่วนผู้ที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนคือ เกษตรจังหวัด พัฒนาการจังหวัด และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด นอกจากนี้บุคคลดังกล่าวยังเป็นกรรมการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะและความเห็นชอบแผนงานและโครงการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

อีกด้วย ซึ่งถือว่ามีความบทบาทในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมาก

4. ศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในจังหวัดภาคใต้ที่มีศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดคือ จังหวัดตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา และสตูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ความหมายของคำหรือข้อความที่ใช้ในการศึกษากันทั่วทั้งนี้เป็นที่เข้าใจชัดเจนและตรงกัน จึงได้กำหนดความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็น หมายถึง การตัดสินใจหรือข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
2. แนวโน้ม หมายถึง สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในงานวิจัยนี้หมายถึงบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่จะเกิดขึ้นและเป็นไปได้ในปี พ.ศ. 2530 - 2534
3. บทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หมายถึง สิทธิ หน้าที่ ภารกิจ กิจกรรมและความรับผิดชอบของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
4. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หมายถึง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่เป็นสถานศึกษาในราชการบริหารส่วนกลาง แต่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคและอยู่ในความควบคุมดูแลของจังหวัด
5. เทคนิคเดลฟาย หมายถึง วิธีการวิจัยวิธีหนึ่งที่ใช้ในการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต โดยอาศัยความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันนี้ได้จากการให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามหลายรอบ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารั้วนี้เรียงตามลำดับต่อไปนี้คือ เอกสารเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน นโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ความหมายของบทบาท เทคนิคเคลฟายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานอกโรงเรียน

สำหรับในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน จะกล่าวถึงการศึกษานอกโรงเรียน ความหมายและคำจำกัดความของการศึกษานอกโรงเรียน ดังนี้

การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษานอกโรงเรียนจะครอบคลุมกระบวนการและประสบการณ์ในการเรียนรู้ทั้งหมดที่อยู่นอกโรงเรียนภาคปกติ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ได้จัดทำกันมานานแล้วในประเทศต่าง ๆ เช่น ในรูปของการศึกษาผู้ใหญ่หลาย ๆ ประเภทและหลาย ๆ รูปแบบ การบริการส่งเสริมการศึกษา (การศึกษาอัญจร) การฝึกในระหว่างประจำการและประกอบกิจการ การเป็นช่างฝึกหัด กิจกรรมงานเยาวชน และการให้ความรู้แก่ประชาชนในรูปต่าง ๆ เช่น สโมสรเยาวชน ลูกเสือชาวบ้าน โครงการต่าง ๆ ของหน่วยราชการที่ออกไปให้ความรู้กับประชาชน เช่น กรมพัฒนาชุมชนและกรมอนามัย (สุนทร โคตรบรรเทา 2523 : 13) ทั้งนี้เป็นเพราะการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องกระทำต่อเนื่องกันตลอดชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตาย หรือเรียกว่าการศึกษาคือชีวิต และชีวิตคือการศึกษา นั่นก็คือตั้งแต่มนุษย์เกิดจากครรภ์มารดาถึงเริ่มต้นการศึกษาเรียนรู้ เช่น การดูคนม การรับประทานอาหาร การคลาน นั่ง ยืน เดิน พุด และทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการอยู่รอดของชีวิต จนกระทั่งถึงวัยเข้าโรงเรียน เมื่อจบจากโรงเรียนแล้ว

ก็ยังจำเป็นต้องเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและความจริง
ก้าวหน้าในด้านเครื่องมือเครื่องจักร เทคโนโลยีใหม่ ๆ จนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของ
ชีวิต ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาลอดชีวิตนั่นเอง (ทวีป อภิลิทธิ์ 2523 : 1)
และการศึกษาลอดชีวิตนี้จะอาศัยวิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ กัน วิธีการเรียนรู้อาจจะเกิด
จากการศึกษาสามประเภทซึ่งแต่ละประเภทมีส่วนส่งเสริมซึ่งกันและกันดังต่อไปนี้

1. การศึกษาไม่เป็นทางการ (Informal Education) คำว่าการศึกษา
ไม่เป็นทางการมีชื่อเรียกหลายอย่างเช่น การศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาตามปรกติวิสัย
และการศึกษาไม่มีแบบไม่มีแผน เป็นต้น การศึกษาไม่เป็นทางการเป็นการศึกษาที่เรียนรู้
เองจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการเรียนรู้เองโดยไม่ตั้งใจหรือไม่มีการจัด
และกำหนดไว้ให้ สุกแล้วแต่เหตุการณ์และสภาพแวดล้อม เช่นความรู้ที่ได้จากการอ่าน
หนังสือ หนังสือพิมพ์ การฟังวิทยุ การชมโทรทัศน์ การพูดคุยกับคนอื่น การสังเกต และ
เหตุบังเอิญอื่น ๆ (สุนทร โคตรบรรเทา 2523 : 17 - 18)

ส่วน อุนตา นพคุณ (อุนตา นพคุณ 2523 . 3) เรียกการศึกษาประเภทนี้
ว่าการศึกษาแบบธรรมชาติวิสัย ซึ่งหมายถึงกระบวนการศึกษาลอดชีวิตที่บุคคลได้รับและ
ที่เกิดความรู้ ทักษะ ทศนคติ และความเข้าใจจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันและสิ่ง
แวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว การทำงาน และการเล่น เป็นความรู้ที่ได้จากตัวอย่างและ
ทัศนคติของครอบครัว จากเพื่อน จากการเดินทาง การอ่านหนังสือพิมพ์ การฟังวิทยุ
หรือชมโทรทัศน์และภาพยนตร์ การเรียนรู้แบบนี้เป็นการเรียนรู้ของมนุษย์ที่เป็น
ธรรมชาติที่สุดหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการเรียนรู้แบบสัญชาตญาณ โดยทั่วไปแล้วการศึกษา
แบบธรรมชาติวิสัยไม่มีภาวะระบบและไม่มีแบบแผน แต่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการ
เรียนรู้ทั้งหมดของบุคคลแต่ละคน แม้แต่บุคคลที่ออกจากโรงเรียนแล้วก็ตาม

ในทานองเดียวกันกับ เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ (เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์
2518 : 20) ได้เรียกการศึกษาประเภทนี้ว่าการศึกษาแบบธรรมชาติวิสัย ซึ่งหมายถึง
กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง เป็นการศึกษาที่ให้ทัศนคติ ค่านิยม ทักษะ
และความรู้ โดยอาศัยประสบการณ์จากชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อม

2. การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) การศึกษาในระบบโรงเรียน คำนี้มีนักการศึกษาบางคนเรียกว่า การศึกษาแบบดั้งเดิม หรือการศึกษาแบบเก่า (Traditional Education or Conventional Education) การศึกษาในโรงเรียนภาคปกติ การศึกษาในโรงเรียนหรือการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งหมายถึงการศึกษาที่จัดอยู่ในโรงเรียนและสถานศึกษาทั่วไป มีเวลาเรียน มีหลักสูตรแน่นอน มีลำดับชั้นและขั้นตอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลซึ่งเป็นระดับต่ำสุดไปจนถึงชั้นสูงสุดคือระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนในวัยเรียนระหว่างอายุ 15 - 24 ปี (สุนทร โคตรมรรเทา 2523 : 17)

พจนานุกรมเกี่ยวกับ อุนตา นพคุณ (อุนตา นพคุณ 2523 : 3) เรียกการศึกษาประเภทนี้ว่า การศึกษาในระบบโรงเรียน และได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษาในระบบโรงเรียนหมายถึงระบบการศึกษาที่สถาบันการศึกษารับผิดชอบจัดอยู่โดยตรง เช่น โรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย การศึกษาแบบนี้จะมีการเรียนรู้โดยจัดระบบการแบ่งอายุของนักเรียน การกำหนดพื้นความรู้ การจัดขั้นตอนเป็นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีการให้วุฒิบัตร ประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จขั้นตอนต่าง ๆ

ส่วน เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ (เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ 2518 : 20) เรียกการศึกษาแบบนี้ว่าการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ หมายถึง ระบบการศึกษาที่มีโครงสร้างเป็นลำดับชั้น มีระบบการแบ่งชั้นเรียนตามระยะเวลา เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมถึงระดับมหาวิทยาลัย

3. การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non formal Education) เป็นชื่อที่ได้รับการยอมรับจากนักการศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเช่น นักเศรษฐศาสตร์ ตลอดจนองค์การระหว่างประเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดและสนับสนุนการศึกษาของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายมากที่สุด ซึ่ง สุนทร โคตรมรรเทา (สุนทร โคตรมรรเทา 2523 : 12 - 13) ได้กล่าวว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นคำที่สื่อความหมายและ

ครอบคลุมกิจกรรมที่จัดได้ที่ดีที่สุดและได้ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน จะครอบคลุมกระบวนการและประสบการณ์ในการเรียนรู้ทั้งหมดที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ภาคปกติ กิจกรรมเหล่านี้มักจะจัดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การศึกษาผู้ใหญ่ประเภทต่าง ๆ การบริการส่งเสริมการศึกษา (การศึกษาสัญจร) การฝึกในระหว่างประจำการและ ก่อนประจำการ การให้ความรู้แก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สโมสรเยาวชน ลูกเสือชาวบ้าน นอกจากนี้การที่หน่วยราชการออกไปให้ความรู้กับประชาชนก็จัดว่าเป็น การศึกษานอกระบบโรงเรียนเช่นเดียวกัน

ในพจนานุกรมเดียวกัน อุนตา นพคุณ (อุนตา นพคุณ 2523 : 4) ได้เรียก การศึกษาประเภทนี้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนและให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนคือกิจกรรมทางการศึกษาหรือการเรียนรู้ซึ่งอาจจะดำเนินการจัดขึ้นมา โดยสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคม นอกเหนือไปจากสถาบันทางการศึกษา

ส่วน เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ (เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ 2518 : 20) เรียกว่าการศึกษานอกโรงเรียนและได้ให้ความหมายไว้ว่าการศึกษานอกโรงเรียนเป็น กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดไว้ในนอกระบบโรงเรียนปกติทั่วไป อาจดำเนินงานแยกหรือ เป็นส่วนประกอบสำคัญของกิจกรรมใหญ่ ทั้งนี้มีจุดประสงค์ที่จะสนองความต้องการและ เป้าหมายในการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำหรับผู้ปฏิบัติงานในกรมการศึกษานอกโรงเรียนก็ยังคงเรียกการศึกษาประเภท นี้ว่าการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับชื่อของกรม และการวิจัยในเรื่องนี้ผู้วิจัย ก็จะเรียกการศึกษาประเภทนี้ว่าการศึกษานอกโรงเรียน

คำจำกัดความของการศึกษานอกโรงเรียน คณะเลขาธิการสัมมนาการศึกษา นอกโรงเรียนได้รวบรวมความหมายของการศึกษานอกโรงเรียนไว้ดังนี้ (กระทรวง ศึกษาธิการ 2517 : 49 - 50)

ไคลน และ คีน (Kline and Keehn) เห็นว่า การศึกษานอกโรงเรียน เหมือนกับการศึกษาที่เรียกว่า การศึกษานอกระบบ การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาชั่วชีวิต การศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ เป็นคำที่หมายถึงชนิดของการศึกษาที่พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นทางเลือก หรือส่งเสริมการศึกษาในโรงเรียนหรือจัดขึ้นเพื่อปิดช่องว่างของประชากรจำนวนมาก ซึ่งไม่สามารถจะรับบริการจากระบบการศึกษาในโรงเรียนได้อย่างเต็มที่

แมคคอลล์ (McCall) อธิบายว่าการศึกษานอกโรงเรียนหมายถึง การศึกษา ทุกอย่าง การเรียนรู้จากพ่อแม่ จากประสบการณ์ จากเพื่อน จากสื่อสารมวลชน จาก โรงเรียนผู้ใหญ่ จากหน่วยพัฒนาต่าง ๆ

เซฟฟิลด์ และ ดีโจนา (Sheffield and Diejomaoh) กล่าวว่า การศึกษานอกโรงเรียนเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางครอบคลุมการฝึกอบรมและการสอน นอกระบบชั้นเรียนในโรงเรียนเกือบทั้งหมด เริ่มตั้งแต่การเรียนรู้ของบุคคลแต่ละบุคคล จากพ่อแม่ จากโรงเรียนไปจนถึงการรณรงค์เพื่อให้ประชาชนได้รู้หนังสือ เพื่อให้ผู้ที่ ไม่มีโอกาสเรียนในโรงเรียนได้มีโอกาสเล่าเรียน เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาจากระบบ โรงเรียนแล้วได้มีโอกาสหาความรู้และได้รับการฝึกฝนเพิ่มเติม โดยเฉพาะสำหรับการ ที่จะไปประกอบอาชีพและสำหรับผู้ที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ ได้มีโอกาสเพิ่มเติมเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

เบรมเบ็ค และ ธอมป์สัน (Brembeck and Thompson) มีความเห็นว่า การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาที่ก่อให้เกิดทักษะและความรู้ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนอก เหนือระบบโรงเรียนภาคปกติ เป็นการผสมผสานของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่มีมาตรฐาน แน่นนอนและดูเหมือนว่าไม่สัมพันธ์กันเลย โดยมีจุดมุ่งหมายไปสู่เป้าหมายนามับประการ

คูล์มส์ (Coombs) กล่าวว่า การศึกษานอกโรงเรียนเป็นกิจกรรมการศึกษา ที่จัดขึ้นนอกระบบการศึกษาภาคปกติ ไม่ว่ากิจกรรมนั้นจะจัดขึ้นเป็นกิจกรรมต่างหากหรือ จัดเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกิจกรรมใหญ่อื่น ๆ

บรรจง ชูสกุลชาติ (บรรจง ชูสกุลชาติ 2522 : 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษานอกโรงเรียนคือ การศึกษาที่พยายามจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือคนซึ่งติดค้างจากในโรงเรียนหรือไม่มีโอกาสเข้าในระบบโรงเรียน หรือไม่ได้รับความเสมอภาคในระบบการศึกษาในโรงเรียน ให้มีโอกาสดีมีความเสมอภาคให้สมหวังในการศึกษาเพื่อการดำรงชีวิตอยู่รอดปลอดภัยและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

สุนทร สุนันท์ชัย (สุนทร สุนันท์ชัย ม.ป.ป. : 46 - 47) ได้อธิบายความหมายของการศึกษานอกโรงเรียนไว้ว่า นิยามของการศึกษาในทางสังคมวิทยาคือการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ความคิดที่ผู้ใหญ่กระทำแก่ผู้เยาว์ เพื่อให้ผู้เยาว์มีความสามารถที่จะรับบทบาทของผู้ใหญ่ในอนาคตจากคำนิยามนี้จะเห็นได้ว่าการศึกษามีจะทำในรูปแบบของโรงเรียนหรือชั้นเรียนเท่านั้น แต่อาจทำด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสั่งสอนอบรมในครอบครัว (ภาษา มารยาท สุขนิสัย การปรับตัวและอาชีพ) การสั่งสอนอบรมในชุมชน (จารีตประเพณี อาชีพ ความถนัดและความเชื่อ) การสั่งสอนอบรมในวัด (ความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนา) การสั่งสอนอบรมในกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ (กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเยาวชน กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มกีฬา อนุรักษ์อุตสาหกรรม สภาตำบล สภาเทศบาลและสภาจังหวัด) กิจกรรมการสั่งสอนและฝึกหัดอบรมที่จัดทำนอกโรงเรียนหรือชั้นเรียนนี้เองที่เป็นการศึกษานอกโรงเรียน

แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 11) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกโรงเรียนไว้ว่า การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในโรงเรียน ไม่ว่าการศึกษานั้นจะจัดเป็นชั้น เป็นกิจกรรมการศึกษาโดยเฉพาะ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อมุ่งให้รู้จักแก้ปัญหาฝึกอาชีพ หรือพัฒนาความรู้เฉพาะอย่างตามความต้องการและความสนใจของพลเมือง

จากคำจำกัดความและความหมายของการศึกษานอกโรงเรียนดังกล่าวพอสรุปได้ว่ากิจกรรมใด ๆ ที่สถาบันต่าง ๆ ในสังคมจัดขึ้นโดยมีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ที่จะให้

การเรียนรู้กับประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกชุมชน และทุกระดับการศึกษา เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดี ถือว่าเป็นการศึกษานอกโรงเรียน

นโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษานอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียน เพื่อมุ่งให้รู้จักแก้ปัญหา ปักอ้าชีพ หรือพัฒนาความรู้เฉพาะอย่างตามความต้องการและความสนใจของประชาชน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2524 : 34) ดังนั้น ตามแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 5 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนไว้ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2524 : 34 - 35)

1. จะเร่งรัดและสนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลมีโอกาสดำเนินการศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ไม่ได้มีโอกาสได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน
2. จะให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาที่เข้าถึงประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยการศึกษาสำรวจความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยเน้นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ออกไปประกอบอาชีพ หรือปรับปรุงอาชีพให้ดีขึ้น
3. จะจัดรูปแบบและเนื้อหาวิชาทั้งในด้านสามัญและอาชีพ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการศึกษาสำรวจความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ
4. จะส่งเสริมหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน มีการวิจัยติดตามและสร้างเสริมมาตรฐานเหมาะสมกับชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม สำหรับการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษานอกโรงเรียนให้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. จะส่งเสริมให้สื่อมวลชนต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วให้มีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะใช้สถานีวิทยุที่มีอยู่แล้วทั่วประเทศ จัดรายการเพื่อเผยแพร่ความรู้ของประชาชนให้มากขึ้น โดยเน้นรายการที่เป็นประโยชน์แก่การดำรงชีพ คุณธรรมและสร้างทัศนคติที่ดีแก่ประชาชน เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

6. จะส่งเสริมสนับสนุนให้ท้องถิ่น เอกชน กลุ่มชนร่วมรับภาระในการให้บริการเด็กก่อนวัยเรียน โดยเฉพาะในชนบท ในแหล่งเสื่อมโทรม และในชนบทที่หนาแน่น พร้อมทั้งเร่งส่งเสริมให้ความรู้แก่บิดา มารดาในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยอาศัยสื่อมวลชนและสถาบันทั้งของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

7. จะปรับปรุงคุณภาพของการศึกษานอกโรงเรียน โดยเน้นด้านบุคลากรให้มีความรู้ความชำนาญในการจัดการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนการจัดสรรและใช้ทรัพยากรสำหรับการศึกษานอกโรงเรียนให้เหมาะสม

8. จะเร่งรัดและหาทางให้ธุรกิจเอกชน มูลนิธิ และสมาคมมีบทบาทร่วมมือกับรัฐ ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น โดยเน้นการฝึกอาชีพ

9. จะส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษานอกโรงเรียนไปยังส่วนภูมิภาคและปรับปรุงการบริหารในระดับจังหวัดให้คล่องตัวยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและลดความสิ้นเปลืองในการทำงาน

10. จะส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภทให้บริการทางการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

11. จะส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถ และมีโอกาสที่จะร่วมในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้ตรงกับความต้องการ และเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนแต่ละท้องถิ่น

12. จะส่งเสริมและจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้มีความประสานสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการศึกษาในโรงเรียน และเสริมสร้างให้ต่อเนื่องเพียงพอกับสิ่งที่การศึกษาในระบบได้สร้างความรู้พื้นฐานไว้ โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้มีพิธีกรรมวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและแหล่งนันทนาการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ ทักษะและความเพลิดเพลิน

13. จะเร่งปรับปรุงกลไกการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในระดับท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาในระดับท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง

สำหรับแนวทางในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนนั้น จะมุ่งส่งเสริมให้ประชาชน คิดเป็น ทาเป็น และแก้ปัญหาเป็น เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพยายามลดช่องว่างระหว่างคนในเมือง กับคนในชนบทในเรื่องของโอกาสทางการศึกษาที่ยังเหลื่อมล้ำกันอยู่ให้ลดน้อยลง ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่จะเน้นก็คือ กลุ่มผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาและกลุ่มผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา โดยมุ่งไปที่กลุ่มคนในเมืองและกลุ่มคนในชนบท การจัดกิจกรรมนั้นจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในลักษณะของการให้การศึกษาตลอดชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2526 : 3)

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เป็นศูนย์ "ปฏิบัติการ" ในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียน เหตุที่ต้องมีการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดขึ้น เพราะว่าการศึกษานอกโรงเรียนในประเทศไทยนั้นมีหลายหน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบ ในการจัด และมีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมไปจนถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยงานของ รัฐบาลและเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ

ในหน่วยงานของรัฐบาลนอกจากกระทรวงศึกษาธิการแล้วยังมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย ทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น สำหรับหน่วยงานเอกชนมีทั้งกลุ่มคน สมาคมและมูลนิธิต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แต่หน่วยงานที่มีบทบาทรับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยตรงคือ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ สำหรับในส่วนภูมิภาคมีศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2523 : 19 - 20)

สำหรับความจำเป็นในการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนั้น เนื่องมาจากการที่กองการศึกษาผู้ใหญ่ (ในขณะนั้นเป็นกองหนึ่ง สังกัดกรมสามัญศึกษา) ได้มีโครงการจัดตั้งศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัดขึ้น ตามแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ระยะที่ 4 (2520 - 2524) เพราะในขณะนั้นมีหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วยงานในสังกัดกองการศึกษาผู้ใหญ่ได้ออกไปปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค หน่วยงานเหล่านี้บางหน่วยงานก็อยู่ในความควบคุมดูแลของจังหวัดโดยตรง เช่น หน่วยโสตทัศนศึกษา โรงเรียนผู้ใหญ่เคลื่อนที่ และโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ เป็นต้น บางหน่วยงานออกไปปฏิบัติงานในลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่มิได้อยู่ในความควบคุมดูแลของจังหวัด เช่น โรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่

จากสาเหตุที่บางหน่วยงานอยู่ในความควบคุมของจังหวัด บางหน่วยงานไม่ได้ อยู่ในความควบคุมดูแลของจังหวัด ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การดำเนินงานล่าช้า การควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง ขาดการประสานงานที่ดีต่อกัน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2524 : 19) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้รวบรวมหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ โรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ โรงเรียนผู้ใหญ่เคลื่อนที่ โรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ ตลอดจนงาน การศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ เช่น ห้องสมุดประชาชนอำเภอและจังหวัด หน่วยโสตทัศนศึกษา ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และกิจกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองการศึกษาผู้ใหญ่ รวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ให้สนับสนุนและส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยจัดเป็น ศูนย์รวมบริการการศึกษานอกโรงเรียนภายในจังหวัด ซึ่งต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มี

ระเบียบว่าด้วยศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัด พุทธศักราช 2518 ได้ประกาศเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พุทธศักราช 2518 เพื่อให้มีการจัดตั้งศูนย์การศึกษาประชาชน แต่ปรากฏว่าในระยะแรกยังขาดงบประมาณในการดำเนินการ จึงยังไม่สามารถจัดตั้งศูนย์ประเภทนี้ได้

ต่อมาในแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนระยะที่ 4 (2520 - 2524) รัฐบาลได้ขอความสนับสนุนงบประมาณจากธนาคารโลกเพื่อจัดตั้งศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัด ซึ่งมีศูนย์การศึกษาประชาชนที่ได้จัดตั้งจากงบประมาณของธนาคารโลก จำนวน 24 แห่ง คือศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัดกำแพงเพชร ขอนแก่น ฉะเชิงเทรา ชัยภูมิ เชียงใหม่ ตรัง น่าน นครราชสีมา นครศรีธรรมราช นครสวรรค์ พิจิตร พัทลุง เพชรบูรณ์ ยะลา ราชบุรี ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สตูล สุรินทร์ สมุทรสาคร อุบลราชธานี อ่างทอง อุทัยธานี และอุบลราชธานี ส่วนจังหวัดอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้จัดตั้งก็จะดำเนินการจัดตั้งตามสภาพความพร้อมของอาคารสถานที่ จำนวนบุคลากรในศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัดต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 19)

ต่อมาได้มีการยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัด พุทธศักราช 2518 และได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน พุทธศักราช 2524 มาใช้แทนตามระเบียบนี้ได้ให้เปลี่ยนชื่อศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัดเป็นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : 14) และได้ใช้ชื่อนี้มาจนถึงปัจจุบัน

สำหรับในภาคใต้นั้นปัจจุบันรัฐบาลได้ประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดขึ้นจำนวน 11 แห่ง คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา สุราษฎร์ธานี และสตูล แต่ขณะนี้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชุมพรและสุราษฎร์ธานี ยังอยู่ในระยะดำเนินการ

หน้าที่ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือจังหวัดในการบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ส่งเสริมประสานงานและให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน ตลอดจนจัดการศึกษาออกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น การดำเนินงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด จะอยู่ในความรับผิดชอบของจังหวัดโดยตรง มีคณะกรรมการการศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ และศึกษาธิการจังหวัดเป็นรองประธาน ผู้แทนส่วนราชการหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ และหัวหน้าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเป็นเลขานุการ (กรมการศึกษาออกโรงเรียน 2524 : 9)

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัด กรมการศึกษาออกโรงเรียน พุทธศักราช 2524 ได้ระบุหน้าที่ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดไว้ว่า มีหน้าที่ปฏิบัติการตามลักษณะงานและจัดการศึกษาออกโรงเรียน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : 5)

1. บริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนทุกรูปแบบ
2. จัดทำแผนและโครงการปฏิบัติงาน
3. ดำรวจส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน ให้ความร่วมมือ การอุดหนุน และบริการการศึกษา
4. ดำเนินการเกี่ยวกับห้องสมุด การศึกษาสายสามัญ และการศึกษาสายอาชีพ
5. ควบคุมดูแลตรวจสอบ ติดตาม และรายงานการศึกษา
6. ปักอบรม ประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการดำเนินงานระดับชุมชน หรือท้องถิ่น หรือบุคลากรอื่นใดในลักษณะเดียวกัน
7. ประเมินมาตรฐานและออกหลักฐานทางการศึกษา

8. ให้การศึกษาและอบรมแก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน

9. ปฏิบัติการที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนั้นจะต้องปฏิบัติงานสองหน้าที่ในเวลาเดียวกันคือ เป็นสถานศึกษาซึ่งเปิดสอนทั้งสายสามัญและอาชีพสำหรับผู้ใหญ่ และเป็นหน่วยงานบริหารช่วยจังหวัดในการวางแผน การจัดบุคลากร จัดขั้นตอนในการดำเนินงาน ตลอดจนการควบคุมงานการศึกษานอกโรงเรียนทั้งจังหวัด ในด้านธุรการและวิชาการด้วย (โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ 2525 : 442)

กิจกรรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการศึกษา
นอกโรงเรียนทั้งภายในศูนย์และนอกศูนย์ ซึ่งแบ่งได้เป็นสี่ลักษณะ (สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ 2526 : 53)

1. กิจกรรมเพื่อแก้ไขการไม่รู้หนังสือและให้การศึกษาพื้นฐาน กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนประเภทนี้มุ่งพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานควบคู่ไปกับการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการศึกษา เพื่อเทียบเท่าสายสามัญในระบบโรงเรียนภาคปกติ

2. กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะและวิชาชีพ กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนประเภทนี้มุ่งที่จะเสริมทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและการดำเนินชีวิต เป็นการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนางานอาชีพ ชีวิตความเป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้น เช่น การเรียนสายอาชีพหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาวและกลุ่มสนใจ เป็นต้น

3. กิจกรรมเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล โดยการจัดห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเคลื่อนที่ หน่วยโสตทัศนศึกษา ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

4. กิจกรรมการอบรมผู้แทนประชากรกลุ่มเป้าหมายและวิทยากรท้องถิ่นให้แก่กิจกรรมการจําอบรมประชาชน และตัวแทนการศึกษานอกโรงเรียนในระดับท้องถิ่น เช่น

โครงการอบรมผู้ใหญ่ในชนบท กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร วิทยากรกลุ่มสนใจ ประชุมสัมมนา ศึกษาดูงานอำเภอและผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น

รูปแบบในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดได้จัดการศึกษาตามรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้ (กรมการศึกษา นอกโรงเรียน 2526 : 2)

1. การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การศึกษาประเภทนี้จัดสำหรับ ผู้ไม่รู้หนังสือหรือผู้ที่ไม่จบชั้นประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่ผู้เรียนเรียนแล้วสามารถนำ ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ทันที เช่น การอ่าน เขียน คิคเลข เป็นต้น นอกจากนี้ยังเน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักสังคม คิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น

2. การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ การศึกษาประเภทนี้ส่วนใหญ่โรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด และโรงเรียนเทศบาล เป็นผู้จัด โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เปิดสอน เป็นห้าระดับ ได้แก่

2.1 ระดับที่หนึ่ง (ป.2) ใช้เวลาเรียนหกเดือน ปัจจุบันเปิดสอน เฉพาะในเมืองและในเรือนจำเป็นส่วนใหญ่

2.2 ระดับที่สอง (ป.4) ใช้เวลาเรียนหกเดือน ปัจจุบันจะเปิดสอน เฉพาะในเมืองและในเรือนจำเช่นเดียวกัน

2.3 ระดับที่สาม (ป.6) ใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่าหนึ่งปีหกเดือน ปัจจุบันได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร วิธีสอน และวิธีวัดผล เป็นการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จระดับที่สาม และเปิดสอนทั้งในชนบทและในเมือง

2.4 ระดับที่สี่ (ม.3) ใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่าหนึ่งปีหกเดือน ปัจจุบัน ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร วิธีสอน วิธีวัดผล เป็นการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่สี่เช่นเดียวกันและเปิดสอนทั้งในชนบทและในเมือง

2.5 ระดับที่ห้า (ม.6) ใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่าสามปี ขณะนี้กำลังทดลองเปลี่ยนเป็นหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ห้า (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2526 : 2)

3. การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ เป็นการเร่งรัดให้ประชาชนไทยที่มีอายุ 14 ถึง 50 ปี ที่ยังไม่รู้หนังสือได้มีความรู้ อ่านเขียนภาษาไทยและคิเลขในระดับที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้ เพราะการรู้หนังสือจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชีวิตและแสวงหาความรู้ต่อไปได้ โครงการนี้เพิ่งจะเริ่มเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2526 ในระยะเริ่มต้นนี้จะได้ดำเนินการทดลองใน 18 จังหวัดและจะขยายพื้นที่การรณรงค์ไปยังจังหวัดอื่น ๆ ให้ครบทั้ง 73 จังหวัดในปี 2529 สำหรับกระบวนการเรียนการสอนนั้น ไม่มีรูปแบบที่กำหนดตายตัว วิธีการทดลองจนระยะเวลาให้ขึ้นอยู่กับผู้เรียน ผู้สอน ในการสอนจะใช้วิธีการง่าย ๆ เช่น ลูกสอนพ่อ สามีสอนภรรยา เป็นต้น เมื่อผู้เรียนเห็นว่าตนเองสามารถอ่านเขียนได้แล้ว กรมการศึกษานอกโรงเรียนและจังหวัดจะจัดให้มีการทดสอบเพื่อรู้ว่าการผ่านเกณฑ์การทดสอบหรือไม่ ถ้าสอบผ่านทางราชการจะออกใบรับรองการรู้หนังสือให้ผู้ที่ผ่านการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือนั้นจะไม่มีภาระเทียบให้เข้าเท่ากับชั้นไหนในระบบโรงเรียน แต่ผู้ที่สอบผ่านตามโครงการนี้แล้วจะมีความรู้เท่ากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สองในระบบโรงเรียนปกติ (สัมภาษณ์ กษมา วรวรณ ณ อุบลราชธานี เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2527)

4. การศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ เปิดสอนหลักสูตรระยะสั้น 150 - 300 ชั่วโมง มีการสอนทั้งประเภทเคลื่อนที่และประจำที่ วิชาที่เปิดสอนได้แก่ ช่างเครื่องยนต์ ช่างวิทยุ ช่างตัดเสื้อสตรี ช่างเสริมสวย พิมพ์ดีด และวิชาอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

5. การจัดกลุ่มสนใจ เป็นการศึกษาโดยรวมกลุ่มผู้สนใจร่วมกันทำกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เปิดกลุ่มวิชาต่าง ๆ โดยเน้นด้านอาชีพ กลุ่มละไม่เกิน 30 ชั่วโมง หลักสูตรที่เปิดสอนไม่มีจำกัดและไม่มีการจำกัดคุณภาพของผู้สอน

6. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์คือ การจัดการศึกษา
นอกโรงเรียนที่ใช้สื่อประเภทวิทยุและสื่อสารทางไปรษณีย์ มีการจัดทั้งการศึกษาสายสามัญ
ระดับที่สาม ระดับที่สี่และระดับที่ห้า

7 การศึกษาประชาชน (โสตทัศนศึกษา) จัดเป็นหน่วยโสตทัศนศึกษา
เคลื่อนที่ไปให้การศึกษาแก่ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยการฉายภาพยนตร์ การบรรยาย
ความรู้และนิทรรศการหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม

8. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ดำเนินการโดยส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้าน
สร้างที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทางราชการจะจัดสรรงบประมาณซื้อหนังสือพิมพ์และหนังสือ
อื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ให้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน ป้องกัน
การลืมนหนังสือและได้รับความรู้ข่าวสารต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

9. ห้องสมุดประชาชน แบ่งเป็นห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชน
อำเภอ ห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดเพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการค้นคว้าหาความรู้ของประชาชน
ในจังหวัดหรืออำเภอนั้น ๆ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2524 : 10 - 12)

10. การฝึกอบรม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนอกจากจะจัดกิจกรรม
การศึกษาผู้ใหญ่ประเภทต่าง ๆ แล้ว ยังได้เน้นที่จะให้ความรู้แก่เกษตรกร และการฝึกอบรม
เยาวชนในชนบทเพื่อให้ประชาชนร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้มากขึ้น กิจกรรม
เหล่านี้ได้แก่

10.1 การฝึกอบรมเยาวชนในชนบท เป็นการฝึกเยาวชนให้มีบทบาท
เป็นผู้นำเพื่อกลับไปเป็นผู้นำในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง

10.2 การฝึกอบรมกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพื่อให้รู้จัก
วิธีการจัดที่อ่านหนังสือและพัฒนาที่อ่าน ให้รู้จักใช้ที่อ่านหนังสือเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่
ความรู้และเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของประชาชนในหมู่บ้าน

10.3 การอบรมวิทยากรจัดกลุ่มสนใจ ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นการอบรมวิทยากรฝึกวิชาชีพและกลุ่มสนใจ เพื่อกระจายการจัดกลุ่มสนใจและฝึกวิชาชีพให้กว้างขวาง เน้นที่จะใช้วิทยากรที่มีความชำนาญในแต่ละสาขาวิชาชีพในท้องถิ่นมาให้ความรู้กับประชาชนในจังหวัดให้มากขึ้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2524 : 8)

ตามที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่ากิจกรรมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนั้นมีหลายรูปแบบที่แตกต่างกันไป แต่ละรูปแบบอาจเลือกกระทำได้หลาย ๆ วิธี แล้วแต่ความเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของจังหวัด รวมทั้งข้อจำกัดเรื่องเงิน บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่อีกด้วย ซึ่งสุนทร สุนันท์ชัย (สุนทร สุนันท์ชัย ม.ป.ป. : 45 - 47) ได้ให้แนวคิดในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนว่าอาจใช้สื่อสารมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ใช้สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น จดสาร หนังสือคำรา แฉ่นปลิว ใช้การฝึกงาน ใช้การให้การศึกษาทางไปรษณีย์ ใช้วิธีจัดกลุ่มสนใจ ใช้วิธีวัดกลุ่มผู้ฟังทางวิทยุ ใช้การให้การศึกษาระหว่างปฏิบัติงาน เช่น การฝึกอบรมในโรงงานต่าง ๆ ใช้การส่งเสริมการศึกษา (Extention Education) และให้การอบรมยังท้องถิ่นที่ผู้เรียนอยู่ เช่น พนักงานเกษตรออกไปแนะนำชาวไร่ชาวนา พนักงานอนามัยออกไปให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันโรค โภชนาการและการวางแผนครอบครัว ใช้การจัดหลักสูตรระยะสั้นเพื่อฝึกอาชีพ การสอนให้รู้หนังสือ การสอนให้มีความรู้วิชาสามัญต่อเนื่อง ใช้การอบรม สัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้ได้ผลดีนั้น บางครั้งบางสถานการณ์อาจจำเป็นต้องใช้วิธีการจัดหลายวิธีและรูปแบบผสมผสานกันเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะและทัศนคติในตัวผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่กระทำได้

ความหมายของบทบาท

ได้มีผู้ให้ความหมายของบทบาทไว้ดังนี้ แมคโคเนล กล่าวว่า บทบาทหมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคน พฤติกรรมเหล่านั้นจะถูกสมาชิกคาดหวังไว้ล่วงหน้า (McDonald. 1971 : 3) ทำนองเดียวกัน ภิญโญ สาร (ภิญโญ สาร 2519 : 283) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า บทบาทหน้าที่หมายถึงความมุ่งหวังที่บุคคลอื่น คาดว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ (Role) มีคู่อยู่กับตำแหน่ง (Position) ที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ ส่วนของ คุณ หงส์พันธ์ (ทองคุณ หงส์พันธ์ 2523 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับงานโดยตรงและงานพิเศษที่ต้องกระทำ แต่ทัศนะของ โสภา ชูพิกุลชัย และ อรทัย ชื่นมนุชย์ (โสภา ชูพิกุลชัย และ อรทัย ชื่นมนุชย์ 2515 : 129) ได้กล่าวว่า ทุกตำแหน่งหรือชั้นจะถูกสมาชิกในชุมชนคาดหวังไว้ระดับหนึ่งว่า พฤติกรรมของคนที่อยู่ในตำแหน่งหนึ่งควรมีอะไรบ้าง บางทีอาจครอบคลุมไปถึง เรื่องเกี่ยวกับหน้าที่หรือพันธะของตำแหน่งนั้น ๆ

เดวิส (Davis. 1962 : 40) นักสังคมวิทยาผู้หนึ่งเห็นว่า ความคิดที่เกี่ยวกับบทบาทมาจากการวิจัยทางสังคม และอาจเรียกได้ว่า เป็นตำแหน่งทางสังคมที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดดำรงอยู่ การกระทำของบุคคลนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นด้วย ฉะนั้นบทบาทเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ ซึ่งตรงกับแนวคิดของ โรส (Rose. 1962 : 23) โรสได้กล่าวไว้ว่าบทบาททุกบทบาทมีส่วนสัมพันธ์กับบทบาทอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ บทบาทหนึ่งบทบาทใดไม่สามารถจะดำรงอยู่ได้โดยลำพัง ดังนั้นบทบาทจึงเป็น สิ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคน

ทิศยา สุวรรณะชญ (ทิศยา สุวรรณะชญ 2517 : 162 - 163) ได้ให้ความเห็นในเรื่องฐานะและบทบาทไว้ว่า ฐานะและตำแหน่งไม่ใช่ตัวคน แต่เป็นผลรวม

ของสิทธิหน้าที่ของคนที่กำลังฐานะนั้นต้องปฏิบัติ ส่วนบทบาทคือการประพฤติตามสิทธิหน้าที่ดังกล่าว และยังถือว่าฐานะ ตำแหน่งและบทบาทเป็นแบบฉบับที่เป็นเครื่องหล่อหลอมพฤติกรรมของคนเพื่อให้พฤติกรรมของคนต้องสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน ดำเนินไปตามที่เข้าใจและผสมผสานสอดคล้องกันและกัน ฐานะตำแหน่งและบทบาทนั้นเป็นสิ่งที่มิได้อยู่แล้ว ก่อนที่บุคคลจะเข้าไปสวมตำแหน่งหรือฐานะนั้น ๆ บุคคลที่อยู่ในฐานะหรือตำแหน่งโดยยอมนำหน้าที่จะต้องทำให้ฐานะตำแหน่ง บทบาทเป็นไปตามแบบฉบับ และคนหนึ่ง ๆ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่จะต้องดำรงเป็นชุด ๆ ส่วนจะมากน้อยแค่ไหนก็แล้วแต่คน ๆ นั้น หรือชนิดของสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ในสังคมชนบทและสังคมเมือง ฐานะตำแหน่งและบทบาทของแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน

ในทำนองเดียวกัน สุพัทรา สุภาพ (สุพัทรา สุภาพ 2521 : 58) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่า บทบาทคือการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ (ตำแหน่ง) เช่น มีตำแหน่งเป็นพ่อ บทบาทของพ่อคือต้องเลี้ยงลูก มีตำแหน่งเป็นครูบทบาทของครูคือสั่งสอนอบรมนักเรียนและมีบทบาทเป็นคนไข้ บทบาทของคนไข้คือปฏิบัติตามหมอสั่ง เพราะฉะนั้นมนุษย์ทุกคนจะมีบทบาทหลายบทบาท แต่ละบทบาทจะมีความสมบูรณ์หรือสมดุลกัน เช่นมีผู้เหนือกว่าก็ต้องมีผู้ต่ำกว่า มีครูต้องมีนักเรียนและมีนายจ้างต้องมีลูกจ้าง ซึ่งแต่ละตำแหน่งต้องมีบทบาทต่างกันออกไป การกำหนดบทบาทจะช่วยให้บุคคลได้มีพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะบทบาทจะกำหนดความรับผิดชอบของงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติ

แทกียู โน สาส (แทกียู โน สาส 2512 : 10 อ้างอิงมาจาก Getzels. n.d.) กล่าวว่า การดำเนินงานขององค์การใดก็ตาม รวมทั้งองค์การทางการศึกษา ถ้าจะให้งานดำเนินไปอย่างเหมาะสมและได้ผล บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนั้น ทุกคนต้องมีความเห็นสอดคล้องกันในการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานซึ่งดำรงตำแหน่งแต่ละตำแหน่งในองค์การนั้น ๆ ไปปฏิบัติ ส่วนเกียรติ ศรีพงษ์ (เกียรติ ศรีพงษ์ 2517 : 14) เห็นว่าบทบาทคือพฤติกรรมที่แสดงหรือกระทำตาม

หน้าที่ที่กำหนดไว้ในตำแหน่ง บทบาทจึงเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ มักนิยมเรียกกันว่า บทบาท
หน้าที่หรือใช้ปะปนกันก็มี



เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

สำหรับเทคนิคเดลฟายนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมา ความหมาย
ลักษณะของเดลฟาย การเลือกผู้เชี่ยวชาญ กระบวนการวิจัยและการนำเทคนิคเดลฟาย
ไปใช้ในการวิจัยตามลำดับดังนี้

ประวัติความเป็นมา เทคนิคเดลฟายมีแนวความคิดพื้นฐานมาจากสุภาษิตที่ว่า
"หลายหัวดีกว่าหัวเดียว" นั่นคือในการตัดสินใจเรื่องใดก็ตาม ความคิดเห็นที่ได้ควร
มาจากกลุ่มบุคคลมากกว่าจะมาจากบุคคลใดคนหนึ่ง เทคนิคเดลฟายจะใช้วิธีระดมความคิดเห็น
จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยที่ผู้เชี่ยวชาญไม่จำเป็นต้องมาประชุมเพื่อเผชิญหน้ากัน และจะ
ไม่ทราบว่าใครบ้างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น จึงสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเอง
ได้อย่างอิสระ เทคนิคเดลฟายจึงสามารถใช้ได้แม้ในกรณีที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจะเป็นศัตรูกัน
ซึ่งวิธีนี้จะทำให้ได้ความคิดเห็นที่ถูกต้องและเชื่อถือได้มากที่สุด (สมบุญ ตันยะ 2524 : 11)

การศึกษาวิจัยโดยใช้ข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่
ต้องการนี้ ได้เริ่มขึ้นอย่างมีระบบในปี พ.ศ. 2495 แต่เทคนิคนี้ได้ถูกปกปิดเป็นความลับ
มาโดยตลอด เนื่องจากกองทัพอเมริกันใช้ในการศึกษาและวิจัยสิ่งต่าง ๆ เดลฟาย
(Delphi) เพิ่งมาเปิดเผยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2505 หลังจากกองทัพอเมริกันใช้มาแล้ว
ถึง 10 ปี (เกษม บุญออน 2522 : 26)

เทคนิคเดลฟายนี้ เฮลเมอร์ (Helmer) และ คาลกี (Dalkey) ซึ่งเป็น
นักวิจัยของบริษัทแรนด์ (Rand Corporation) เป็นผู้คิดพัฒนาขึ้น และได้ให้ชื่อว่า
เทคนิคเดลฟาย ซึ่ง "เดลฟาย" เป็นชื่อวิหารศักดิ์สิทธิ์ในสมัยกรีกโบราณที่ประชาชนชอบไป
ขอคำทำนายพยากรณ์อนาคตหรือเหตุการณ์สำคัญ ๆ (สุธรรม จันทร์หอม 2526 : 95)

ต่อมาเขาได้เขียนบทความเรื่อง An Experimental Application of the Delphi Method to the Use of Expert ลงในวารสาร Management Science ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน พ.ศ. 2506 อันเป็นการกระจายเรื่องราวเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายออกไปอย่างกว้างขวาง (ประยูร ศรีประสาธน์ 2523 : 5)

สำหรับในประเทศไทยนั้นเทคนิคเดลฟายได้มีผู้นำมาใช้ในการวิจัยอยู่บ้างแล้ว

เช่น สุนทร โคตรบรรเทา (Sunthorn Kohtbantau. 1978 175) ได้ทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเรื่อง "การศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศไทย : การประเมินความต้องการ" เกษม บุญอ่อน (เกษม บุญอ่อน 1979 : 151) ได้ทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกในเรื่อง "การฝึกหัดครูไทยในอนาคต" สมสมัย บุญอ่อน (สมสมัย บุญอ่อน 2524 : 1 - 149) ได้ใช้ทำวิจัยเรื่องอนาคตของการฝึกหัดครูไทย : เทคนิคเดลฟาย สมบูรณ์ คັນยะ (สมบูรณ์ คັນยะ 2524 : 1 - 386) ทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพด้านการสอนของครูประจำการ วัน เดชพิชัย (วัน เดชพิชัย 2527 : 432) ได้ใช้เทคนิคเดลฟายในการสร้างเกณฑ์เพื่อประเมินโครงการการศึกษายุใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานประเภทชั้นเรียนในเขตการศึกษา 2 อุบลฯ นพคุณ และคนอื่น ๆ (อุบลฯ นพคุณ และคนอื่น ๆ 2526 : 1 - 298) ได้วิจัยเรื่องคุณภาพของประชากรในกรุงเทพมหานคร ตามเป้าหมายทางการศึกษา : สภาพปัจจุบันและแนวโน้ม พงศ์สิริ สาลี (พงศ์สิริ สาลี 2525 : 1 - 115) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวโน้มการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประเทศไทยในอนาคต และฉวีภา สรรพศรี (ฉวีภา สรรพศรี 2525 : 1 - 125) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวโน้มการวิจัยการศึกษาในอนาคต เป็นต้น ฉะนั้นจึงคาดว่าในอนาคตเทคนิคเดลฟาย (Delphi) นี้จะเป็นที่รู้จักและนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

ความหมาย สำหรับความหมายของเทคนิคเคลฟายนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายคน เช่น ดูคานีส (Ducanis. 1970 154) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเคลฟายไว้ว่า เป็นการทนายเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะเป็นไปได้ในอนาคต เทคนิคนี้มุ่งที่จะลดผลกระทบหรืออิทธิพลจากบุคคลอื่นในกรณีที่ต้องการมีการเผชิญหน้ากัน หรืออาจกล่าวได้อย่างหนึ่งว่า เทคนิคเคลฟายเป็นการรวบรวมคำตอบที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับเรื่องที่เราจะศึกษา ในขณะที่ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ได้เกี่ยวข้องจะถูกจากัดลง วิธีนี้เชื่อว่าจะได้ข้อมูลที่แน่นอนกว่าการเรียกประชุม หรือวิธีการที่คล้ายคลึงกัน

เฮลเมอร์ และ เรสเชอร์ (Helmer and Rescher) ได้ให้คำนิยามของเทคนิคเคลฟายว่าเป็นโครงการที่จัดทำอย่างละเอียดรอบคอบในการที่จะสอบถามบุคคลด้วยแบบสอบถามในเรื่องต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ข้อมูลและความคิดเห็นกลับมาโดยมุ่งที่จะรวบรวมการพิจารณาตัดสินใจและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องที่เกี่ยวข้องความเป็นไปได้ในอนาคต ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเวลา ปริมาณ หรือสภาพที่ต้องการจะให้เป็น (ประยูร ศรีประสาธน์ 2523 : 51)

ส่วน ราสป (Rasp. 1973 29 - 30) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเคลฟายว่าเป็นเทคนิคของการรวบรวมการพิจารณาตัดสินใจที่มุ่งเอาชนะจุดอ่อนของการตัดสินใจแต่เดิมที่จำกัดขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ หรือความคิดเห็นของกลุ่มหรือมติที่ประชุม แต่ สมบุรณ์ ตันยะ (สมบุรณ์ ตันยะ 2524 : 11 - 12 อ้างอิงมาจาก Macmillan. 1971 unpagged) ได้ให้ความหมายว่า เทคนิคเคลฟายเป็นวิธีค้นหาและชักเเกลการตัดสินใจของกลุ่ม

จากคำนิยามดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า เทคนิคเคลฟายนั้น คือขบวนการที่เสาะหาความคิดเห็นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคนเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคต ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเวลา ปริมาณ หรือสภาพที่ต้องการจะให้เป็น ทั้งนี้โดยใช้วิธีการเสาะหาความคิดเห็นด้วยการใช้แบบสอบถามแทนการเรียกประชุม

ลักษณะของเทคนิคเคลฟาย เกี่ยวกับลักษณะของเทคนิคเคลฟายนี้ เกษม บุญอ่อน (เกษม บุญอ่อน 2522 : 27) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมในโครงการไม่ต้องเผชิญหน้ากับผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ และไม่มีผู้เชี่ยวชาญคนใดทราบว่าใครเป็นผู้เชี่ยวชาญบ้างนอกจากผู้วิจัยเท่านั้น เพราะความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้มาจากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น จึงทำให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

2. ในการตอบแบบสอบถามแต่ละรอบ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะทราบจากผู้ทำการวิจัยว่าความเห็นของเขาเป็นอย่างไร ต่างจากของคนอื่น ๆ อย่างไร

3. ใช้สถิติวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มทุก ๆ ครั้ง ส่วนมากจะใช้ค่ามัธยฐาน (Median) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ในการวิเคราะห์

การเลือกผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยที่ใช้เทคนิคเคลฟายนั้นจะเรียกผู้ตอบแบบสอบถามว่าผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เชี่ยวชาญ ฉะนั้นผู้เชี่ยวชาญที่จะเลือกเข้าร่วมโครงการในการวิจัยนั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะศึกษานั้นเป็นอย่างดี จึงจะทำให้ผลการวิจัยถูกต้องและเชื่อถือได้

สำหรับจำนวนผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่มีการกำหนดแน่นอนตายตัว ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่ม ถ้าเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกันอาจจะใช้ผู้เชี่ยวชาญ 10 ถึง 15 คนก็พอ แต่ถ้าเป็นกลุ่มที่มีลักษณะต่างกันอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญมากขึ้น (สุนทร โคตรบรรเทา 1978 : 175 อ้างอิงมาจาก Delbecq n.d.)

แทแมคมิลแลน (Macmillan) กล่าวว่าจากผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้เทคนิคเคลฟายพบว่า เมื่อมีผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไปแล้ว การลดลงของความคิดเคลื่อนจะมีน้อยมาก (เกษม บุญอ่อน 2522 : 28 อ้างอิงมาจาก Macmillan n.d.)

กระบวนการวิจัย กระบวนการวิจัยที่ใช้เทคนิคเคสฟายนั้น ผู้วิจัยจะต้องขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการตอบแบบสอบถามไปจนกระทั่งได้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน (Consensus) ส่วนมากจะถามผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่สองรอบขึ้นไป อาจจะเป็นสามหรือสี่รอบหรือมากกว่านี้ก็ได้ แล้วแต่ข้อมูลที่เราจะศึกษา ซึ่งสมบูรณ์ ต้นยะ (สมบูรณ์ ต้นยะ 2524 : 12 - 13) กล่าวว่าเทคนิคนี้จะเริ่มต้นด้วยแบบสอบถามดังนี้

① รอบแรก เป็นการส่งแบบสอบถามแบบปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญกรอกในเรื่องที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาหรือทราบความคิดเห็น

② รอบที่สอง จะเป็นการนำข้อความที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามรอบแรกมารวมเขาค้นกัน ตลอดจนตัดทอนสิ่งที่ซ้ำ ๆ กันหรือสิ่งที่เกินความต้องการออก จากนั้นก็จัดทำเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แล้วจัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกโดยให้น้ำหนักตามลำดับความสำคัญของเรื่องต่าง ๆ

การสร้างแบบสอบถามรอบที่สองนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญและยากที่สุดของเทคนิคเคสฟาย เพราะการดำเนินงานในขั้นนี้จะแสดงให้เห็นถึงความรู้ลึกของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมโครงการว่าเขาควรจะให้ความร่วมมือมากน้อยเพียงใดและพร้อมกันนั้นก็แสดงให้เห็นถึงข้อความที่เหมาะสม ซึ่งจะนำมาใช้เป็นพื้นฐานการตัดสินใจโดยไม่รู้ลึกลงมืออะไรซากหายไป

③ รอบที่สาม ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยซึ่งโดยปกติจะกระทำในรูปมัธยฐาน (Median) หรือฐานนิยม (Mode) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) แล้วจัดส่งแบบสอบถามคืนให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบ โดยในแบบสอบถามนี้จะแสดงให้เห็นว่าคำตอบเดิมในรอบที่สองของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนนั้นเป็นอย่างไร มีความแตกต่างไปจากค่ามัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบทั้งหมดอย่างไร พร้อมกับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่ามีความเห็นด้วยกับ

ตำแหน่งของคำตอบที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องต้องกันหรือไม่ หากไม่เห็นด้วยก็ให้แสดงเหตุผล แต่ถ้าหากผู้ตอบไม่แสดงเหตุผลก็จะถือว่าเห็นด้วยกับตำแหน่งของคำตอบดังกล่าว สำหรับคำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถามในรอบนี้พบว่า ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมโครงการเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) มีความคิดเห็นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

(Neatherman and Swenson. 1974 109)

รอบที่สี่ จะเป็นการนำคำตอบที่ได้รับทั้งหมดมาหาค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อ ตำแหน่งของคำตอบที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องต้องกันพร้อมกับบอกตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นก็ส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาพบทวนคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

แต่จากการวิจัยที่ได้จัดทำมาส่วนมากจะตัดแบบสอบถามรอบที่สี่ออกไป ทั้งนี้เพราะเท่าที่ผ่านมาจะมีความแตกต่างกันน้อยมากในความคิดเห็นที่ได้จากรอบที่สามและรอบที่สี่ และข้อมูลที่ได้นี้ก็มักกับความพยายามในการจัดหน้า (ประยูร ศรีประสาธน์ 2526 : 133 - 134) ในบางกรณีอาจใช้แบบสอบถามเพียงสองหรือสามรอบเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าแบบสอบถามรอบแรกเริ่มด้วยการให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญลงมติหรือจัดอันดับความสำคัญ เมื่อถึงรอบที่สองหรือรอบที่สาม อาจพบว่าคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก หรือพบว่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) แคบมาก เมื่อเป็นเช่นนี้กระบวนการวิจัยก็สามารถยุติลงได้แล้ว (สมบุญ ตันยะ 2524 : 13)

ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคเคลฟาย กระบวนการวิจัยทุกชนิดย่อมมีจุดเด่นและจุดด้อยอยู่เสมอ ดังนั้นการที่นักวิจัยจะตัดสินใจใช้กระบวนการใดจะต้องพิจารณาถึงจุดเด่นและจุดด้อยดังกล่าวด้วย เพื่อจะได้เลือกใช้กระบวนการวิจัยที่เหมาะสมกับประเด็นปัญหาที่ต้องการจะศึกษาโดยให้ข้อบกพร่องน้อยที่สุดเท่าที่ทำได้ เทคนิคเคลฟายก็เช่นเดียวกับกระบวนการวิจัยแบบอื่น ๆ ที่มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งสุธรรม์ จันท์หอม (สุธรรม์

จันทร์หอม 2526 : 98) ได้กล่าวว่าเทคนิคเคลฟายมีข้อดีคือ สามารถลดความเห็น
ประเภทคล้อยตามผู้นำได้เป็นอย่างดีและมุ่งแก้ปัญหาได้ตรงประเด็นที่สุด ผู้เชี่ยวชาญ
สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีและจะไม่เกิดการขัดแย้งหากมีความคิดเห็นที่ไม่
ตรงกัน

ส่วนประยูร ศรีประสาธน์ (ประยูร ศรีประสาธน์ 2526 : 136 - 137)
กล่าวว่าเทคนิคเคลฟายมีข้อดีคือการจัดให้มีการประชุมเพราะไม่ทำให้เสียเวลาและ
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการก็ถูกกว่าการจัดประชุม นอกจากนี้คำตอบหรือความคิดเห็น
ที่ได้รับก็เป็นความคิดเห็นของผู้ตอบอย่างแท้จริงและเป็นคำตอบที่เป็นอิสระ มีอิทธิพลจาก
บุคคลภายนอกหรือเสียงส่วนใหญ่น้อย สามารถเก็บข้อมูลจากคนจำนวนมากได้โดยไม่มี
ข้อจำกัดในเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ และช่วงเวลา มีกลไกในการดำเนินงานง่าย ค่าใช้จ่าย
ต่ำ และสามารถระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสูง
เพราะผู้ตอบต้องตอบตามหัวข้อที่กำหนดให้ และมีโอกาสไตร่ตรองปรับปรุงแก้ไขความคิดเห็น
ของตนด้วย

สำหรับข้อเสียในส่วนนี้ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งอาจได้
ผู้ที่ไม่มีความรู้หรือเชี่ยวชาญในเรื่องที่ต้องการความคิดเห็นอย่างแท้จริง และนอกจากนั้น
ก็จะเป็นเรื่องการส่งแบบสอบถามซึ่งบางที่อาจสูญหายหรือไม่ได้รับคำตอบกลับมาได้ง่าย ๆ
บางครั้งผู้ตอบอาจเกิดความรู้สึกว่าเป็นการรบกวนมากเกินไปจนไม่ได้รับความร่วมมือ
ในการตอบคำถามรอบหลัง (ประยูร ศรีประสาธน์ 2526 : 137)

การนำเทคนิคเคลฟายไปใช้ในการวิจัย เกี่ยวกับเรื่องนี้ จัดด์ (Judd.
1971 : 156) ได้กล่าวว่าเมื่อไรก็ตามที่ต้องการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
หรือสิ่งใดก็ตามที่เห็นว่าความสอดคล้องต่อเนื่องกันระหว่างจุดมุ่งหมาย (Goals) และ
วัตถุประสงค์ (Objectives) เป็นสิ่งที่มีสำคัญแล้ว เมื่อนั้นควรใช้เทคนิคเคลฟาย

ทางการศึกษาเทคนิคเคลฟายอาจใช้เป็นประโยชน์ในการเสาะหาความสอดคล้องทางด้าน
ค่านิยมและในการประเมินผลได้เป็นอย่างดี

ในต่างประเทศได้มีการใช้เทคนิคเคลฟายในการวิจัยและพิมพ์ออกเผยแพร่เป็น
จำนวนหลายร้อยเรื่อง ทั้งในสหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียตรัสเซีย ญี่ปุ่น และบางประเทศ
ในยุโรป ส่วนหนึ่งของการวิจัยเหล่านี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา เช่น แอนเดอร์สัน
(Anderson) ใช้เทคนิคเคลฟายในการตั้งเป้าประสงค์ของการศึกษาของโรงเรียน
ต่าง ๆ ในรัฐโอไฮโอ ไซเฟอร์ท์ และแกรนท์ (Cyphert and Grant) ใช้เทคนิค
เคลฟายในการกำหนดเป้าหมายของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย ราสป
(Rasp) ได้ศึกษาเป้าประสงค์ของระบบโรงเรียนในรัฐวอชิงตัน โดยใช้เทคนิคเคลฟาย
เป็นปัญญานิพนธ์ในการศึกษาระดับปริญญาเอก และ ซัมเมอร์ (Sumner) ได้ใช้
เทคนิคเคลฟายเป็นเครื่องมือในการสำรวจความต้องการของการพัฒนาอาจารย์ด้านการศึกษา
ผู้ใหญ่ในรัฐแคนซัส (วัน เคชพิชัย 2527 : 119 อ้างอิงมาจาก Kohtbantau.
1978 : 27 - 28)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ยังไม่ปรากฏ
ว่ามีผู้ใดได้ศึกษาและวิจัยไว้แต่มีผลงานวิจัยที่ใกล้เคียงดังต่อไปนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

เสน่ห์ ระหว่างบ้าน (เสน่ห์ ระหว่างบ้าน 2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา
บทบาทที่เป็นไปได้ของโรงเรียนประถมศึกษาต่อการบริการการศึกษานอกโรงเรียน
พบว่าโรงเรียนประถมศึกษามีบทบาทด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชน
ในชุมชน เพราะประชาชนมีความต้องการบริการด้านการศึกษานอกโรงเรียนอยู่ในระดับสูง
แต่เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาขาดความพร้อมด้านปัจจัยในการดำเนินการ ดังนั้น

กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่โรงเรียนประถมจะจัดให้แก่ประชาชนได้ควร เป็นกิจกรรม ที่ใช้ทรัพยากรในการดำเนินการไม่มากนักและควรมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชนนั้น ๆ ด้วย

ส่วนสนอง สุวรรณวงศ์ (สนอง สุวรรณวงศ์ 2519 : 79 - 101) ได้ศึกษาบทบาทและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาประชาบาลของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา โดยศึกษาจากกลุ่มกรรมการศึกษา สมาชิกสภาตำบล และประชาชนทั่วไป จากการวิจัยพบว่ากลุ่มกรรมการศึกษาและกลุ่มของประชาชนทั่วไป ต้องการให้โรงเรียนจัดสอนและฝึกฝนประชาชนให้อ่านออกเขียนได้ยิ่งขึ้น โรงเรียนจะต้อง จัดสอนวิชาชีพประจำท้องถิ่นที่ชาวบ้านและเด็กสนใจและสามารถนำไปใช้ได้

สำหรับ ทนงศักดิ์ คุ่มไชนะ (ทนงศักดิ์ คุ่มไชนะ 2519 : 65 - 67) ได้ศึกษากิจกรรมและปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการศึกษพบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในด้านให้บริการความรู้แก่ประชาชน และปรับปรุงชุมชนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ ส่วนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีและร่วมมือกับฝ่ายอนามัย เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ อนามัย ปรับปรุงอนามัยของชุมชน การสอนวิชาชีพแก่ชุมชน ให้บริการสถานที่ในการ จัดพิธีต่าง ๆ ยังมีการดำเนินการอยู่ในระดับต่ำเช่นกัน

ห่านองเดียวกับ ประจวบ ทอตระกุล (ประจวบ ทอตระกุล 2519 : 39 - 45) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง โดยการสำรวจทัศนคติของ ครูและประชาชน ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่ยังปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ใน ระดับต่ำ ทั้งครูและประชาชนคาดหวังว่าครูใหญ่ควรดำเนินงานด้านนี้ให้มากกว่าที่เคย ปฏิบัติอยู่ โดยเฉพาะการฝึกอบรมเกี่ยวกับอาชีพให้กับประชาชนในชุมชน

สงัด มิตกิตติ (สงัด มิตกิตติ 2525 : 59 - 60) ได้ศึกษาเรื่องการบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหาร ครู เกษตรกรและกลุ่มไม่ใช่เกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้โรงเรียนจัดบริการชุมชนในเรื่องการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายที่จำเป็น ความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบบประชาธิปไตย ให้ครูอาจารย์เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการแก่ประชาชน ต้องการให้โรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับการสหกรณ์ การใช้เครื่องมือการเกษตรสมัยใหม่ การอบรมอาชีพ ให้ความรู้เกี่ยวกับการซื้อขาย ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การฝึกอบรมให้เยาวชนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นและเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการครองเรือน และการให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการสมัยใหม่

พิพทธี ไชยยังยก (พิพทธี ไชยยังยก 2521 : 52) ได้ศึกษาบทบาทของสภาตำบลในการส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนตามความคาดหวังของผู้บริหารระดับนโยบาย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการสภาตำบล ประชาชนและนักศึกษา โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของสภาตำบลในการส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนตามความคาดหวังของผู้บริหารระดับนโยบาย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการสภาตำบล ประชาชนและนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มผู้บริหารระดับนโยบายมีความคาดหวังสูงกว่ากลุ่มประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มอื่นๆ นอกจากนี้มีความคาดหวังต่อบทบาทของสภาตำบลในการส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนณรงค์ศักดิ์ กุลจินต์ (ณรงค์ศักดิ์ กุลจินต์ 2525 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องงานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด และบุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด จาก 24 ศูนย์ในโครงการเงินกู้ของธนาคารโลก ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดส่วนใหญ่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และขอบข่ายความ

รับผิดชอบของตำแหน่ง เป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ไว้เด่นชัด ผู้บริหารเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้านคือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ งานบริหาร วิชาการและบริหารบุคคล ส่วนบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เห็นว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปฏิบัติงานบริหารการศึกษายู่ในระดับน้อยทุกด้าน ยกเว้นด้านความสัมพันธ์กับชุมชนที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่ง การบริหารวิชาการเป็นอันดับสุดท้าย และนอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารงาน ภายในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดคือบุคลากรขาดความรู้ในเรื่องหลักสูตร วิธีการสอน บุคลากรไม่เพียงพอและบุคลากรขาดอุดมการณ์ ขาดเจตนาที่ให้ความรู้ด้าน ชุมชน การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ มีน้อย ชุมชนให้ความร่วมมือกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดน้อย

สุนทร โคตรมรรเทา (สุนทร โคตรมรรเทา 1978 : 104 - 105) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคเคสฟายในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้าราชการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข้อความที่ได้รับการพิจารณา สูงสุดและจำเป็นต่อการศึกษาในชนบทคือ การสร้างความเป็นประชาธิปไตยและมีความเชื่อ ในรัฐบาลประชาธิปไตย การสร้างให้เกิดความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้งการเพิ่มความสามารถในการฟังภาษาไทยและยกระดับพื้นฐานการศึกษาให้ดีขึ้นด้วย

สวนพงศ์สิริ สาลี (พงศ์สิริ สาลี 2525 : 49 - 51) ได้ทำการวิจัย เรื่องแนวโน้มของการศึกษานอกโรงเรียนของประเทศไทยในอนาคตในปี พ.ศ. 2535 โดยใช้เทคนิคเคสฟาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกโรงเรียนจำนวน 21 คน ผลการวิจัยพบว่าปรัชญาและเป้าหมายของการศึกษานอกโรงเรียนจะเน้นให้ คนคิดเป็นและรู้จักพึ่งตนเอง โดยยึดความต้องการและการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ของประชาชนเป็นหลัก และเป็นการให้การศึกษาตลอดชีวิต โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้พลานโอกาสการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอก

โรงเรียนจะต้องมีบทบาทในการพัฒนาคนทั้งร่างกาย ความคิด ความรู้และความสามารถ ตลอดจนการพัฒนากำลังคนที่ยอยู่นอกโรงเรียน โดยเฉพาะกำลังคนที่อยู่ในเขตชนบท ยากจนเพื่อให้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ต้องจัดการศึกษานอกโรงเรียน ให้อย่างเร่งด่วนที่สุดคือกลุ่มเกษตรกรผู้ยากไร้ อันดับต่อมาคือกลุ่มอายุ 12 - 25 ปี ที่ไม่มีงานทำหรือทำงานที่มีรายได้ต่ำ กลุ่มผู้ใหญ่อายุ 25 - 45 ปี ที่มีรายได้และการศึกษาต่ำและเป็นแรงงานไร้ฝีมือ กลุ่มประชาชนในชุมชนแออัด กลุ่มกรรมกรในโรงงาน กลุ่มเด็กอายุ 7 - 15 ปี ที่อยู่นอกโรงเรียน และอันดับสุดท้ายคือกลุ่มผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ส่วนในด้านกา^รประสานงานระดับท้องถิ่นจะมีองค์กรในการประสานงานที่ชัดเจนคือ สภาตำบล

การวิจัยในต่างประเทศ

เบเคอรา (Becerra, 1974 6887 - A) ได้ศึกษาบทบาทของ ผู้บริหารการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชน พบว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับ ปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับสถานศึกษานั้น ๆ ผู้บริหารและตัวแทนชุมชนต้องร่วมมือกันและทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาตามหน้าที่ บทบาทและนโยบายที่ได้ตกลงกันไว้ และผู้บริหารจะต้องเข้าใจ สนใจถึงความแตกต่างของชุมชนด้วย

ส่วนแซนด์เลอร์ (Sandler, 1968 169) ได้วิจัยเรื่องความเห็น เกี่ยวกับบทบาทจริงกับบทบาทในอุดมคติของศึกษาธิการในรัฐเท็กซัส ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่แท้จริงกับบทบาทในอุดมคติของศึกษาธิการในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การบริหารนักเรียน การบริหารการเงิน และการบริหารธุรการ ตลอดจนสื่อสารสัมพันธ์กับชุมชน มีความแตกต่างกัน สำหรับในเรื่องการสอน การพัฒนา หลักสูตร การบริหารอาคารสถานที่นั้น ศึกษาธิการและประชาชนคณะกรรมการการศึกษา มีความเห็นต่างกัน และบทบาทที่แท้จริงกับบทบาทในอุดมคติของศึกษาธิการมีความใกล้เคียง กันในโรงเรียนขนาดใหญ่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

แทลตี้ (Talty. 1969 . 29 - 38) ได้ศึกษาบทบาทของศึกษาธิการ ในการร่วมงานกันกับคณะกรรมการโรงเรียนและครูที่อยู่นอกสหพันธ์ครูในนิวยอร์ก โดยใช้ กฎของเทเลอร์ (Tayler) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กฎของเทเลอร์ใช้ได้ผลดีในการ ประสานงานระหว่างคณะกรรมการโรงเรียนกับครูและพบว่าบทบาทของศึกษาธิการ เป็น บ่อเกิดของความขัดแย้งระหว่างสมาชิกของคณะกรรมการโรงเรียนกับครู และยังพบอีกว่า จำนวนแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศึกษาธิการจำนวน 29 ข้อ คณะกรรมการ โรงเรียนกับศึกษาธิการเห็นไม่เหมือนกันสี่ข้อ ศึกษาธิการกับครูเห็นไม่เหมือนกัน 11 ข้อ และคณะกรรมการโรงเรียนกับครูเห็นไม่เหมือนกัน 23 ข้อ

สมิท (Smith. 1971 2377 - A) ได้วิจัยเกี่ยวกับบทบาทของ ตัวแทนประชาชนในการวางแผนและพัฒนาศึกษาพบว่า

1. สมาชิกคณะกรรมการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและประชาชน มีความ ต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการ พัฒนาศึกษา
2. คณะกรรมการจากประชาชนจะไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่ ทางโรงเรียนดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว โดยที่คณะกรรมการไม่ได้มีส่วนรู้เห็นหรือรับรู้
3. คณะกรรมการโรงเรียนและผู้บริหารเห็นพ้องต้องกันว่า โรงเรียนจะเจริญ ก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิมมากหากได้มีคณะกรรมการดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของ โรงเรียน

แซอร์เบลโล (Sorbelllo. 1978 598 - A) ได้ศึกษาบทบาทของ ผู้ปกครองนักเรียนในด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ในบทบาทที่เป็นจริงและ บทบาทที่คาดหวังตามทัศนะของครูประถมศึกษา ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเสนอให้บุคคล ทุกฝ่ายไม่เฉพาะแต่ผู้ปกครองนักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของ โรงเรียน

ฟิตซิมมอนส์ (Fitzsimmon. 1982 : 4665 - A) ได้ศึกษาถึงบทบาทของสาธารณชนในการให้การสนับสนุนการเงินของการศึกษาผู้ใหญ่ เนื่องจากการศึกษาผู้ใหญ่ในรัฐวิสคอนซินได้พบปัญหาในเรื่องของการเงินเป็นอย่างมาก ในการวิจัยนี้มุ่งที่จะหาคำตอบว่า อะไรควรจะเป็นบทบาทของสาธารณชนในการให้การสนับสนุนในด้านการเงินของการศึกษาผู้ใหญ่ จากการวิจัยพบว่า สาธารณชนจะเป็นหลักในการสนับสนุนทางการเงินของการศึกษาผู้ใหญ่และถ้าหากว่าสาธารณชนสนับสนุนน้อยลงจะทำให้โครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้โครงการที่มีค่าใช้จ่ายสูงหรือมีคนสนใจน้อยจะถูกตัดออกไป

สวานออตโต (Otto. 1980 : 4287 - A) แห่งมหาวิทยาลัยเซาเทิร์นอิลลินอยส์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ในอนาคตของบรรพารักษ์ต่อการบริการชุมชนในห้องสมุดวิจัยทางการศึกษา เพื่อต้องการรวบรวมคำทำนายของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และฐานะในอนาคตของบรรพารักษ์ สถานภาพและทักษะ ความรู้ วุฒิทางการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานในอนาคต และเพื่อศึกษาถึงความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างนักการศึกษาห้องสมุดกับผู้บริหารงานห้องสมุดในเรื่องการจัดหลักสูตรพิเศษเพื่อให้ได้บรรพารักษ์สถานศึกษาตามที่ต้องการในอนาคต ใช้กลุ่มตัวอย่าง 123 คนจากห้องสมุดสาธารณะ ห้องสมุดโรงเรียน และผู้บริหารที่ทำงานวิจัยเกี่ยวกับห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของบรรพารักษ์สถานศึกษาในปี ค.ศ. 2000 คือจะต้องเรียนถึงระดับปริญญาโท มีทักษะในภาษาต่างประเทศอย่างน้อยหนึ่งภาษา และจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้จัดการในการให้บริการด้วย แทนที่จะนั่งทำงานที่โต๊ะทำงานอย่างเฉยๆ

สำหรับรอสแมน และ บันนิง (Rossman and Bunning. 1978 : 139 - 155) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพของนักการศึกษาผู้ใหญ่ในอนาคต เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มเกี่ยวกับสมรรถภาพของนักการศึกษาผู้ใหญ่ในปี ค.ศ. 1985 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาจารย์ที่สอนวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ในระดับบัณฑิตศึกษาในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา จำนวน 141 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามที่ใช้มี

101 ข้อ เป็นคำถามที่เกี่ยวกับทักษะ 53 ข้อ อีก 88 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับด้านความรู้ ความเข้าใจทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่าคุณสมบัติของนักการศึกษาผู้ใหญ่ในปี ค.ศ. 1985 นั้น จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับความต้องการและการพัฒนาการในวัยผู้ใหญ่ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเข้าใจตนเอง ขบวนการเปลี่ยนแปลงในวัยผู้ใหญ่ ความรู้เกี่ยวกับหลักการสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่ และจะต้องเป็นผู้ที่สามารถประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้ ส่วนทักษะที่จำเป็นนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า นักการศึกษาผู้ใหญ่จะต้องมีทักษะในการกำหนดความต้องการทางการศึกษาผู้ใหญ่เฉพาะบุคคล ทักษะในการพัฒนาตนเอง การติดต่อสื่อสาร การส่งเสริมความสามารถของบุคคลและทักษะในการสอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)
ในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

การเลือกผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้เลือกผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นข้าราชการประจำตำแหน่ง
ห้าตำแหน่งคือ หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศึกษาพิเศษศึกษานิเทศก์กรมการศึกษา
นอกโรงเรียนประจำจังหวัด เกษตรจังหวัด พัฒนาการจังหวัด และนายแพทย์สาธารณสุข
จังหวัด จากเก้าจังหวัดในภาคใต้คือ จังหวัดตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี
พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา และสตูล โดยเลือกมาตำแหน่งละหนึ่งคนในเก้าจังหวัดนี้
รวมผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ 45 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญจากเก้าจังหวัดภาคใต้ที่ใช้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับที่	ตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน (คน)
1	หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	9
2	ศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียนประจำจังหวัด	9
3	เกษตรจังหวัด	9

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน (คน)
4	พัฒนาการจังหวัด	9
5	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	9
	รวม	45

ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าข้าราชการเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาออกโรงเรียนโดยทางตรงได้แก่ หัวหน้าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ศึกษาธิการศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียนประจำจังหวัด ส่วนผู้ที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนได้แก่ เกษตรจังหวัด พัฒนาการจังหวัด และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด นอกจากนี้ข้าราชการเหล่านี้ยังเป็นกรรมการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะให้เห็นชอบแผนงาน และโครงการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอีกด้วย

การสร้างเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาขอบเขตและสาระสำคัญเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พร้อมกับได้ปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อขอคำแนะนำในการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญในรอบแรก

2. ได้สร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแสดงความคิดเห็นหลังจากได้ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองแล้ว

3. ได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และไปพบผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนด้วยตนเองเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัยให้ทราบ พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามตามเทคนิคเคลฟายวากผู้ผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามรอบแรกซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดดังกล่าวแล้วในข้อ 2 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534

ผู้วิจัยได้เริ่มนำส่งและเก็บแบบสอบถามรอบแรกนี้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2527 และรวบรวมกลับมาได้หมดในวันที่ 15 พฤษภาคม 2527 รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามในรอบที่หนึ่งทั้งสิ้น 45 วัน ซึ่งแบบสอบถามรอบแรกปรากฏในภาคผนวก ข

4. แบบสอบถามรอบที่สอง ผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากแบบสอบถามปลายเปิดในรอบแรกมาจัดหมวดหมู่และสร้างเป็นแบบสอบถามชุดที่สองแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าตัวเลือก จำนวน 64 ข้อ จากนั้นได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญให้อันับความสำคัญของแต่ละข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยและคิดว่าเป็นไปได้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 ซึ่งแบบสอบถามรอบที่สองปรากฏอยู่ในภาคผนวก ข

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 45 ฉบับไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองและรวบรวมกลับมาได้ 41 ฉบับ ตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2527 ถึงวันที่ 9 กรกฎาคม 2527 รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามในรอบที่สองทั้งสิ้น 37 วัน จากคำตอบในรอบที่สองนี้

ผู้วิจัยได้นำมาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ของแต่ละข้อความ

5. แบบสอบถามรอบที่สาม เป็นแบบสอบถามที่ใช้ข้อความเหมือนกับแบบสอบถามรอบที่สอง แต่เพิ่มตำแหน่งมัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ ตอบในรอบที่สอง เพื่อนำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ทบทวนคำตอบของตนเองซึ่งได้ตอบแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่งว่าจะคงคำตอบไว้ตามเดิมหรือเปลี่ยนแปลงเสียงส่วนใหญ่ ซึ่งแบบสอบถามในรอบที่สามจะปรากฏในภาคผนวก ข

แบบสอบถามในรอบที่สามนี้ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญเปลี่ยนคำตอบให้สอดคล้องกับเสียงส่วนใหญ่ แต่ถ้ายังยืนยันคำตอบเดิมก็ขอร้องให้แสดงเหตุผล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามรอบที่สาม จำนวน 41 ฉบับไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองตั้งแต่วันที่ 12 กรกฎาคม 2527 ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม 2527 รวมเวลาที่เก็บแบบสอบถามในรอบที่สาม 19 วัน ถ้านับเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งสามรอบจะเป็นเวลาทั้งหมด 101 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ทำตามลำดับดังนี้

1. นำแบบสอบถามรอบแรกมาแยกเป็นหมวดหมู่และตัดข้อความที่ซ้ำซ้อนกันออกไปแล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่สอง

2. นำแบบสอบถาม 41 ฉบับที่ได้รับกลับมาในรอบที่สองมาตรวจความสมบูรณ์ซึ่งพบว่าแบบสอบถามทั้งหมดมีความสมบูรณ์ จึงได้นำคำตอบในรอบที่สองมาหาค่ามัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อความ

3. สร้างแบบสอบถามรอบที่สามซึ่งเหมือนกับแบบสอบถามรอบที่สอง แต่เพิ่มมัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์พร้อมกับตำแหน่งที่ผู้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบมาในรอบที่สอง

4. นำแบบสอบถามรอบที่สามทุกฉบับมาตรวจความสมบูรณ์ ซึ่งพบว่าแบบสอบถามที่ได้รับมา 41 ฉบับ มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่สาม มาคำนวณหาค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อความ เพื่อนำมาสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 ดังรายละเอียดในบทที่ 4

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่ามัธยฐาน (Median) ใช้สูตร (Gene V. and Julian C. 1970 58 - 59)

$$Mdn = L + I \left[\frac{\frac{N}{2} - F_1}{F_2} \right]$$

เมื่อ	Mdn	แทน	มัธยฐาน
	L	แทน	ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่
	I	แทน	อันตรภาคชั้นคะแนน
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด
	F ₁	แทน	ความถี่สะสมจากชั้นคะแนนต่ำสุดถึงชั้นคะแนนที่เป็นขีดจำกัดบนที่มีมัธยฐานตกอยู่
	F ₂	แทน	ความถี่ของชั้นที่มีค่ามัธยฐานตกอยู่

2. หาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range)

ใช้สูตร (Gene V. and Julian C. 1970 77)

$$I.R. = Q_3 - Q_1$$

เมื่อ I.R. แทน อินเตอร์ควอไทล์ เรนจ์

Q_3 แทน ควอไทล์ที่ 3

Q_1 แทน ควอไทล์ที่ 1

$$\text{สูตรหาค่า } Q_1 = L + I \left[\frac{\frac{N}{4} - F_1}{F_2} \right]$$

$$\text{สูตรหาค่า } Q_3 = L + I \left[\frac{\frac{3N}{4} - F_1}{F_2} \right]$$

เมื่อ L แทน ชีคจำกัดกลางที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่

I แทน อันตรภาคชั้นคะแนน

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

F_1 แทน ความถี่สะสมจากชั้นคะแนนต่ำสุดถึงชั้นคะแนนที่เป็น
ชีคจำกัดบนที่มีมัธยฐานตกอยู่

F_2 แทน ความถี่ของชั้นที่มีค่ามัธยฐานตกอยู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสามรอบ รอบแรก เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับบทบาทของ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 จากคำตอบ ในรอบแรกนี้ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่สองแบบมาตราส่วนประมาณค่า ห้าตัวเลือก 64 ข้อ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญให้อันดับความสำคัญ เมื่อได้รับคำตอบ กลับมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของ แต่ละข้อความ ทั้งรายละเอียดของการวิเคราะห์ในภาคผนวก ง และเหตุที่ไม่นำมากล่าว ไว้ในบทนี้เพราะในแบบสอบถามรอบที่สองนี้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญยังไม่สอดคล้องกัน ยังต้องนำผลการวิเคราะห์ไปสร้างแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่งในแบบสอบถามรอบที่สาม ซึ่งมีข้อความเหมือนกับแบบสอบถามรอบที่สอง แต่เพิ่มตำแหน่งมัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ ตอบในรอบที่สอง เพื่อนำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ได้เปลี่ยนคำตอบให้สอดคล้องกับเสียงส่วนใหญ่ แต่ถ้ายืนยันคำตอบเดิมผู้วิจัยจะขอร้อง ให้แสดงเหตุผล เมื่อได้รับแบบสอบถามรอบที่สามกลับมาแล้วผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ หาค่ามัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์แล้วนำมาแปลความหมายดังต่อไปนี้

การให้น้ำหนักคะแนน แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าตัวเลือก ผู้วิจัยได้ให้ น้ำหนักคะแนนและแปลความหมายดังนี้

- 5 หมายถึงข้อความนั้นเป็นไปได้มากที่สุด
- 4 หมายถึงข้อความนั้นเป็นไปได้มาก
- 3 หมายถึงข้อความนั้นเป็นไปได้ปานกลาง

- 2 หมายถึงข้อความนั้นเป็นไปได้น้อย
- 1 หมายถึงข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยที่สุด

การหามัธยฐาน (Median) ผู้วิจัยได้คำนวณหาคำมัธยฐานของคำตอบแต่ละข้อ ซึ่งวิธีการคำนวณจะปรากฏในภาคผนวก จ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้

คำมัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไปหมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้น และข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยที่สุด

คำมัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นและข้อความนั้นเป็นไปได้น้อย

คำมัธยฐานอยู่ระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นและข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยกลาง

คำมัธยฐานอยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นและข้อความนั้นเป็นไปได้น้อย

คำมัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุดและข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยที่สุด

การหาพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ผู้วิจัยได้คำนวณหาความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 และควอไทล์ที่ 3 วิธีการคำนวณปรากฏในภาคผนวก จ และนำมาแปลความหมายดังนี้

ถ้าข้อความใดค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่าตั้งแต่ 1.50 ลงมาแสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน และถ้าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความใดมีค่าตั้งแต่ 1.50 ขึ้นไป แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งพิจารณาจากคามัธยมศึกษาและพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยได้นำเสนอเป็นสี่ตอนคือ แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหาร แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการประสานงาน แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการจัดการศึกษา และแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านอื่น ๆ

1. แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหาร ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัธยมศึกษาและพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อหาความสอดคล้องของแต่ละข้อความ โดยเรียงจากค่ามัธยมศึกษาสูงสุดไปถึงต่ำสุด ดังตาราง 2

ตาราง 2 มัธยมศึกษา พิสัยระหว่างควอไทล์ ของข้อความเกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหารของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยมศึกษา	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	8	4.82	0.78
2	14	4.77	0.84
3	9	4.71	0.93
4	15	4.47	1.09
5	4	4.36	1.14
6	10	4.23	0.97
7	13	4.14	1.20
8	16	3.84	1.41
9	20	3.83	0.98

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อที่	มัชฌมฐาน	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
10	5	3.18	1.18
11	12	2.97	1.43
12	19	2.69	1.18
13	2	1.29	1.04

จากตาราง 2 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 อยู่ 13 ข้อ เป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุดซึ่งมีค่ามัชฌมฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไปอยู่สามข้อคือ ข้อที่ 8 มีมัชฌมฐาน 4.82 ข้อที่ 14 มีมัชฌมฐาน 4.77 และข้อที่ 9 มีมัชฌมฐาน 4.71 เป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุดซึ่งมีค่ามัชฌมฐานอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49 อยู่หกข้อคือข้อที่ 15 มีมัชฌมฐาน 4.47 ข้อที่ 1 มีมัชฌมฐาน 4.36 ข้อที่ 10 มีมัชฌมฐาน 4.23 ข้อที่ 13 มีมัชฌมฐาน 4.14 ข้อที่ 16 มีมัชฌมฐาน 3.83 และข้อที่ 20 มีมัชฌมฐาน 3.83 เป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้ปานกลางซึ่งมีค่ามัชฌมฐานอยู่ในช่วง 2.50 - 3.49 อยู่สามข้อคือ ข้อที่ 5 มีมัชฌมฐาน 3.18 ข้อที่ 12 มีมัชฌมฐาน 2.97 และข้อที่ 19 มีมัชฌมฐาน 2.69 เป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้น้อยที่สุดซึ่งมีค่ามัชฌมฐานต่ำกว่า 1.50 อยู่หนึ่งข้อ คือข้อที่ 2 มีมัชฌมฐาน 1.29

2. แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการประสานงาน ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัชฌมฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อหาความสอดคล้องของแต่ละข้อความ โดยเรียงจากค่ามัชฌมฐานสูงที่สุดไปถึงต่ำสุด ดังตาราง 3

ตาราง 3 มีขยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความเกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาท
ด้านการประสานงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ลำดับที่	ข้อที่	มีขยฐาน	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
1	21	4.71	0.95
2	25	4.32	0.94
3	27	4.31	0.96
4	24	4.25	0.89
5	29	4.11	1.14
6	23	4.10	1.04
7	22	3.83	1.13
8	26	3.82	1.28
9	28	3.66	1.24

จากตาราง 3 แสดงว่าข้อความที่กลุ่มผู้เี่ยวชาวมึความเห็นสอดคล้องกัน
ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 อยู่เกำข้อ เป็นแนวโน้มที่เป็นไปไ้มากที่สุด
ซึ่งมีค่ามีขยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป อยู่หนึ่งข้อคือข้อที่ 21 มีมีขยฐาน 4.71 เป็นแนวโน้ม
ที่เป็นไปไ้มากที่สุด ซึ่งมีค่ามีขยฐานอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49 อยู่แปดข้อคือ ข้อที่ 25
มีมีขยฐาน 4.32 ข้อที่ 27 มีมีขยฐาน 4.31 ข้อที่ 24 มีมีขยฐาน 4.25 ข้อที่ 29
มีมีขยฐาน 4.11 ข้อที่ 23 มีมีขยฐาน 4.10 ข้อที่ 22 มีมีขยฐาน 3.83 ข้อที่ 26
มีมีขยฐาน 3.82 และข้อที่ 28 มีมีขยฐาน 3.66

3. แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการจัดการศึกษา ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัชฌิมฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อหาความสอดคล้องของแต่ละข้อความดังต่อไปนี้

3.1 การให้ความรู้พื้นฐาน ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัชฌิมฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อหาความสอดคล้องของแต่ละข้อความโดยเรียงจากค่ามัชฌิมฐานสูงสุ่ไปหาต่ำสุด ดังตาราง 4

ตาราง 4 มัชฌิมฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ ของข้อความเกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการให้ความรู้พื้นฐานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ลำดับที่	ข้อที่	มัชฌิมฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	33	4.57	1.08
2	39	4.52	1.02
3	31	4.38	1.04
4	32	4.25	1.04
5	30	4.07	0.50
6	34	4.02	0.92
7	37	4.00	1.46
8	38	3.85	0.97
9	35	3.80	0.18
10	36	3.41	1.24

จากตาราง 4 แสดงว่าข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน
ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 อยู่ 10 ข้อ เป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด
ซึ่งมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป อยู่สองข้อคือข้อที่ 33 มีมัธยฐาน 4.57 และข้อที่ 39
มีมัธยฐาน 4.52 เป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากซึ่งมีค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49
อยู่เจ็ดข้อคือข้อที่ 31 มีมัธยฐาน 4.38 ข้อที่ 32 มีค่ามัธยฐาน 4.25 ข้อที่ 30 มี
มัธยฐาน 4.07 ข้อที่ 34 มีมัธยฐาน 4.02 ข้อที่ 37 มีมัธยฐาน 4.00 ข้อที่ 38
มีมัธยฐาน 3.85 และข้อที่ 35 มีมัธยฐาน 3.80 เป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้น้อย
ซึ่งมีค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 2.50 - 3.49 อยู่หนึ่งข้อคือ ข้อที่ 36 มีมัธยฐาน 3.41

3.2 การฝึกทักษะวิชาชีพ ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัย
ระหว่างควอไทล์ เพื่อหาความสอดคล้องของแต่ละข้อความ โดยเรียงจากค่ามัธยฐาน
สูงที่สุดไปถึงต่ำสุด ดังตาราง 5

ตาราง 5 มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ ของข้อความเกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาท
ด้านการฝึกทักษะวิชาชีพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
1	45	4.61	0.99
2	46	4.52	1.00
3	47	4.33	1.09
4	49	4.26	1.14
5	48	4.23	0.84

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยมศึกษา	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
6	42	4.20	0.92
7	43	4.19	0.95
8	41	4.08	0.81
9	40	3.96	0.70
10	44	3.88	1.16

จากตาราง 5 แสดงว่าข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 อยู่ 10 ข้อ เป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งมีมัธยมศึกษาตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไปอยู่สองข้อคือ ข้อที่ 45 มีมัธยมศึกษา 4.61 และข้อที่ 46 มีมัธยมศึกษา 4.52 เป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากซึ่งมีค่ามัธยมศึกษาอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49 อยู่แปดข้อคือ ข้อที่ 27 มีมัธยมศึกษา 4.33 ข้อที่ 49 มีมัธยมศึกษา 4.26 ข้อที่ 48 มีมัธยมศึกษา 4.23 ข้อที่ 42 มีมัธยมศึกษา 4.20 ข้อที่ 43 มีมัธยมศึกษา 4.19 ข้อที่ 41 มีมัธยมศึกษา 4.08 ข้อที่ 40 มีมัธยมศึกษา 3.96 และข้อที่ 44 มีมัธยมศึกษา 3.88

3.3 การบริการข่าวสารข้อมูล ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัธยมศึกษาและพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อหาความสอดคล้องของแต่ละข้อความ โดยเรียงจากค่ามัธยมศึกษาสูงสุดไปถึงต่ำสุด ดังตาราง 6

ตาราง 6 มัธยมศึกษา พิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความเกี่ยวกับแนวโน้มด้านการบริการ
ข่าวสารข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยมศึกษา	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
1	52	4.00	1.40

จากตาราง 6 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 อยู่หนึ่งข้อ และหนึ่งข้อนี้เป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มาก ซึ่งมีค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49 คือข้อที่ 52 มีมัธยฐาน 4.00

3.4 การฝึกอบรมประชาชน ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อหาความสอดคล้องของข้อความแต่ละข้อ โดยเรียงจากค่ามัธยฐานสูงสุ่ต่ำไปหาต่ำสุด ดังตาราง 7

ตาราง 7 มัธยมศึกษา พิสัยระหว่างควอไทล์ ของข้อความเกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาท
ด้านการฝึกอบรมประชาชน ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยมศึกษา	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
1	53	4.74	0.89
2	59	4.38	1.07
3	58	4.29	1.06
4	54	4.29	1.06
5	56	4.26	1.14
6	61	4.12	1.41
7	60	4.03	1.37
8	55	4.02	1.29

จากตาราง 7 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่า
พิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 อยู่แปดข้อ เป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุดซึ่งมีค่า
มัชฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป อยู่หนึ่งข้อคือข้อที่ 53 มีมัชฐาน 4.74 เป็นแนวโน้มที่
เป็นไปได้มากซึ่งมีค่ามัชฐานอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49 อยู่หกข้อคือข้อที่ 59 มีมัชฐาน
4.38 ข้อที่ 58 มีมัชฐาน 4.29 ข้อที่ 54 มีมัชฐาน 4.29 ข้อที่ 56 มีมัชฐาน 4.26
ข้อที่ 61 มีมัชฐาน 4.12 ข้อที่ 60 มีมัชฐาน 4.03 และข้อที่ 55 มีมัชฐาน 4.02

4. บทบาทด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อหาความสอดคล้องของข้อความแต่ละข้อ โดยเรียงจากค่ามัธยฐานสูงสุดไปถึงต่ำสุด ดังตาราง 8

ตาราง 8 มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ ของข้อความเกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านอื่น ๆ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	62	4.34	1.02
2	63	4.10	0.61
3	64	4.10	0.89

จากตาราง 8 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 อยู่สามข้อ และเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากซึ่งมีค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49 ทั้งสามข้อคือ ข้อที่ 62 มีมัธยฐาน 4.34 ข้อที่ 63 มีมัธยฐาน 4.10 และข้อที่ 64 มีมัธยฐาน 4.10

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงสรุปผลของการวิจัยเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการวิจัย
วิธีดำเนินการ การวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในอนาคต ตามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศึกษาประสิทธิภาพการศึกษานอกโรงเรียนประจำจังหวัด เกษตรจังหวัด พัฒนาการจังหวัด และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดในภาคใต้

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. การเลือกผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นข้าราชการในเก้าจังหวัดภาคใต้ จำนวน 41 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวนสามรอบ รอบแรกเป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในอนาคต (ช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534) จากคำตอบในรอบแรก ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่สองซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าตัวเลือก แบบสอบถามรอบที่สามมีลักษณะเหมือนกับแบบสอบถามรอบที่สองแต่ผู้วิจัยได้แสดงตำแหน่งของมัชฌิมา

ช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์พร้อมทั้งตำแหน่งค่าตอบที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบมาในรอบที่สอง และของสำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงเหตุผลในกรณีที่คุณผู้เชี่ยวชาญต้องการ เปลี่ยนความคิดเห็นใหม่และความคิดเห็นที่เปลี่ยนใหม่ไม่สอดคล้องกับเสียงส่วนใหญ่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลโดยไปพบผู้เชี่ยวชาญและแจกแบบสอบถาม ด้วยตนเองได้รับแบบสอบถามคืนมาในรอบแรกจำนวน 45 ฉบับ รอบที่สอง จำนวน 41 ฉบับและรอบที่สามจำนวน 41 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำแบบสอบถามในรอบแรกมาจัดหมวดหมู่และตัดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน ออกไปแล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่สอง

4.2 นำแบบสอบถามในรอบที่สองที่ได้รับกลับมาทั้งหมด 41 ฉบับ มาหาคำมีขยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อความ

4.3 สร้างแบบสอบถามรอบที่สามซึ่งมีข้อความเหมือนกับรอบที่สอง แต่เพิ่มมีขยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์พร้อมกับตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบมาในรอบที่สอง

4.4 นำแบบสอบถามรอบที่สามที่ได้รับกลับมาทั้งหมด 41 ฉบับ มาคำนวณหาคำมีขยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อความ นำมาวิเคราะห์เป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534

ผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศึกษาพิเศษศึกษานอกโรงเรียนประจำจังหวัด เกษตรจังหวัด พัฒนาการ

จังหวัด และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เห็นพ้องต้องกันว่าบทบาทของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดที่เป็นไปได้มากที่สุดในอนาคตในด้านการบริหาร ด้านการประสานงาน
ด้านการจัดการศึกษา และด้านอื่น ๆ การค้นพบครั้งนี้จะนำเสนอเฉพาะแนวโน้มที่เป็น
ไปได้มากที่สุดซึ่งมีอยู่แก่ประการดังต่อไปนี้

1. วางแผนการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบร่วมกับองค์กรในท้องถิ่นให้มากขึ้น
2. ประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนให้ประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ ได้รู้จักมากยิ่งขึ้น
3. สำรวจปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาชนบทแนวใหม่
4. ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงาน
สี่กระทรวงหลัก
5. เร่งรณรงค์ให้ประชาชนรู้หนังสือให้ครอบคลุมทุกพื้นที่
6. เน้นให้ยูเรียนเกิดสติปัญญา การปฏิบัติจริง การปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม
ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภท
7. เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นทั้งในค่านบุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการ
ฝึกทักษะวิชาชีพ
8. สอดแทรกกระบวนการคิดเป็นและการจัดการให้มากขึ้น ในการฝึกทักษะ
วิชาชีพทุกประเภท
9. เน้นให้ประชาชนมีความสำนึกรับผิดชอบและช่วยตนเองให้มากขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งความคิดเห็น
ที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งปรากฏผลของการวิจัยที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหาร

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้มที่เป็น
ไปได้มากที่สุดเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหารของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 มีจำนวนสามข้อดังนี้

ข้อที่ 8 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องวางแผน
การจัดการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบร่วมกับองค์กรในท้องถิ่นให้มากขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัย
ระหว่างควอไทล์ 0.73 มีค่ามัธยฐาน 4.82

ข้อที่ 14 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องประชาสัมพันธ์
งานการศึกษานอกโรงเรียนให้ประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ ได้รู้จักมากยิ่งขึ้น ซึ่งมี
ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.84 มีค่ามัธยฐาน 4.77

ข้อที่ 9 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องสำรวจปัญหา
และความต้องการของท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาชนบท
แนวใหม่ ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.93 มีค่ามัธยฐาน 4.71

การที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความสำคัญกับข้อความดังกล่าวมาเป็นอันดับหนึ่ง
ซึ่งเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุดนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดเป็นหน่วยงานใหม่ อยู่ในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งกรมการศึกษานอก
โรงเรียนเพิ่งจัดตั้งมาเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2522 บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้รับโอนมาจากหน่วยงาน
อื่น บุคลากรเหล่านี้ยังใหม่ต่องานการศึกษานอกโรงเรียนและเป็นบุคลากรที่โอนมาจาก

หลายสังกัดยังไม่เข้าใจหลักการดำเนินงาน (สมโมท สทลโร 2526 : 111 - 112) สำหรับตัวประชาชนซึ่งเป็นผู้รับบริการและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนยังไม่ทราบว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทำอะไรบ้าง และให้บริการประชาชนอย่างไร ทำให้การปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดไม่ค่อยจะได้ผลดี ซึ่งสอดคล้องกับ อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ 2526 : 96) ได้วิเคราะห์ไว้ว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดส่วนใหญ่มักจะ จัดทำโครงการตามคำสั่งกรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือกระทรวงศึกษาธิการและ มักจะทำตามความรู้สึกของผู้จัดโดยที่เห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีเครื่องมือ หรืออุปกรณ์อะไร มีใครพอจะสอนได้ก็จัดของสิ่งนั้นให้กับประชาชน ซึ่งไม่ตรงกับ ความต้องการของประชาชน เพราะฉะนั้นการศึกษารุ่นนี้พบว่าแนวโน้มในอนาคตในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 นั้นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องสำรวจปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นเพื่อนำมาวางแผนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน พร้อมกับ ประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนให้ประชาชนได้ทราบและหน่วยงานอื่น ๆ ได้รู้จักจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้ม ที่เป็นไปได้มากเกี่ยวกับแนวโน้มด้านการบริหารของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 มีจำนวนหกข้อดังนี้

ข้อที่ 10 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องดำเนินการ พัฒนาองค์กรและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.97 มีค่ามัธยฐาน 4.23

ข้อที่ 20 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะประสานสัมพันธ์ กับสถานศึกษาในระบบโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.98 มีค่า มัธยฐาน 3.83

ข้อที่ 15 คือศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจะต้องให้ความรู้กับหน่วยงานอื่นที่จัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนให้เข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดหลักการ ปรัชญา ของการศึกษาออกโรงเรียนให้เข้าใจตรงกัน ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.09 มีค่ามัธยฐาน 4.47

ข้อที่ 4 คือศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจะต้องเป็นหน่วยประสานในการจัดกิจกรรมทางการศึกษาออกโรงเรียนทุกรูปแบบของทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนภายในจังหวัด ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.14 มีค่ามัธยฐาน 4.36

ข้อที่ 13 คือศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจะลดการจัดกิจกรรมภายในศูนย์และกระจายกิจกรรมต่าง ๆ ลงสู่พื้นที่ในชนบทมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งมีพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.20 มีค่ามัธยฐาน 4.14

ข้อที่ 16 คือขยายบทบาทการบริหารงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด โดยการจัดตั้งศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนระดับอำเภอทุกอำเภอ และให้เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเป็นตัวแทนงานระดับอำเภอ ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.41 มีค่ามัธยฐาน 3.84

จากการค้นพบแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหารของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 ซึ่งเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากนั้น โดยเฉพาะข้อที่ 10 คือศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด จะต้องพัฒนาองค์กรและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพนั้น การค้นพบนี้ตรงกับการวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ กุลจินต์ (ณรงค์ศักดิ์ กุลจินต์ 2525 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าบุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดยังขาดอุดมการณ์ ขาดความรู้ในเรื่องหลักสูตร วิธีการสอน ดังนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจึงเห็นว่า ต่อไปในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจะต้องพัฒนาองค์กรและบุคลากรของศูนย์ให้มีประสิทธิภาพจึงเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มาก

นอกจากนี้การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะประสานสัมพันธ์กับสถานศึกษาในระบบโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับการค้นพบของพงศ์สิริ สาลี (พงศ์สิริ สาลี 2525 : 52) ซึ่งพบว่าแนวโน้มในอนาคตนั้นจะต้องแก้ไขระเบียบต่าง ๆ โดยเฉพาะระเบียบเกี่ยวกับการศึกษาในระบบโรงเรียนที่จะเป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการศึกษานอกโรงเรียน การจัดการศึกษาในโรงเรียนทุกระดับจะต้องบริการชุมชน ทำสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาของชุมชน และยังสอดคล้องกับที่ ทองอยู่ แก้วไทรอะ กล่าวว่า ทิศทางในอนาคตนั้นต้องเน้นความร่วมมือกันระหว่างการศึกษาในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น ให้มีการยอมรับความคิดและความสำคัญของกันและกัน บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน และควรจัดการศึกษานอกโรงเรียนมาละในโรงเรียนให้สอดคล้องเกื้อหนุนและสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนให้มากและเพื่อให้ประชาชนมองการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 34)

ส่วนในเรื่องที่ว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องให้ความรู้กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนให้เข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด หลักการปรัชญาของการศึกษานอกโรงเรียนให้เข้าใจตรงกันนั้น ผู้เชี่ยวชาญอาจจะเห็นว่าในปัจจุบันงานการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดอยู่นั้นมีหลายหน่วยงานทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนได้จัดให้กับประชาชน แต่การจัดนั้นเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างจัด ซึ่งบางหน่วยงานอาจจะจัดเป็นกิจกรรมเสริมงานหลักของตน หรือบางหน่วยงานอาจจะจัดเป็นกิจกรรมโดยเฉพาะ ซึ่งหน่วยงานที่จัดนั้นอาจยังไม่เข้าใจในเรื่องของการศึกษานอกโรงเรียนคือพอ เพราะฉะนั้นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยตรง และมีบุคลากรพร้อมในด้านนี้จึงควรจะต้องมีบทบาทในการให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด หลักการ ปรัชญา ของการศึกษานอกโรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย

นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะต้องเป็นหน่วยประสานในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบของ ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนภายในจังหวัด ซึ่งการค้นพบนี้สอดคล้องกับการ วิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ กุลจินต์ (ณรงค์ศักดิ์ กุลจินต์ 2525 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดยังมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ น้อย เพราะฉะนั้นในอนาคตศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องเน้นในเรื่องนี้

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจจากการค้นพบก็คือ แนวโน้มต่อไปในอนาคตนั้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องลดการจัดกิจกรรมในศูนย์ แต่จะกระจาย กิจกรรมลงสู่ชนบทให้มากกว่าเดิม ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้เชี่ยวชาญอาจจะ เห็นว่าการจัดกิจกรรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนั้นจะเน้นเรื่องของ ความเสมอภาคทางการศึกษา พยายามลดช่องว่างระหว่างคนในชนบทและคนในเมือง แต่การจัดกิจกรรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในขณะนี้ยังไม่ให้บริการ คนในชนบทอย่างแท้จริง ซึ่งตามหลักการแล้วศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะต้องบริการคนในชนบท 80% บริการคนในเมือง 20% ของงบประมาณทั้งหมด แต่สภาพความเป็นจริงก็ยังไม่ได้ปฏิบัติเช่นนั้น

ส่วนในเรื่องของการขยายบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอและให้เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอเป็นตัวแทนประสานงานระดับอำเภอนั้น การค้นพบในประเด็นนี้นั้น สอดคล้องกับนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่กำลังทดลองศูนย์บริการข้อมูล อำเภออยู่ในขณะนี้ โดยทดลองอยู่ภาคละหนึ่งแห่ง เพราะฉะนั้นแนวโน้มในเรื่องนี้ จึงเป็นไปได้มาก

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้ปานกลางเกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 มีสามข้อดังนี้

ข้อที่ 5 คืองานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจะ
มอบให้ศึกษาธิการอำเภอรับผิดชอบการบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับอำเภอ
ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.18 มีค่ามัธยฐาน 3.18

ข้อที่ 19 คือบุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
ที่เป็นข้าราชการประจำส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่จบมาทางการศึกษาออกโรงเรียนโดยตรง
ซึ่งมีพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.18 มีค่ามัธยฐาน 2.69

ข้อที่ 12 คือศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจะลดปริมาณ
ด้านการปฏิบัติการลง แต่จะเพิ่มบทบาทด้านวิชาการมากขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่าง
ควอไทล์ 1.43 มีค่ามัธยฐาน 2.97

การที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความกังวลเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้
ปานกลางหรืออีกนัยหนึ่งก็คือไม่แน่ใจว่าจะเป็นไปได้ เพราะในการมอบอำนาจให้
ศึกษาธิการอำเภอบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับอำเภอนั้น ศึกษาธิการอำเภอ
มีงานประจำอยู่แล้ว และศึกษาธิการอำเภอบางคนยังคิดว่างานการศึกษาออกโรงเรียน
นั้น เป็นงานฝาก (วัน เกษพิชัย 2527 : 294) ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจึงไม่แน่ใจว่า
ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 เรื่องนี้จะเป็นไปได้

ส่วนการวิจัยพบว่า บุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
ที่เป็นข้าราชการประจำส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่จบมาทางการศึกษาออกโรงเรียนโดยตรงนั้น
ผู้เชี่ยวชาญอาจจะเห็นว่างานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนั้นเป็นงานที่
ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านวิชาชีพ ด้านการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน การจัดโครงการ ด้านการบริหาร ดังนั้นถ้าจะรับจาก
ผู้ที่จบมาทางการศึกษาออกโรงเรียนเพียงสาขาเดียวนั้นยังไม่แน่ใจว่าจะเป็นไปได้
ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534

สำหรับการค้นพบในข้อที่ 12 พบว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะลดปริมาณด้านการปฏิบัติการลง แต่จะเพิ่มบทบาทด้านวิชาการมากขึ้นนั้น ผู้เชี่ยวชาญอาจมองไปในแง่ที่ว่าในทางปฏิบัติแล้วศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นศูนย์ปฏิบัติการจะลดบทบาทด้านการปฏิบัติการลงคงไม่ได้ และถ้าลดบทบาทด้านปฏิบัติการลง แต่ไปเพิ่มบทบาททางด้านวิชาการนั้นก็คงจะไปก้าวก่ายหรือทางานซ้ำซ้อนกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจึงเห็นว่าคงเป็นไปได้ปานกลางหรือไม่ค่อยแน่ใจว่าจะเป็นไปได้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้น้อยที่สุด เกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านการบริหารในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 มีหนึ่งข้อดังนี้

ข้อที่ 2 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรจะขึ้นตรงกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน ไม่ต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของจังหวัด ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.04 มีค่ามัธยฐาน 1.29

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โดยระเบียบในการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนั้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดก็เป็นสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนอยู่แล้ว แต่ในทางปฏิบัติเพื่อเป็นการกระจายอำนาจออกสู่ส่วนภูมิภาคให้มากที่สุด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจึงต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของจังหวัด เพื่อจะได้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น และจังหวัดจะได้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดด้วย ดังนั้นการค้นพบในประเด็นนี้ น่าจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างการบริหารงานโดยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นดังปัจจุบันย่อมส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานในระดับหนึ่ง

ส่วนข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันว่าจะเป็แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 มีจำนวนเจ็ดข้อดังนี้

ข้อที่ 18 คือบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะมีความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แก่กลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.52 มีมัธยฐาน 3.96

ข้อที่ 3 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะเป็นหน่วย ราชการส่วนภูมิภาคขึ้นตรงกับจังหวัด ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.55 มีค่า มัธยฐาน 3.97

ข้อที่ 1 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะขึ้นตรงกับ ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ต้องผ่านศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.58 มีมัธยฐาน 2.34

ข้อที่ 11 คือไม่ควรมีคณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด เพราะมีกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) อยู่แล้ว ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.75 มีมัธยฐาน 2.46

ข้อที่ 6 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีอำนาจในการ เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัดโดยตรง ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 2.03 มีค่ามัธยฐาน 3.88

ข้อที่ 17 คือเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ไปประจำตำบลต่าง ๆ เพื่อหาหน้าที่ประสานงานระดับตำบล ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ 2.03 มีค่ามัธยฐาน 2.88

ข้อที่ 7 คือผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรมีอำนาจในการอนุมัติให้เปิดสอนวิชาชีพและกลุ่มสนใจได้เองโดยไม่ต้องอาศัย อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 2.62 มีมัธยฐาน 2.57

เป็นที่น่าสังเกตว่าข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นขัดแย้งกันนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นข้อความเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติราชการหรือระเบียบบริหารราชการ

โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องของการใช้อำนาจ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ มีถึงห้ากลุ่มด้วยกัน บางกลุ่มก็เห็นว่าการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ซึ่งเป็นสถานศึกษาในราชการบริหารส่วนกลาง แต่ตั้งอยู่ใน ส่วนภูมิภาคและอยู่ในความควบคุมดูแลของจังหวัดนั้นก็อยู่แล้ว เพราะจังหวัดโดยเฉพาะ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจะเฝ้าควบคุมดูแลการปฏิบัติงานและเป็นการป้องกันการ พหุวิธีซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ แต่ผู้เชี่ยวชาญบางกลุ่มก็ให้ความคิดเห็นว่า การบริหารงาน ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปัจจุบันที่ต้องผ่านสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนั้น ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้าไม่คล่องตัว ไม่ทันกับความต้องการของประชาชนและมีขั้นตอน มากโดยไม่จำเป็น

ส่วนอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือในข้อที่ 11 ในเรื่องเกี่ยวกับไม่ควร มีคณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกัน อยู่บางกลุ่มให้เหตุผลว่า คณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนั้น ยังเป็นประโยชน์ เพราะจะเป็นผู้ที่ให้ข้อเสนอแนะและให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มิฉะนั้นแล้วการวางแผนหรือโครงการต่าง ๆ ก็จะเป็นไปตามความพอใจของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดฝ่ายเดียว โดยไม่ได้ คำนึงถึงความต้องการของประชาชน แต่ผู้เชี่ยวชาญอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่าคณะกรรมการ ชุดนี้ไม่จำเป็นจะต้องมีเพราะในทางปฏิบัติกรรมการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ไม่ค่อยได้ทำตามบทบาทหน้าที่ตามที่ระบุไว้

2. แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการประสานงาน

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้ม ที่เป็นไปได้มากที่สุดเกี่ยวกับบทบาทด้านการประสานงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 มีจำนวนหนึ่งข้อคือ

ข้อที่ 21 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้อง
ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานสี่กระทรวงหลัก
ซึ่งมีพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.95 มีมัธยฐาน 4.71

จากข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ โกวิท วรพิพัฒน์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 9) ซึ่งกล่าวว่างานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบพัฒนาคนและพัฒนายานเมือง งานส่วนนี้หากไม่ดำเนินการให้สอดคล้องได้สัดส่วนกับงานด้านอื่น ๆ ของรัฐแล้ว การพัฒนาทั้งหลายก็คงลุดประสิทธิภาพไปด้วย เราจะมุ่งทำงานในหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ แต่จะต้องคอยดูเพื่อนซึ่งทำงานเพื่อการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมอื่น ๆ ด้วย เพื่อหาทางช่วยเหลือร่วมมือกันและวางแผนงานให้สานต่อและเกื้อหนุนกัน และยังสอดคล้องแนวคิดของ โสณิก ปันเปี่ยมรัฐ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 148) ซึ่งกล่าวว่ารัฐบาลมีนโยบายให้สี่กระทรวงคือ กระทรวงสาธารณสุข มหาดไทย เกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีความสำคัญกับงานชนบทเพราะมีเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการใกล้ชิดกับประชาชนในระดับตำบลนั้น ได้มีการประสานงานกันแทนที่จะทำในลักษณะต่างคนต่างทำ

ส่วนข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากเกี่ยวกับบทบาทด้านการประสานงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 มีแปดข้อดังนี้

ข้อที่ 24 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกับศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด จะประสานงานกันในลักษณะเดิม แต่จะมีความชัดเจนในการ
แบ่งภารกิจทั้งด้านการปฏิบัติการและวิชาการ ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.89
มีค่ามัธยฐาน 4.25

ข้อที่ 25 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะร่วมจัดการศึกษานอกโรงเรียนสู่ชนบทกับหน่วยงานอื่นได้อย่างเป็นกระบวนการที่เหมาะสมและชัดเจนตามลักษณะงาน พื้นที่ กลุ่มเป้าหมายและขั้นตอน โดยการส่งเสริมซึ่งกันและกัน ซึ่งมีพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.92 มีค่ามัธยฐาน 4.32

ข้อที่ 27 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องวางแผนให้สอดคล้องกับแผนงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้น เพื่อลดการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกัน ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.96 มีค่ามัธยฐาน 4.31

ข้อที่ 23 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะเป็นผู้ประสานงาน อุดหนุนและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.04 มีค่ามัธยฐาน 4.10

ข้อที่ 22 คือบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดีขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.13 มีค่ามัธยฐาน 3.83

ข้อที่ 29 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องเปิดโอกาส สนับสนุน ชักชวนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งมีพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.14 มีค่ามัธยฐาน 4.11

ข้อที่ 26 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคจะต้องมีการวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันและปรับแผนให้เหมาะสมเพื่อให้คงความเป็นไปได้อย่างเสมอ ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.24 มีค่ามัธยฐาน 3.82

ข้อที่ 28 คือห้องสมุดประชาชนอำเภอจะหาหน้าที่เป็นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีหน้าที่ประสานงาน ปฏิบัติการ ประเมินผล และเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.28 มีค่ามัธยฐาน 3.66

จากการค้นพบครั้งนี้โดยเฉพาะในข้อที่ 29 จะคล้ายกับการวิจัยของ พงศ์สิริ สำลี (พงศ์สิริ สำลี 2525 : 51) ซึ่งพบว่าแนวโน้มในอนาคตนั้น เพื่อให้ งานการศึกษาออกโรงเรียนคล่องตัวทันต่อเหตุการณ์และสนองความต้องการของ ประชาชนอย่างแท้จริงจะต้องเปิดโอกาสอย่างกว้างขวางให้องค์กรเอกชนเข้ามา มีส่วนร่วมด้วย ภายใต้การวางแผนดำเนินงานร่วมกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ฟิตซิมมอนส์ (Fitzimmon. 1982 4665 - A) ซึ่งพบว่าในการ คาเนินโครงการการศึกษาผู้ใหญ่จะต้องอาศัยประชาชนเป็นหลักในการสนับสนุน ทางด้านการเงิน

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจจากการค้นพบครั้งนี้คือข้อที่ 28 ห่วงสมุด ประชาชนอาเภอจะทำหน้าที่เป็นศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอาเภอ มีหน้าที่ประสานงาน ปฏิบัติการ ประเมินผลและเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อนุรักษ์ ปัญญาบุรุษ (อนุรักษ์ ปัญญาบุรุษ 2526 . 173 - 176) ให้แนวคิดไว้ว่า เพื่อวิวัฒนาการให้เป็นไปตามหลักการพัฒนาชนบท แบบผสมผสาน ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจำเป็นต้องปรับปรุงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และวิธีบริหารองค์การให้เหมาะสมคือการจัดตั้งศูนย์การศึกษาชุมชน ในท้องถิ่นโดยจัดตั้งศูนย์การศึกษาชุมชนในระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ศูนย์การศึกษา ชุมชนดังกล่าวนี้ จะทำหน้าที่เป็นสาขาย่อยของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งอาจประสานงานเพื่อใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และคนของโรงเรียนชุมชนประจำ อำเภอ โรงเรียนมัธยมศึกษา หรือโรงเรียนประถมศึกษา

3. แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทด้านการจัดการศึกษา

3.1 การให้ความรู้พื้นฐาน

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้ม ที่เป็นไปได้มากที่สุดเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 ด้านการให้ความรู้พื้นฐานมีจำนวนสองข้อดังนี้

ข้อที่ 39 คือการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภท
ต้องเน้นให้ผู้เรียนเกิดสติปัญญา การปฏิบัติจริง การปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม
ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.02 มีค่ามัชฌิมฐาน 4.52

ข้อที่ 33 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
จะต้องเร่งรณรงค์ให้คนรู้หนังสือได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
1.08 มีค่ามัชฌิมฐาน 4.57

จากการค้นพบนี้จะคล้ายกับการวิจัยของอุ้นตา นพคุณ (อุ้นตา
นพคุณ 2526 : ง) ซึ่งพบว่าแนวโน้มในอนาคตนั้นยังมีความจำเป็นที่จะกำหนด
เป้าหมายทางการศึกษาที่เน้นการคิดเป็น ทาเป็นและแก้ปัญหาเป็น และยังสอดคล้อง
กับแนวคิดของ พจน์ สะเพียรชัย ซึ่งกล่าวว่าแนวโน้มของงานการศึกษานอกโรงเรียน
ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 น่าจะมุ่งเน้นการปรับปรุงคุณภาพ
ของการเรียนการสอน ให้ผู้จบการศึกษาได้รับผลประโยชน์มากยิ่งขึ้น และต้องสอดคล้อง
การสอนด้านคุณธรรมความเป็นพลเมืองที่ รู้จักทำมาหากินโดยสุจริต สำหรับการลด
อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรที่กำลังดำเนินการอยู่ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ก็ควรเร่งดำเนินการต่อไปในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมฉบับที่ 6 ด้วย (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง 2526 : 11)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้ม
ที่เป็นไปได้มากเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้
ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 ด้านการให้ความรู้พื้นฐานมีจำนวนเจ็ดข้อดังนี้

ข้อที่ 30 คือการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ขั้นพื้นฐานจะต้องเพิ่มปริมาณห้องเรียน มากขึ้นกว่าเดิมพร้อมทั้งได้รับการปรับปรุง
คุณภาพการเรียนการสอนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.50
มีค่ามัชฌิมฐาน 4.07

ข้อที่ 34 คือศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจะคง
ดำเนินการให้ความรู้พื้นฐานกับประชาชนเป็นงานหลัก ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
0.92 มีค่ามัธยฐาน 4.02

ข้อที่ 38 คือศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
จะต้องขยายการจัดการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์(ว.ปณ.) เพิ่มขึ้นทั้งในรูปแบบ
และปริมาณ ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.97 มีค่ามัธยฐาน 3.85

ข้อที่ 31 คือการจัดการศึกษาออกโรงเรียนของศูนย์
การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจะมุ่งเน้นให้คนคิดเป็นและพึ่งตนเองมากขึ้น ซึ่งมีค่า
พิสัยระหว่างควอไทล์ 1.04 มีค่ามัธยฐาน 4.38

ข้อที่ 32 คือศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
จะจัดการศึกษาออกโรงเรียนโดยเปิดโอกาสได้ประชาชนหรือผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ
กำหนดปัญหาความต้องการ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ เรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัย
ระหว่างควอไทล์ 1.04 มีค่ามัธยฐาน 4.25

ข้อที่ 35 คือจะมีการขยายชั้นเรียนการศึกษาผู้ใหญ่
แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามมากขึ้นกว่าเดิม
ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.18 มีมัธยฐาน 3.80

ข้อที่ 37 คือศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
จะต้องหาหน้าที่สอนภาษาไทยให้กับกลุ่มคนไทยที่ไม่พูดภาษาไทยให้สามารถเข้าใจ
และมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีค่า
พิสัยระหว่างควอไทล์ 0.97 มีค่ามัธยฐาน 3.85

จากการวิจัยพบประเด็นสำคัญที่ว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
จังหวัด ต้องดำเนินการให้ความรู้พื้นฐานกับประชาชนเป็นงานหลัก (ข้อที่ 34)
ซึ่งคล้ายกับการวิจัยของ เสน่ห์ ระหว่างบ้าน (เสน่ห์ ระหว่างบ้าน 2524 :
บทคัดย่อ) พบว่าประชาชนต้องการให้โรงเรียนจัดสอนและมีประชาชนให้อ่านออก

เขียนได้ และยังคงคล้องกับแนวคิดของ สุนทร สุนันท์ชัย (สุนทร สุนันท์ชัย 2527 : 48) ซึ่งกล่าวว่ากรมการศึกษานอกโรงเรียนในปัจจุบันถึงแม้ว่าจะมีบทบาทกว้างไปกว่าเมื่อยังเป็นกองการศึกษายุ่งใหญ่เดิม แต่ก็ยังคงมีการกิจติดพันอยู่กับการให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานอยู่ตลอดไป เพราะการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาสำหรับมวลชน เป็นการให้เครื่องมือในการสื่อสารและการคิดแก่ประชาชน ถ้าปราศจากการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานแล้ว สิ่งอื่น ๆ ที่จะให้กับประชาชนก็คงไม่เกิดประโยชน์

นอกจากนี้การค้นพบอีกข้อหนึ่งคือข้อที่ 31 คือการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะมุ่งเน้นให้คนคิดเป็นและพึ่งตนเองมากขึ้น ซึ่งการค้นพบนี้ตรงกับทฤษฎีของ พงศ์สิริ สวัสดิ์ (พงศ์สิริ สวัสดิ์ 2525 : 49) พบว่าปรัชญาและเป้าหมายของการศึกษานอกโรงเรียนนั้นจะเน้นให้คนคิดเป็นและรู้จักพึ่งตนเอง โดยยึดความต้องการและการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาของประชาชนเป็นหลัก

ส่วนข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้ปานกลางเกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 ด้านการให้ความรู้พื้นฐานมีจำนวนหนึ่งข้อคือ

ข้อที่ 36 คือการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 ควรจัดในลักษณะบริการให้เปล่าไม่เก็บค่าเล่าเรียน ซึ่งมีค่าพิธีระหว่างควอเตอร์ 1.27 มีค่ามัธยฐาน 3.41 การที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้ปานกลางหรืออาจจะกล่าวได้ว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ คงจะมาจากเหตุที่ว่าถ้าการจัดการศึกษายุ่งใหญ่ระดับที่ 3 ไม่เก็บค่าเล่าเรียนแล้วรัฐคงต้องลงทุนมากอย่างมหาศาล ในการจัดการศึกษาระดับนี้ ซึ่งความจริงการศึกษาในระบบโรงเรียนกับบริการให้เปล่าอยู่แล้ว การจัดการศึกษายุ่งใหญ่ระดับนี้อาจจะยังไม่จำเป็นในช่วงระยะเวลาหนึ่งก็เป็นไปได้

3.2 การฝึกทักษะวิชาชีพ ในด้านการฝึกทักษะวิชาชีพนั้น กลุ่มผู้เข้าชานูมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันดังนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เข้าชานูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุดเกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 ด้านการฝึกทักษะวิชาชีพมีจำนวนสองข้อดังนี้

ข้อที่ 45 คือการฝึกทักษะวิชาชีพควรเน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นทั้งในกานบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.99 มีค่ามัธยฐาน 4.61

ข้อที่ 46 คือการฝึกวิชาชีพทุกประเภทต้องสอดคล้องกระบวนการคิดเป็นและการจัดการให้มากขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00 มีค่ามัธยฐาน 4.52

การหัดผลการวิจัยเป็นเช่นนี้คงจะเป็นเพราะว่างานการกักบานอกโรงเรียนเป็นงานที่มุ่งบริการคนในชนบทซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีฐานะความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่แค้นยากจน เพราะฉะนั้นในการฝึกวิชาชีพให้กับคนกลุ่มนี้จึงต้องเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งสามารถหาได้เองหรือมีราคาถูก สำหรับผู้สอนนั้นถ้าเป็นคนในท้องถิ่นก็ยิ่งดีเพราะผู้เรียนรู้จักคุ้นเคยและอยากจะมาเรียน ผู้สอนไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปสอน แต่ในปัจจุบันการฝึกวิชาชีพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่ปฏิบัติกันอยู่นั้น มุ่งแต่การฝึกวิชาชีพอย่างเดียวโดยละเลยและไม่ได้สอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาหรือไม่ได้สอดคล้องในเรื่องของการจัดการ ทำให้ผู้เรียนที่เรียนจบไปแล้วบางครั้งไม่มีคู่มือทางในการประกอบอาชีพได้ หรือไม่ทราบว่าให้นำเอาวิชาความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและสังคมได้อย่างไร ฉะนั้นแนวโน้มในอนาคตศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องเน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นและมุ่งฝึกวิชาชีพโดยต้องสอดคล้องการจัดการเพื่อให้ผู้เรียนมีแนวทางประกอบอาชีพจึงมีความจำเป็นและเป็นไปได้มาก

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็น
แนวโน้มที่เป็นไปได้มาก เกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 ด้านการฝึกทักษะวิชาชีพนั้นมีจำนวนแปดข้อ
ดังนี้

ข้อที่ 40 คือการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในชนบท
ภาคใต้จะเน้นหนักทางด้านช่างฝีมือ เพื่อให้รองรับกับนโยบายการพัฒนาให้เป็นสังคม
อุตสาหกรรมการเกษตร และให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติจริงได้ ซึ่งมีค่าพิสัย
ระหว่างควอไทล์ 0.70 มีค่ามัธยฐาน 3.96

ข้อที่ 41 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
จะฝึกวิชาชีพเน้นหนักด้านการพัฒนาอาชีพการเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งมีค่าพิสัย
ระหว่างควอไทล์ 0.81 มีค่ามัธยฐาน 4.08

ข้อที่ 48 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้อง
พัฒนาคุณภาพสตรีและแม่บ้านมากขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.84 มีค่า
มัธยฐาน 4.23

ข้อที่ 42 คือหลักสูตรการฝึกวิชาชีพของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องเน้นให้ประกอบอาชีพได้จริง และเพื่อให้คนมีงานทำ
ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.95 มีค่ามัธยฐาน 4.20

ข้อที่ 43 คือหลักสูตรการฝึกวิชาชีพจะต้องแบ่งเป็น
ช่วงสั้น ๆ ที่จบในตัวเอง เพื่อให้เหมาะกับเวลาของผู้มาเรียน ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่าง
ควอไทล์ 0.95 มีค่ามัธยฐาน 4.19

ข้อที่ 47 คือการจัดกลุ่มสนใจยังมีความจำเป็นและ
ต้องขยายการจัดเพิ่มขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.09 มีค่ามัธยฐาน 4.33

ข้อที่ 44 คือการเปิดสอนวิชาชีพในเมืองต้องสนอง
ต่อความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและนอกประเทศมากยิ่งขึ้น

จากการค้นพบนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายคือ ในอนาคตนั้นศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้นั้นจะต้องฝึกประชาชนให้ประกอบอาชีพได้จริง โดยเน้นด้านการเกษตร ซึ่งการค้นพบนี้ตรงกับการวิจัยของ สมอง สุวรรณวงศ์ (สมอง สุวรรณวงศ์ 2519 : 79) พบว่าประชาชนต้องการให้โรงเรียนจัดสอนวิชาชีพประจำท้องถิ่นที่ประชาชนสนใจ และประชาชนสามารถนำไปใช้ได้จริง และยังคงคล้ายกับการวิจัยของ พงศ์ศิริ สาลี (พงศ์ศิริ สาลี 2525 : 50) พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการจัดการศึกษาให้อย่างเร่งด่วนที่สุดคือกลุ่มเกษตรกรผู้ยากไร้ อันดับต่อมาคือกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือ และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของประยูร ศรีประสาธน์ (ประยูร ศรีประสาธน์ 2527 : 39 - 40) ซึ่งกล่าวว่าการศึกษาไม่ว่าจะจัดในรูปแบบใดและระดับใด จะต้องเน้นวิชาชีพทางการเกษตรมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และเป็นการเกษตรที่เน้นการใช้เทคนิคและการจัดการ โดยเฉพาะการจัดวิชาชีพ นอกโรงเรียนจะต้องก่อให้เกิดความชำนาญในวิชาชีพและต้องเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริงมากกว่าการฝึกวิชาชีพเบ็ดเตล็ด และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของทองอยู่ แก้วไทรยะ ที่กล่าวว่าทิศทางในอนาคตของการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องส่งเสริมการศึกษาด้านพัฒนาวิชาชีพให้มากขึ้น และการศึกษาวิชาชีพควรเน้นด้านการเกษตรมากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเน้นการพัฒนาและวิธีการผลิตจากสิ่งที่เกษตรกรมีอยู่และปฏิบัติอยู่ไปสู่การพัฒนาที่ดีขึ้น โดยการใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมกับการเกษตรในพื้นที่เป็นสำคัญ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้และเทคนิคในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ขั้นต้นให้มีคุณภาพและส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 35)

ส่วนข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันว่าจะเป็นแนวโน้มเกี่ยวกับการฝึกทักษะวิชาชีพของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 มีจำนวนหนึ่งข้อดังนี้

ข้อที่ 50 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะลดบทบาทในการฝึกวิชาชีพลงและเพิ่มการสอนวิชาสามัญมากขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.70 มีค่ามัธยฐาน 1.91 เหตุที่ผู้เชี่ยวชาญยังมีความเห็นขัดแย้งกันในประเด็นนี้นั้นน่าจะเป็นเพราะว่าผู้เชี่ยวชาญบางคนเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนั้นทางานกว้างมากจนไม่มีด้านใดเด่น ทำให้มองว่าบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดยังไม่ค่อยแน่ชัด โดยเฉพาะด้านการฝึกทักษะวิชาชีพมีหลายโครงการที่เหมือนหรือคล้ายกับที่หน่วยงานอื่นๆ อยู่และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดก็ยังไม่ดี คุณภาพยังสู้หน่วยงานอื่นหรือเอกชนไม่ได้ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจึงควรมุ่งในการจัดการศึกษาสายสามัญและงานส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ ดีกว่าและไม่ซ้ำซ้อนกับใคร ส่วนผู้เชี่ยวชาญอีกกลุ่มหนึ่งก็ให้ทัศนะว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนั้นจะมุ่งสอนให้คนรู้หนังสืออย่างเกี่ยวไม่ได้ จะต้องจัดการศึกษาให้ครบกระบวนการคือต้องสอนให้คนรู้หนังสือมีอาชีพ และได้รับข่าวสาร ข้อมูลจึงจะถือว่าเป็นการให้การศึกษที่ครบกระบวนการ

3.3 การให้บริการข่าวสารข้อมูล

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้มที่เป็นไปไ้มากเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 มีจำนวนหนึ่งข้อคือ

ข้อที่ 52 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจะไม่เพิ่มจำนวน แต่จะปรับปรุงคุณภาพในส่วนที่มีอยู่เดิม ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.40 มีค่ามัธยฐาน 4.00 ซึ่งการค้นพบนี้ขัดแย้งกับการวิจัยของ กิตติยา พรหมสถิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522 : 829) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตการศึกษา 4 พบว่าผู้อ่านส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมีความจำเป็นมาก การที่รัฐบาลให้หนังสือพิมพ์วันละสองฉบับยังไม่เป็นการเพียงพอและควรจะขยายที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้เป็นห้องสมุด

แสดงว่าประชาชนเห็นว่าควรเพิ่มปริมาณที่อ่านหนังสือให้มีจำนวนมากขึ้น แต่การวิจัยครั้งนี้พบว่าไม่ควรเพิ่มปริมาณแต่ควรปรับปรุงคุณภาพในส่วนที่มีอยู่แล้วให้มีคุณภาพเสียก่อน ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นข้าราชการจะมองในแง่ของการใช้ประโยชน์ของที่อ่านยังไม่คุ้มค่า เช่นที่อ่านหนังสือส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐาน ถูกปล่อยปละละเลยจนไม่ได้ใช้ประโยชน์ หนังสือพิมพ์ยังไม่ถึง หรือไปถึงแต่หนังสือพิมพ์ไม่ได้อยู่ในที่อ่าน ถ้าหากในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 เปิดเพิ่มขึ้นมาอีกคงจะทำให้เสียงงบประมาณไปโดยไม่จำเป็น

ส่วนข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันว่าจะเป็นแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 ในด้านการให้บริการข่าวสารข้อมูลมีจำนวนหนึ่งข้อคือ ข้อที่ 51 ห้องสมุดประชาชนจะเปิดดำเนินการทุกอำเภอ และทำหน้าที่เป็นศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.88 มีค่ามัธยฐาน 3.88 การที่ผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันในเรื่องนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าในการเปิดห้องสมุดประจำอำเภอนั้น จะต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการจำนวนมาก ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่จะดำเนินการได้ทันในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 แต่ผู้เชี่ยวชาญบางท่านก็ให้เหตุผลว่าน่าจะเป็นไปได้ เพราะการจัดตั้งห้องสมุดประจำอำเภอนั้นไม่จำเป็นจะต้องสร้างอาคารขึ้นมาใหม่เพียงแต่ขอความร่วมมือหรือประสานงานขอใช้สถานที่ที่มีอยู่แล้วก็สามารถจะดำเนินการได้

เป็นที่น่าสังเกตว่าบทบาทในด้านการบริหารข่าวสารข้อมูลนั้น ผู้เชี่ยวชาญเสนอความคิดเห็นน้อยมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากิจกรรมด้านการให้บริการข่าวสารข้อมูลที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจัดทำอยู่นั้นยังไม่เป็นที่น่าสนใจ หรืออาจเป็นเพราะว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญยังไม่ทราบว่ากิจกรรมประเภทนี้ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดได้ดำเนินการในรูปแบบใดบ้างก็อาจจะเป็นไปได้

3.4 การฝึกอบรมประชาชน

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็น แนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุดเกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด คำนการฝึกอบรมประชาชนมีจำนวนหนึ่งข้อคือ

ข้อที่ 53 คือการฝึกอบรมประชาชนมุ่งเน้นให้มีความสำนึก รับผิดชอบและช่วยตนเองมากขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.89 มีค่ามัธยฐาน 4.74 ซึ่งการค้นพบนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ วัน เชนพิชัย (วัน เชนพิชัย 2527 : 277) ได้ประเมินโครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานประเภทชั้นเรียนในเขตการศึกษา 2 พบว่านักศึกษาในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ยังมีทัศนคติไม่ดีต่อการศึกษา ไม่ค่อยยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม รอคอยความช่วยเหลือจากทางราชการมากกว่าการคิดช่วยตนเอง ดังนั้นแนวโน้มในอนาคตการฝึกอบรมประชาชนขอ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ จะต้องเน้นได้ประชาชนรู้จักช่วยตนเองให้มากขึ้นจึงมีความจำเป็นมากที่สุด

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็น แนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุดเกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับการฝึกอบรมประชาชนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 มีจำนวนเจ็ดข้อดังนี้

ข้อที่ 58 คือการฝึกอบรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะเน้นให้ประชาชนเข้าใจในระบบการปกครอง เศรษฐกิจ อนามัย และอาชีพ ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.06 มีค่ามัธยฐาน 4.29

ข้อที่ 54 คือการฝึกอบรมประชาชนจะต้องเน้นกลุ่มเป้าหมายวัยหนุ่มสาวเพื่อเตรียมให้เป็นพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.06 มีค่ามัธยฐาน 4.29

ข้อที่ 59 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
จะต้องให้ความสำคัญกับองค์กรท้องถิ่นในการร่วมติดตามประเมินผลการฝึกอบรม
ประชาชน ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.07 มีค่ามัธยฐาน 4.38

ข้อที่ 56 คือการฝึกอบรมประชาชนจะต้องเน้นด้าน
คุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย การพัฒนาตนเองและครอบครัว ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่าง
ควอไทล์ 1.14 มีค่ามัธยฐาน 4.26

ข้อที่ 55 คือหลักสูตรการฝึกอบรมประชาชนของศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะเน้นเฉพาะด้าน เช่น ประชากรศึกษา ฯลฯ ซึ่งมี
ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.29 มีค่ามัธยฐาน 4.02

ข้อที่ 60 คือการฝึกอบรมประชาชนตามนโยบาย
ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนจะลดลง แต่จะฝึกอบรมประชาชนตามนโยบายของ
จังหวัดเพิ่มขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.37 มีค่ามัธยฐาน 0.03

ข้อที่ 61 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
จะมีบทบาทในการเตรียมประชาชนให้พร้อมเพื่อรองรับการพัฒนาจากหน่วยงานอื่น
ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.41 มีค่ามัธยฐาน 4.12

จากการค้นพบในค่านี้นี้มีประเด็นที่น่าสนใจคือในอนาคตการอบรม
ประชาชนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องเน้นให้ประชาชนเข้าใจใน
ระบอบการปกครอง เศรษฐกิจ อนามัยและอาชีพ ซึ่งคล้ายกับการวิจัยของสุนทร
โคตรบรรเทา (สุนทร โคตรบรรเทา 1978 : 104 - 105) พบว่าการศึกษา
ที่มีความจำเป็นสำหรับชนบทคือการสร้างความเป็นประชาธิปไตยและความเชื่อมั่น
ในรัฐบาลประชาธิปไตย การสร้างให้เกิดความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ สงัด มิตกิตติ (สงัด มิตกิตติ 2525 :
60) พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาควรจัดบริการชุมชนในเรื่องการเผยแพร่ความรู้
ทางกฎหมายที่จำเป็น ความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบบประชาธิปไตย การอบรม

อาชีพ การให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ การรักษาความสะอาดภายในบ้าน ประสานงานกับอนามัย เพื่อให้บริการสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ ทนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (ทนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ 2519 : 67) ซึ่งพบว่าโรงเรียนชุมชน ยังให้ความรู้กับประชาชน ปรับปรุงชุมชน การสอนวิชาชีพให้ชุมชน การปรับปรุงอนามัยชุมชนยังน้อยมาก เพราะฉะนั้นแนวโน้มในอนาคต ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จึงต้องเน้นให้ประชาชนเข้าใจในระบบการปกครอง เศรษฐกิจ อนามัยและอาชีพ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ควรจะทำปฏิบัติ

สำหรับข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน เกี่ยวกับแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในด้าน การฝึกอบรมประชาชนนั้นมีจำนวนหนึ่งข้อคือ

ข้อที่ 57 การฝึกอบรมประชาชนของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดไม่ควรจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้กับผู้เข้ารับการอบรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.11 มีค่ามัธยฐาน 2.73 การที่ผู้เชี่ยวชาญยังมีความเห็นไม่สอดคล้องกันนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้เชี่ยวชาญบางคนเห็นว่าการที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จ่ายเบี้ยเลี้ยงให้กับผู้เข้ารับการอบรมนั้นจะเป็นไปในลักษณะการจูงใจให้คนเข้ารับการอบรม เพราะฉะนั้นเขาจะไม่สนใจหรือไม่ตั้งใจว่าจะมีความรู้หรือจะนำไปใช้ประโยชน์กับตนเองหรือสังคมอย่างไร พอสิ้นสุดการอบรมก็เลิกรากันไปไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ส่วนผู้เชี่ยวชาญอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่าการที่คนเข้ามารับการอบรมนั้นเขาต้อง สละเวลา เสียเวลาในการประกอบอาชีพทำให้ขาดรายได้จึงสมควรที่จะจ่ายเบี้ยเลี้ยง ให้บ้างเพื่อเป็นการตอบแทน

4. บทบาทด้านอื่น ๆ

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้ม เกี่ยวกับบทบาทด้านอื่น ๆ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 นั้นมีจำนวนสามข้อ และในจำนวนสามข้อนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้

แสดงความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากทั้งสามข้อดังต่อไปนี้

ข้อที่ 63 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะต้องปฏิบัติงานสนับสนุนโครงการเฉพาะกิจของจังหวัดมากขึ้น ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.61 มีค่ามัธยฐาน 4.10

ข้อที่ 64 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะมีบทบาทพัฒนาคนให้เข้าใจเทคนิควิทยาการสมัยใหม่ โดยเน้นเทคโนโลยีที่เหมาะสม ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.61 มีค่ามัธยฐาน 4.10

ข้อที่ 62 คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะมีบทบาทในการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ประชาชนมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.02 มีค่ามัธยฐาน 4.34

สำหรับบทบาทด้านอื่น ๆ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในอนาคตนั้นพบว่าจะต้องพัฒนาคนให้เข้าใจเทคนิควิทยาการสมัยใหม่ จะต้องส่งเสริมวัฒนธรรมของท้องถิ่น จะต้องสนับสนุนโครงการเฉพาะกิจของจังหวัด ซึ่งข้อค้นพบนี้ คล้ายกับการวิจัยของ สงัด มิตกิตติ (สงัด มิตกิตติ 2525 : 60) ซึ่งพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องบริการชุมชนโดยการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย การฝึกอบรมเยาวชนให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น และจะต้องทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์รวมศิลปกรรมท้องถิ่น และให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการสมัยใหม่แก่ประชาชน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรจะได้กระทำในบทบาทด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 บทบาทด้านการบริหาร ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะต้องวางแผนการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบร่วมกับองค์กรในท้องถิ่นให้มาก

ยิ่งขึ้น จะต้องประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนให้ประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ ใ้รู้จัก และจะต้องสำรวจปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาชนบทแนวใหม่

1.2 บทบาทด้านการประสานงาน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะต้องประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานสี่กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 บทบาทด้านการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะต้องเร่งรณรงค์ให้ประชาชนรู้หนังสือให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ การจัดการศึกษานอกโรงเรียนต้องเน้นให้ผู้เรียนมีสติปัญญา การปฏิบัติจริง มีคุณธรรมและจริยธรรม ในด้านการฝึกทักษะวิชาชีพควรเน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นทั้งในด้านบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ และในการฝึกวิชาชีพทุกประเภทจะต้องสอดคล้องกับกระบวนการคิดเป็นและการจัดการให้มากขึ้น ส่วนในด้านการฝึกอบรมนั้นจะต้องมุ่งให้ประชาชนมีความสำนึกรับผิดชอบ และช่วยเหลือตนเองให้มากขึ้น

2. ถ้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดได้กระทำตามบทบาทดังกล่าวไว้ในข้อ 1 สมบูรณ์แล้ว ควรจะได้กระทำตามบทบาทที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นรองลงไป ซึ่งเป็นบทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มาก ดังนี้

2.1 บทบาทด้านการบริหาร ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ต้องพัฒนาองค์กรและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ต้องประสานสัมพันธ์กับสถานศึกษาในระบบโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น และเป็นหน่วยประสานในการจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบของทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนภายในจังหวัด

2.2 บทบาทด้านการประสานงาน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ต้องเป็นผู้ประสานงาน อุดหนุนและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระหว่าง

หน่วยงานต่าง ๆ และต้องเปิดโอกาส สนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนให้มากขึ้น

2.3 บทบาทด้านการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น สำหรับการฝึกทักษะวิชาชีพ นั้นต้องเน้นให้ผู้เรียนประกอบอาชีพได้จริง โดยมุ่งเน้นในก้านอาชีพการเกษตรและ อุตสาหกรรมการเกษตร ส่วนในเรื่องการฝึกอบรมประชาชนนั้นจะต้อง เน้นกลุ่มเป้าหมาย วิทยาลัยชุมชน เพื่อเตรียมให้เป็นพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

2.4 บทบาทด้านอื่น ๆ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้อง ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ประชาชนมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน

3. กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจะได้้นำผลการวิจัยครั้งนี้เสนอแนะ ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้เป็นแนวทางในการวางแผนงานและจัดโครงการ จัดกิจกรรมทางการศึกษา ผู้ใหญ่หรือการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องและทันกับเหตุการณ์ต่อไป

4 กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจะได้้นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทาง ประกอบในการพิจารณาตัดสินใจ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนระยะที่ 6 อันจะทำให้การจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกโรงเรียนสามารถสนองความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมายได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงได้มากขึ้น

5. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้ควรจะได้้นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรให้กับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์

6. สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษานอกโรงเรียนควรจะได้้นำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อเตรียมบุคลากรที่จะออกไปปฏิบัติงานทางด้านการศึกษายุใหญ่หรือการศึกษานอกโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. สถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยควรจะนำผลการวิจัยนี้ไปจัดทำหลักสูตรในการฝึกอบรมบุคลากรซึ่งกำลังปฏิบัติงานทางการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษานอกโรงเรียน ให้สามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกโรงเรียนได้ตรงกับความ ต้องการและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง และนโยบายการพัฒนาประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรจะได้มีการวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้และผู้ใช้วิชาของกลุ่มที่ใช้ในครั้ง นี้ แต่ทำในภาคอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนจังหวัดเป็นภาพรวม

2. ในการวิจัยในครั้งต่อไปควรจะใช้กลุ่มผู้ใช้วิชาของกลุ่มอื่น ๆ ที่แตกต่าง ไปจากกลุ่มผู้ใช้วิชาที่ใช้ในครั้ง นี้ เพื่อจะได้เปรียบเทียบความคิดเห็นว่าเหมือนหรือ แตกต่างกันอย่างไร

3. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะเป็นเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้วิชา กลุ่มต่าง ๆ ด้วย

4. ควรจะได้มีการวิจัยหารูปแบบในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน สี่ กระทรวงหลัก

5. ถ้าจะวิจัยโดยใช้เทคนิคเคสฟายในครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรจะไปเก็บ ข้อมูลด้วยตนเอง เพราะจะได้รับแบบสอบถามที่เป็นความคิดเห็นของผู้ใช้วิชาจริง ๆ

6. การใช้เทคนิคเคสฟายซึ่งต้องเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหลาย ๆ รอบ จึงต้องใช้เวลามากในการสร้างแบบสอบถามหลายครั้งและต้องใช้เวลาในการเก็บ ข้อมูลจากผู้ตอบชุดเดิมหลายครั้งเช่นเดียวกัน ฉะนั้นถ้าใช้วิธีวิจัยแบบนี้ผู้วิจัยควรต้อง คำนึงถึงเวลาและค่าใช้จ่ายในการ เก็บข้อมูลด้วย

22 NOV 1964

บรรณานุกรม

กษมา วรวรณ ญ อยุธา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ไพศาล นาคินิยม เป็นผู้สัมภาษณ์
ที่กองแผนงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2527
การศึกษานอกโรงเรียน, กรม ประชุมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์จังหวัด
2523, 122 หน้า อักสำเนา

_____ 3 ปี กรมการศึกษานอกโรงเรียน โรงพิมพ์ข่าวพาณิชย์ 2525,
173 หน้า

_____ รื่องนารุเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน หนึ่งเจ็ดการพิมพ์ 2524,
50 หน้า

_____ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ม.ป.ท. ม.ป.ป., 14 หน้า
อักสำเนา

_____ กรมการศึกษานอกโรงเรียน หนึ่งเจ็ดการพิมพ์ 2526, 56 หน้า

_____ การประชุมสัมมนานักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน วิศวการพิมพ์
2524, 141 หน้า

_____ แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529)
หนึ่งเจ็ดการพิมพ์ 2524, 82 หน้า

_____ การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมรวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 4
โรงพิมพ์เพชรสยามการพิมพ์ 2525, 482 หน้า

_____ "การศึกษานานาชาติสามัญ" จดหมายข่าวกรมการศึกษานอกโรงเรียน
19 : 2 - 3 กุมภาพันธ์ 2526

การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง, ศูนย์ "การสัมภาษณ์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ" ลานขอย หน้า 11 - 13

มิถุนายน - สิงหาคม 2526

การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน

โรงพิมพ์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2523, 97 หน้า

✓ เกษม บุญออน "เคลฟาย : เทคนิคการวิจัย" คุรุปริทัศน์ 10 : 26 - 28

ตุลาคม 2522

เกียรติ ศรีพงษ์ บทบาทหน้าที่และมาตรฐานของมหาวิทยาลัย ปริญญาพิพนธ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 95 หน้า อัดสำเนา

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ "ปรัชญาและลักษณะวิชาการศึกษาอุปถัมภ์" วารสาร

คุรุศาสตร์ ฉบับพิเศษ : 20 - 21 ตุลาคม 2512

_____ แนวความคิดพื้นฐานการศึกษานอกระบบ สำนักพิมพ์บรรณกิจ 2521,

220 หน้า

ชนิษฐา วิทยาอนุมาต แนวโน้มของการศึกษาเอกชนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 135 หน้า อัดสำเนา

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการติดตามและประเมินผล

โครงการเงินกู้ธนาคารโลกเพื่อพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน (ระยะแรก)

ศูนย์การศึกษาประชาชนประจำจังหวัด 2523, 34 หน้า อัดสำเนา

_____ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษาจำกัด

2524, 369 หน้า

_____ การศึกษาไทยปี 2523 - 2524 โรงพิมพ์รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์

2526, 89 หน้า

_____ ผลงานวิจัยทางการศึกษา เล่ม 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

แห่งชาติ 2524, 905 หน้า อัดสำเนา

คณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน แผนพัฒนาการ

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) โรงพิมพ์ชุมนุม

สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย 2525, 433 หน้า

ทิตยา สุวรรณะชญ "สังคมวิทยา" ใน วิทยาศาสตร์สังคม หน้า 157 - 198

โรงพิมพ์คุรุสภา 2517

ณรงค์ศักดิ์ กุลจินต์ งานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 146 หน้า อัดสำเนา

ณัฐภา สรรพศรี แนวโน้มการวิจัยการศึกษาในอนาคต วิทยานิพนธ์ ค.ม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 112 หน้า อัดสำเนา

คิลก - บุญเรืองรอด การประยุกต์เทคนิคเคลฟายและโปรแกรมเชิงเส้นตรงในการ
กำหนดและใช้เกณฑ์จำนวนบุคลากรอาจารย์ขึ้นค่าสำหรับเปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ
ตามหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 ของวิทยาลัยครู วิทยานิพนธ์

กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 171 หน้า อัดสำเนา

ทองศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ กิจกรรมและปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2519, 100 หน้า อัดสำเนา

ทวีป อภิลิทธิ์ การศึกษานอกโรงเรียน ภาคพัฒนาตาราและเอกสารการพิมพ์

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2523, 342 หน้า

ทิพวดี ไชยยังยศ บทบาทของสภาตำบลในการส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521,

63 หน้า อัดสำเนา

ทองคุณ หงส์พันธ์ บทบาทของหัวหน้าฝ่ายปกครองและสวัสดิการของสถาบันฝึกหัดครู

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513, 124 หน้า อัดสำเนา

บรรจง ชุตกุลชาติ "กรมการศึกษานอกโรงเรียน" คุรุปริทัศน์ 5 : 14 - 23

พฤษภาคม 2522

ประจวบ ตอตระกูล บทบาทการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองตามทัศนของครู
และประชาชน ปริญญาพันธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2519, 51 หน้า อัสสโน

ประยูร ศรีประสาธน์ "เทคนิคการวิจัยแบบเคสไฟ" วารสารการศึกษาแห่งชาติ
 4 : 49 - 60 เมษายน - พฤษภาคม 2523

_____ "แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการมีงานทำและ
 การประกอบอาชีพ" วิจัยสนเทศ 47 : 36 - 42 สิงหาคม 2527

_____ "การวางแผนและการบริหารการศึกษา" วารสารการศึกษาแห่งชาติ
 4 . 6 - 19 มิถุนายน - กรกฎาคม 2526

พงศ์สิริ สาสี แนวโน้มของการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประเทศไทยในอนาคต
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 115 หน้า อัสสโน

วิญญู สาธร การบริหารงานบุคคล วัฒนาพานิช 2517, 587 หน้า
 _____ บทบาทของศึกษาธิการจังหวัด โรงพิมพ์กรมการศาสนา 2517,
 127 หน้า

โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ "การพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษานอกโรงเรียน
 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้" รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 4
 เพชรสยามการพิมพ์ 2525, 482 หน้า

วัน เกษพิชัย การประเมินโครงการการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน
ประเภทชั้นเรียนในเขตการศึกษา 2 ปริญญาพันธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 420 หน้า อัสสโน

ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การวางแผนและการ
จัดการทางการศึกษา โรงพิมพ์การศาสนา 2526, 566 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน 2524,
10 หน้า อัดสำเนา

_____ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาในสถานศึกษา
สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน (ฉบับที่ 2) 2525, 5 หน้า อัดสำเนา

_____ รายงานการสัมมนาการศึกษานอกโรงเรียน โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต
2517, 153 หน้า

_____ แผนการศึกษาแห่งชาติพหุศักราช 2520 โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต 2520,
35 หน้า

_____ โครงการศูนย์การศึกษาประชาชน 2521, 90 หน้า อัดสำเนา

_____ สังคีต มิตติคดี การบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา
ในจังหวัดเชียงราย ปริณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2525, 92 หน้า อัดสำเนา

_____ สนอง สุวรรณวงศ์ บทบาทและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
ประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ปริณิพนธ์ กศ.ม.

_____ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 132 หน้า อัดสำเนา

_____ เสกข์ ระหว่างบ้าน การศึกษามหาชนที่เป็นไปได้ของโรงเรียนประถมศึกษา
ต่อการบริการการศึกษานอกโรงเรียน วิทยานิพนธ์ ศบ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร
2524, 130 หน้า อัดสำเนา

_____ สบบุรณ์ ตันยะ การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพด้านการสอน
ของครูประจำการระดับประถมศึกษา ปริณิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 386 หน้า อัดสำเนา

_____ "มารู้จักเคล็ดลับกันเถอะ" วารสารวัดผลการศึกษา 3 : 11 - 17

มกราคม - เมษายน 2524

สมสมัย บุญออน อนาคตการฝึกหัดครูไทย : เทคนิคเคลฟาย วิทยาลัยครู

มหาสารคาม 2524, 149 หน้า อัดสำเนา

สมโมท สหกร การเปรียบเทียบคุณสมบัติที่พึงปรารถนาของหัวหน้าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดตามทัศนะของผู้เกี่ยวข้องในภาคใต้ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 123 หน้า อัดสำเนา

สุธรรม จันทน์หอม "เคลฟายเทคนิคกับการบริหาร" ศึกษาศาสตร์สาร 1 - 2 :

93 - 99 ตุลาคม 2525 - มีนาคม 2526

สุพัตรา สุภาพ สังคมวิทยา พิมพ์ครั้งที่ 4 สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2521,
206 หน้า

สุนทร โคตรบรรเทา การศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2523, 130 หน้า อัดสำเนา

สุนทร สุนันทชัย "การศึกษานอกระบบโรงเรียน" แผนพัฒนาการศึกษา นอกระบบโรงเรียน
ระยะที่ 4 (2520 - 2524) หน้า 45 - 47 ม.ป.ท. ม.ป.ป.

_____ "การรู้หนังสือ : บัณฑิตขั้นต้นสู่การศึกษาตลอดชีวิต" วารสารการศึกษา
นอกระบบโรงเรียน 121 . 46 - 48 สิงหาคม - กันยายน 2527

โสภา ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมณีย์ จิตวิทยาสังคม โรงพิมพ์คุรุสภา 2525,
236 หน้า

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ การศึกษานอกระบบโรงเรียน : การวางแผนพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ 2526, 106 หน้า

อาน์เมค, แมนธูร์ เศรษฐศาสตร์การศึกษานอกระบบโรงเรียน : ทรัพยากรค่าใช้จ่าย
และผลประโยชน์ แปลโดย สุนทร โคตรบรรเทา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 148 หน้า อัดสำเนา

อุ้นตา นพคุณ การศึกษานอกระบบโรงเรียน โรงพิมพ์และท่าปกเจริญผล 2523

207 หน้า

อุ้นตา นพคุณ จันทรเพ็ญ เชื้อพานิช และปทีป เมษาคณวุฒิ คุณลักษณะของ
ประชากรในกรุงเทพมหานครตามเป้าหมายทางการศึกษา : สภาพปัจจุบันและ
แนวโน้ม ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2526, 298 หน้า อัดสำเนา

Alex, Ducanis J. "The Possible Uses of The Delphi
Technique in I.R. and Planning in Higher Education,"
Institutional Research and Communication in Higher
Education, 10 154 Annual Forum, 1970.

Becerra, G Vega. "Role Perception of Administrator and
Community Representation in Paritory Decision Making,"
Dissertation Abstract International, 34(11) .
6887 - A, 1974.

Davis, Keith. Human Relation at Work. New York
McGrow - Hill, 1962. 642 p.

Fitzsimmons, Ellen Lynn. "The Role of the Public Sector
in Financing Adult Non - Formol Education," Dessertation
Abstracts International. 42 4665 - A, May, 1982.

Glass, Gene V. and Julian G. Stanley. Statistical
Methods in Education and Psychology. Englewood
Cliff, New Jersey, Prentice Hall, 1970. 589 p.

Hammerman, Elizabeth Lynn. "A Delphi Formulation of
Environmental Education Objectives," Dissertation
Abstracts International, 40 2447 - A November,
1979.

Judd, Robert C. "Delphi Application for Decision Making,"
Planning and Changlag Higher Education, 3 . 151 - 156,
October, 1971.

"Forecasting to Consensus Gathering Delphi
Group up to College Need," College and University
Business, 1 . 35 - 38, July, 1972.

- McDonald, Richard R. Selected Reading and Projects in Social Psychology. New York, Harper and Row Publishers, 1973. 468 p.
- Mead, G.H. Mind Self and Society. Chicago, University of Chicago Press, 1950. 392 p.
- Otto, Theophil M. "The Future Role and Function of Public Service Librarian in the Academic Research Library A Delphi Study," Dissertation Abstracts International. 40 : 4287 - A, February, 1980.
- Rasp, Alfred Jr. "Delphi A Decision - Maker's Dream," National School. 29 29 - 30, July, 1973.
- Rose, Arnold M. Human Behavior and Social Process. Boston, Houghton, Mifflin, Co., 1962. 680 p.
- Rossman, H. Mark and Richard L. Bunning. "Knowledge and Skills for the Adult Educator a Delphi Study," Adult Education. 3 139 - 155, Spring, 1978. -----
- Sandler, Steven. "Perception of the Actual and Ideal Roles of Public School Superintendents in Texas," Dessertation Abstracts. University Microfilms, 29 · 196 December, 1976.
- Smith, Jene Elizabeth. "The Role of Citizens Committees in the Planning and Development of the Gentennial Educational Park in Plymouth, Michican," Dissertation Abstracts International. 32 2377 - A, 1971.
- Sorbello, Anthony Frank. "Perception of the Actual and Ideal Role in School - Community Relation for Parents of Elementary School - Children in Selected School Districts," Dissertation Abstracts International. 39 · 598 - A, August, 1978.
- Sunthorn, Kohtbantau. Adult Education in Thailand A Needs Assessment. A Ph.D. Dissertation, University of Oregon, 1978. 175 p.
- Talty, Michael R., "Role Expectation for the Superintendent in Collective Negotiations Between School and Nonation Teachers Organization in New York State," Dissertation Abstracts. 9 2938 - A, March, 1969.

Thornton and others. "Decision Making with Delphi Techniques, Bayesian Procedure and Monte Carlo Simulation." Planning and Changing, 6 17 May, 1975.

Wealtherman, Richard and Swenson Karen. Futurism in Education Methodologies McCutchan Publishing Corporation, 1974. 423 p.

การผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ที่ ทม. 1007/0145

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มีนาคม 2527

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายไพศาล นาคนิยม เป็นนิสิตระดับ
ปริญญาโท วิชาเอกการศึกษายุ่งใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

----- นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า
เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอก
โรงเรียน จังหวัดในภาคใต้โดยใช้เทคนิคเคสฟาย

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ประธาน

อาจารย์ ดร. วิกร ศันหาพิทักษ์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขอความร่วมมือให้หัวหน้าหน่วยงานตอบแบบสอบถาม
ภายในระหว่างเดือนมีนาคม - พฤษภาคม 2527 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

วชิรญา บัวศรี

(นางวชิรญา บัวศรี)

บัณฑิตวิทยาลัย

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 3919864

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3

แบบสอบถามรอบที่ 1

การศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ในภาคใต้โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

คำชี้แจง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการระดมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนในภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อได้มาซึ่งความคิดเห็นที่สอดคล้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะหาให้ทราบแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 อันจะนำไปเป็นประโยชน์ในการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน การบริหาร การจัดการศึกษา การเตรียมบุคลากร และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

การวิจัยครั้งนี้จะใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) โดยจะถามความคิดเห็นจากท่านรวม 3 ครั้งด้วยกัน ครั้งแรกนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ในอนาคต (ช่วงปี 2530 - 2534) เป็นต้นว่าแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านการบริหาร การจัดการศึกษา การบริการชุมชน และอื่น ๆ ซึ่งอาจต้องใช้เวลาในการตอบคำถามมาก แต่ในครั้งต่อไป การตอบคำถามจะใช้เวลาน้อยกว่าเดิม เพราะจะมีแต่การทบทวนความคิดเห็นเท่านั้น และเพื่อความเที่ยงตรงของการวิจัยช่วงระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามแต่ละรอบควรเป็นระยะเวลาไม่ห่างกันมากนัก ดังนั้นจึงขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 นี้โดยเร็วที่สุด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบ
สอบถามครบทั้ง 3 รอบ การมีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 รอบมีความ
สำคัญเป็นที่สุดและมีความหมายเป็นอย่างยิ่งสำหรับความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น
ของการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ไพศาล นาคนิยม

ผู้วิจัย

แบบสอบถามรอบที่ 2

การศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ในภาคใต้โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านที่ได้กรุณาช่วยแสดง
ความคิดเห็นเรื่องแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ในภาคใต้ ในแบบสอบถามรอบที่ 1 สำหรับแบบสอบถามรอบที่ 2 นี้ สร้างขึ้นจาก
การรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 โดยผู้วิจัย
พยายามอย่างยิ่งที่จะคงรูปภาพาส่วนวนเดิมของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และในขณะเดียวกัน
ก็ได้อาศัยความเห็นของบทความลงด้วยจุดมุ่งหมายในการตอบแบบสอบถามรอบนี้ก็เพื่อ
ให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้อันค้ำความสำคัญของขอความแต่ละข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยและ
คิดว่าเป็นไปได้ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534

เพื่อความเที่ยงตรงของการวิจัย ช่วงระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม
รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ควรเป็นระยะเวลาที่ไม่ห่างกันมากนัก ดังนั้นจึงขอความกรุณา
ท่านโปรดตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 นี้เร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ การตอบแบบสอบถามใน
รอบนี้ ท่านอาจใช้เวลาไม่เกิน 30 นาที

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านอีกครั้งหนึ่ง และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามในรอบต่อไปอีกเช่นเคย
ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ไพศาล นาคินิยม

ผู้วิจัย

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

1. แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้
ที่ผู้วิจัยศึกษานี้หมายถึงในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534
2. ให้ผู้เชี่ยวชาญให้อันดับคะแนนตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
 - 5 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้มากที่สุด
 - 4 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้มาก
 - 3 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้ปานกลาง
 - 2 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้น้อย
 - 1 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยที่สุด
3. คำว่า "เน้น" ในที่นี้หมายถึงให้ความสำคัญมากที่สุด

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
<u>ตัวอย่าง</u> (0) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะมี บทบาทในการพัฒนาคนในเขตชนบท ยากจนให้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น			✓		

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
<u>ด้านการบริหาร</u>					
(1) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะขึ้นตรงกับผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่ต้องผ่านศึกษาธิการจังหวัด					
(2) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะขึ้นตรงต่อกรมการศึกษานอก โรงเรียน ไม่ต้องผ่านหรืออยู่ใน ความควบคุมของจังหวัด					
(3) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะเป็นหน่วยราชการส่วนภูมิภาค ขึ้นตรงกับจังหวัด					
(4) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะเป็นหน่วยประสานในการจัดกิจกรรม ทางการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบของ ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ภายในจังหวัด					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(5) งานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดจะมอบอำนาจให้ศึกษาธิการ อำเภอรับผิดชอบการบริหารงาน การศึกษาออกโรงเรียนระดับอำเภอ					
(6) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด มีอำนาจในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ จากคลังจังหวัดโดยตรง					
(7) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดมีอำนาจในการอนุมัติให้เปิดสอน วิชาชีพและกลุ่มสนใจได้เอง โดยไม่ ต้องอาศัยอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด					
(8) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด จะวางแผนการจัดการศึกษาออก โรงเรียนทุกรูปแบบร่วมกับองค์กร ในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(9) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะสำรวจปัญหาและความต้องการของ ท้องถิ่น เพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียน ให้สอดคล้องกับการพัฒนาชนบทแนวใหม่					
(10) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด สามารถดำเนินการพัฒนาองค์กร และบุคลากรให้มีประสิทธิภาพได้มาก ยิ่งขึ้น					
(11) ไม่ควรมีคณะกรรมการศึกษานอก โรงเรียนจังหวัด เพราะมี คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) อยู่แล้ว					
(12) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะลดปริมาณด้านการปฏิบัติการลง แต่จะเพิ่มบทบาททางด้านวิชาการ มากขึ้น					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(13) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะลดการจัดกิจกรรมภายในศูนย์ แต่จะกระจายกิจกรรมต่าง ๆ ลงสู่ พื้นที่ในชนบทมากขึ้นกว่าเดิม					
(14) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะต้องประชาสัมพันธ์งานการศึกษา นอกโรงเรียนให้ประชาชนและ หน่วยงานอื่น ๆ ทั่วจังหวัดมากยิ่งขึ้น					
(15) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะต้องให้ความรู้กับหน่วยงานอื่นที่จัด การศึกษานอกโรงเรียนให้เข้าใจ เกี่ยวกับแนวคิด หลักการปรัชญา ของการศึกษานอกโรงเรียนให้ตรงกัน					
(16) ขยายบทบาทการบริหารงานศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดย จัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนระดับ อำเภอทุกอำเภอและให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ อำเภอเป็นตัวประสานงานระดับอำเภอ					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(17) เจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดไปประจำตำบลต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระดับตำบล					
(18) บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีความรู้เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่กลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
(19) บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่เป็นข้าราชการประจำส่วนใหญ่เป็นผู้จบมาทางการศึกษานอกโรงเรียนโดยตรง					
(20) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะประสานสัมพันธ์กับสถานศึกษาในระบบโรงเรียนมากยิ่งขึ้น					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
<u>ด้านการประสานงาน</u> (21) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด จะประสานงานอย่างใกล้ชิดกับ หน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะ หน่วยงาน 4 กระทรวงหลัก					
(22) บุคลากรของศูนย์การศึกษาออก โรงเรียนจังหวัด มีความรู้ความ สามารถเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน					
(23) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด เป็นผู้ประสานงานและสนับสนุนการ อุดหนุนการจัดการศึกษาออกโรงเรียน ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ระดับจังหวัด					
(24) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคกับ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด จะประสานงานกันในลักษณะเดิม แต่ มีความชัดเจนในการแบ่งภารกิจ ทั้งด้านปฏิบัติการและวิชาการ					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(25) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด รวมจัดการศึกษานอกโรงเรียน คู่ขนานกับหน่วยงานอื่นได้อย่างเป็น กระบวนการที่เหมาะสมและชัดเจน ตามลักษณะงานพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย และขั้นตอนโดยการส่งเสริมซึ่งกัน และกัน					
(26) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค มีการวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันและ ปรับแผนให้เหมาะสมเพื่อให้คงความ เป็นไปได้อย่างตลอดเวลา					
(27) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด สามารถวางแผนให้สอดคล้องกับแผน ของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้น และลดการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกัน					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(28) ห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอมีหน้าที่ประสานงาน ปฏิบัติการ ประเมินผลและเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับศูนย์กลางการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด					
(29) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต้องเปิดโอกาสสนับสนุน ชักชวนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนมากขึ้นกว่าเดิม					
<u>งานการจัดการศึกษา</u> (30) การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมพร้อมทั้งได้รับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น					
(31) การจัดการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์กลางการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะมุ่งเน้นให้คนคิดเป็นและพึ่งตนเองมากขึ้นอีก					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(32) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการตลอดจนวางแผนการเรียนการสอนมากขึ้น					
(33) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต้องเร่งรณรงค์ให้เกษตรกรทั่วทั้งจังหวัดครอบคลุมทุกพื้นที่					
(34) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดยังคงดำเนินการให้ความรู้พื้นฐานกับประชาชนเป็นงานหลัก					
(35) มีการขยายชั้นเรียนการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามมากขึ้นกว่าเดิม					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(36) การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 จัดเป็นการศึกษาในลักษณะให้เปล่าไม่เก็บค่าเล่าเรียน					
(37) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทำหน้าที่สอนภาษาไทยให้กับกลุ่มคนไทยที่ไม่พูดภาษาไทยให้สามารถเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทยและสันทัดใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
(38) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะขยายการจัดการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ (ว.ปณ.) เพิ่มมากขึ้นทั้งในรูปแบบและปริมาณ					
(39) การจัดการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภทเน้นให้ผู้เรียนเกิดสติปัญญา การปฏิบัติจริง การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(40) การจัดการศึกษานอกโรงเรียนใน ชนบทของภาคใต้จะเน้นหนักทางด้าน ช่างฝีมือเพื่อให้รองรับกับนโยบาย การพัฒนาให้เป็นสังคมอุตสาหกรรม การเกษตรและให้ผู้เรียนสามารถ นำความรู้ไปปฏิบัติจริงได้					
(41) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะฝึกวิชาชีพเน้นหนักด้านการพัฒนา อาชีพการเกษตรและอุตสาหกรรม					
(42) หลักสูตรการฝึกวิชาชีพของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดเน้นให้ประกอบ อาชีพได้จริงและเพื่อให้คนมีงานทำ					
(43) หลักสูตรการฝึกวิชาชีพจะต้องแบ่งขอบ เป็นช่วงสั้น ๆ					
(44) การเปิดสอนวิชาชีพในเมืองสนองทอ ความต้องการของตลาดแรงงานทั้งใน และนอกประเทศมากยิ่งขึ้น					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(45) การฝึกวิชาชีพที่เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นทั้งในค่านิยมบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ					
(46) การฝึกวิชาชีพทุกประเภทจะสอดคล้องกระบวนการเกิดเป็นและการจัดการมากขึ้น					
(47) การจัดกลุ่มสนใจยังมีความจำเป็นและต้องขยายเพิ่มขึ้น					
(48) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพสตรีและแม่บ้านมากขึ้น					
(49) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะมีบทบาทอบรมคนให้ตระหนักสำนึกในการพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่แล้วให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นมากกว่าฝึกให้คนเปลี่ยนไปประกอบอาชีพใหม่					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(50) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะลดบทบาทในการฝึกอาชีพลงแต่เพิ่มการสอนวิชาสามัญมากขึ้น					
(51) หอสมุดประชาชนเปิดดำเนินการครบทุกอำเภอและทำหน้าที่เป็นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำอำเภอ					
(52) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่เพิ่มจำนวนแต่จะปรับปรุงคุณภาพที่มีอยู่เดิม					
<u>การฝึกอบรม</u>					
(53) การฝึกอบรมประชาชนมุ่งเน้นให้มีความสามารถรับผิดชอบและช่วยตนเองมากขึ้น					
(54) การฝึกอบรมประชาชนจะเน้นกลุ่มเป้าหมายวัยหนุ่มสาวเพื่อเตรียมให้เป็นพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(55) หลักสูตรการฝึกอบรมประชาชนของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะเน้นเฉพาะด้าน เช่น ประชากรศึกษา ฯลฯ					
(56) การฝึกอบรมจะเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย การพัฒนา ตนเองและครอบครัว					
(57) การอบรมประชาชนของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดไม่จ่ายเบี้ยเลี้ยง ให้ผู้เข้ารับการอบรม					
(58) การฝึกอบรมของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดเน้นให้ ประชาชนเข้าใจระบบการปกครอง เศรษฐกิจ อนามัยและอาชีพ					
(59) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ให้ความสำคัญแก่องค์กรท้องถิ่นในการ ร่วมคิดตามประเมินผลการฝึกอบรม ประชาชน					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(60) การฝึกอบรมตามนโยบายของกรม การศึกษานอกโรงเรียนจะลดลง แต่จะอบรมประชาชนตามนโยบาย ของจังหวัดเพิ่มขึ้น					
(61) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีบทบาทในการเตรียมประชาชนให้ พร้อมเพื่อรองรับการพัฒนาจาก หน่วยงานอื่น					
<u>ด้านอื่น ๆ</u> (62) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีบทบาทในการส่งเสริมวัฒนธรรม ชนบทนิยมประเพณีในท้องถิ่น ให้ประชาชนมีความภาคภูมิใจใน วัฒนธรรมของท้องถิ่นของตน					
(63) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะปฏิบัติงานสนับสนุนโครงการ เฉพาะกิจของจังหวัดมากขึ้น					

ข้อความ	อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
(64) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีบทบาทในการพัฒนาคนให้มีความ เข้าใจเทคนิควิทยาการสมัยใหม่ เน้นหนักในด้านการใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสม					

แบบสอบถามรอบที่ 3

การศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ในภาคใต้โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งเป็นรอบสุดท้ายของการวิจัย ผู้วิจัยได้แสดงความสอดคล้องของแต่ละข้อความจากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยระบุคำมีช้อยฐาน และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ที่คำนวณได้ และยังได้ระบุคะแนนการตอบของท่านในรอบที่ 2

คำมีช้อยฐานจะแสดงด้วยเครื่องหมาย * สีดำ

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จะแสดงด้วยเครื่องหมาย _____

คะแนนคำตอบจะแสดงด้วยเครื่องหมาย * สีแดง

จุดมุ่งหมายของการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้

1. เพื่อให้จะให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้รับทราบผลการตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ในแต่ละข้อกระทง
2. เพื่อให้โอกาสแก่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบคำตอบของตนเอง และเปลี่ยนการตัดสินใจในการตอบครั้งนี้ใหม่ได้ หากต้องการ
3. เพื่อให้โอกาสแก่ผู้เชี่ยวชาญ ที่จะยืนยันการตัดสินใจอย่างแน่นอน และแสดงเหตุผลของตนในการตอบแต่ละข้อ ซึ่งอาจเบี่ยงเบนไปจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

โปรดพบทานการตอบของท่านในครั้งก่อนทั้ง 64 ข้อ และท่านสามารถจะเปลี่ยนใจในการตอบใหม่ได้หากต้องการ หากมีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจข้อใด กรุณาเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในตัวเลือกใหม่ และถ้าหากคำตอบของท่านในรอบนี้ ข้อใดมิได้อยู่ในขอบเขตของค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) กรุณาอธิบายเหตุผลสั้น ๆ ที่ท่านยังยืนยันคำตอบเดิม โปรดระลึกว่าผู้วิจัยขอคำตอบที่มีเหตุผลของท่านเฉพาะข้อที่ท่านตอบอยู่นอกเขตพิสัยระหว่างควอไทล์เท่านั้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบ
สอบถามรอบชุดท้ายนี้ภายใน 1 สัปดาห์ และขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์
ของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ไพศาล นาคนิยม

ผู้วิจัย

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

1. แนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้
ที่ผู้วิจัยศึกษานี้ หมายถึงในช่วง ปี พ.ศ. 2530 - 2534
2. ให้ผู้เชี่ยวชาญให้อันดับคะแนนตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
 - 5 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้มากที่สุด
 - 4 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้มาก
 - 3 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้ปานกลาง
 - 2 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้น้อย
 - 1 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยที่สุด
3. คำว่า "เน้น" ในที่นี้หมายถึงให้ความสำคัญมากที่สุด

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
<u>ตัวอย่าง</u> (0) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดจะมีบทบาทในการพัฒนา คนในเขตชนบทยากจนให้มีฐานะ ทางเศรษฐกิจดีขึ้น			*			

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
<u>ด้านการบริหาร</u> (1) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดจะขึ้นตรงกับผู้ว่าราชการ จังหวัด ไม่ท่้องผ่านศึกษาธิการ จังหวัด				*		
(2) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะขึ้นตรงต่อกรม การศึกษานอกโรงเรียน ไม่ต้อง ผ่านหรืออยู่ในความควบคุมของ จังหวัด				*		
(3) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะเป็นหน่วยราชการ ส่วนภูมิภาคขึ้นตรงกับจังหวัด			*			
(4) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะเป็นหน่วยประสาน ในการจัดกิจกรรมทางการศึกษา นอกโรงเรียนทุกรูปแบบของทุก หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ภายในจังหวัด		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(5) งานของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด จะมอบอำนาจ ให้ศึกษาธิการอำเภอ รับผิดชอบ การบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียนระดับอำเภอ			*			
(6) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด มีอำนาจในการ เบิกจ่าย เงินงบประมาณ จากคลังจังหวัด โดยตรง		*				
(7) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด มีอำนาจ ในการอนุมัติให้เปิดสอนวิชาชีพ และกลุ่มสนใจได้เอง โดยไม่ ต้องอาศัยอำนาจผู้ว่าราชการ จังหวัด			*			

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(8) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะวางแผนการจัดการ ศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบ ร่วมกับองค์กรในท้องถิ่นมาก ยิ่งขึ้น	*					
(9) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะสำรวจปัญหาและ ความต้องการของท้องถิ่น เพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียน ให้สอดคล้องกับการพัฒนามน ชนาใหม่	*					
(10) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด สามารถดำเนินการ พัฒนาองค์กร และบุคลากรให้มี ประสิทธิภาพได้มากยิ่งขึ้น	*					
(11) ไม่ควรมีคณะกรรมการการศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด เพราะมี คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) อยู่แล้ว				*		

ข้อความ	อันคับคะแน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(12) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะลดปริมาณค่านการ ปฏิบัติการลง แต่จะเพิ่มบทบาท ทางด้านวิชาการมากขึ้น				*		
(13) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะลดการจัดกิจกรรม ภายในศูนย์ แต่จะกระจาย กิจกรรมต่าง ๆ จงสู่พื้นที่ใน ชนบทมากขึ้นกว่าเดิม		*				
(14) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะต้องประชาสัมพันธ์ งานการศึกษานอกโรงเรียนให้ ประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ ได้รู้จักมากยิ่งขึ้น		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(15) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะต้องให้ความรู้กับ หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา นอกโรงเรียนให้เข้าใจเกี่ยวกับ แนวคิด หลักการ ปรัชญา ของ การศึกษานอกโรงเรียนให้ ตรงกัน		*				
(16) ขยายบทบาทการบริหารงานศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยจัดตั้งศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนระดับอำเภอทุกอำเภอ และให้เจ้าหน้าที่ศูนย์อำเภอเป็น ตัวประสานงานระดับอำเภอ		*				
(17) เจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด ไปประจำ ตำบลต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ ประสานงานระดับตำบล				*		

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(18) บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีความรู้เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่กลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ		*				
(19) บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่เป็นข้าราชการ ปรจะส่วนใหญ่เป็นผู้จบมาทางการศึกษานอกโรงเรียนโดยตรง			*			
(20) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะประสานสัมพันธ์กับสถานศึกษาในระดับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
<u>ด้านการประสานงาน</u> (21) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัด จะประสานงานอย่าง ใกล้ชิดกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงาน 4 กระทรวงหลัก		*				
(22) บุคคล แนว มองศูนย์กลาง ที่ศึกษาออก โรงเรียนจังหวัด มีความรู้ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน		*				
(23) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัด เป็นผู้ประสานงานและ สนับสนุน อุดหนุนการจัดการ ศึกษาออกโรงเรียนระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ ระดับจังหวัด			*			

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(24) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค กับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะประสานงานกันในลักษณะเดิม แต่มีความชัดเจนในการแบ่งภารกิจทั้งด้านปฏิบัติการและวิชาการ		*				
(25) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ร่วมจัดการศึกษานอกโรงเรียนสู่ชุมชนกับหน่วยงานอื่นได้อย่างเป็นกระบวนการที่เหมาะสมและชัดเจนตามลักษณะงานพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย และขั้นตอนโดยการส่งเสริมซึ่งกันและกัน		*				
(26) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค มีการวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเพื่อให้คงความเป็นไปได้อย่างตลอดเวลา		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(27) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด สามารถวางแผนได้ สอดคล้องกับแผนของหน่วยงาน อื่นที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้น และ ลดการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกัน		*				
(28) หอสมุดประชาชนประจำอำเภอ จะหาหน้าที่เป็นศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ มีหน้าที่ ประสานงาน ปฏิบัติการ ประเมินผล และเก็บรวบรวม ข้อมูลให้กับศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนจังหวัด		*				
(29) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ต้องเปิดโอกาสสนับสนุน ชักชวนให้เอกชนมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษานอกโรงเรียน มากขึ้นกว่าเดิม		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
<u>ด้านการจัดการศึกษา</u> (30) การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น กว่าเดิมพร้อมทั้งได้รับการ ปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น		*				
(31) การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะมุ่งเน้นให้คนคิดเป็น และพึ่งตนเองมากขึ้นอีก		*				
(32) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะจัดการศึกษานอก โรงเรียนโดยเปิดโอกาสให้ ประชาชนหรือผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการกำหนดปัญหาและความ ต้องการ ตลอดจนวางแผน การเรียนการสอนมากขึ้น		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(33) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ต้องเร่งรณรงค์ให้ คนรุ่นน้องได้ครอบคลุมทุก พื้นที่		*				
(34) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ยังคงดำเนินการให้ ความรู้พื้นฐานกับประชาชน เป็นงานหลัก		*				
(35) มีการขยายชั้นเรียนการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ในโรงเรียนราชมกุ ศลศาสนาสอนศาสนาขึ้น กว่าเดิม		*				
(36) การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 จัดเป็นการศึกษา ในลักษณะให้เปล่าไม่เก็บค่า เล่าเรียน		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(37) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ทาหน้าที่สอนภาษา ไทยให้กับกลุ่มคนไทยที่ไม่พูด ภาษาไทยให้สามารถเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย และสามารถใช้ภาษาไทยได้ อย่างมีประสิทธิภาพ		*				
(38) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะขยายการจัด การศึกษาทางวิทยุและ ไปรษณีย์ (ว.ปณ.) เพิ่ม มากขึ้นทั้งในรูปแบบและ ปริมาณ		*				
(39) การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ทุกประเภทเน้นให้ผู้เรียนเกิด สติปัญญาจากการปฏิบัติจริง การ ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(40) การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ในชนบทของภาคใต้จะเน้นหนัก ทางด้านช่างฝีมือเพื่อให้รองรับ กับนโยบายการพัฒนาให้เป็น สังคมอุตสาหกรรมการเกษตร และให้ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้ไปปฏิบัติจริงได้		*				
(41) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะฝึกวิชาชีพเน้นหนัก ด้านการพัฒนาอาชีพการเกษตร และอุตสาหกรรม		*				
(42) หลักสูตรการฝึกวิชาชีพของศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เน้นให้ประกอบอาชีพได้จริง และเพื่อให้คนมีงานทำ		*				
(43) หลักสูตรการฝึกวิชาชีพจะต้อง แบ่งย่อยเป็นช่วงสั้น ๆ		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(44) การเปิดสอนวิชาชีพในเมือง สนองต่อความต้องการของ ตลาดแรงงานทั้งในและนอก ประเทศมากยิ่งขึ้น		*				
(45) การฝึกวิชาชีพควรเน้นการใช้ ทรัพยากรในท้องถิ่นทั้งในค่าน บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ	*					
(46) การฝึกวิชาชีพทุกประเภท จะสอดคล้องกระบวนการคิด เป็นและการจัดการมากขึ้น	*					
(47) การจัดกลุ่มสนใจยังมีความ จำเป็นและต้องขยายเพิ่มขึ้น	*					
(48) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด มีบทบาทในการพัฒนา คุณภาพสตรีและแม่บ้านมากขึ้น	*					

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(49) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะมีบทบาทอบรมคน ให้ตระหนักสำนึกในการพัฒนา อาชีพที่ทาอยู่แล้วให้มีผลผลิต เพิ่มขึ้นมากกว่าฝึกให้คน เปลี่ยนไปประกอบอาชีพใหม่		*				
(50) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะลดบทบาทในการ ฝึกวิชาชีพลง แต่เพิ่มการสอน วิชาสามัญมากขึ้น				*		
(51) ห้องสมุดประชาชนเปิดดำเนินการ ครบทุกอำเภอและทำหน้าที่ เป็นศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนประจำอำเภอ		*				
(52) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่ เพิ่มจำนวน แต่จะปรับปรุง คุณภาพที่มีอยู่ ให้ดีขึ้น		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
<u>การฝึกอบรม</u>						
(53) การฝึกอบรมประชาชนมุ่งเน้นให้มีความสามารถในการรับผิดชอบและช่วยตนเองมากขึ้น		*				
(54) การฝึกอบรมประชาชนจะเน้นกลุ่มเป้าหมายวัยหนุ่มสาวเพื่อเตรียมให้เงินพ่อแม่หรือผู้ปกครองในอนาคต		*				
(55) หลักสูตรการฝึกอบรมประชาชนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะเน้นเฉพาะด้าน เช่น ประชากรศึกษา ฯลฯ			*			
(56) การฝึกอบรมจะเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย การพัฒนาตนเองและครอบครัว		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(57) การอบรมประชาชนของศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ไม่จ่ายเบี้ยเลี้ยงให้ ผู้เข้ารับการอบรม			*			
(58) การฝึกอบรมของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด เน้นให้ ประชาชนเข้าใจระบบการ ปกครอง เศรษฐกิจ อนามัย และอาชีพ		*				
(59) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ให้ความสำคัญแก่ องค์กรท้องถิ่นในการร่วม ติดตามประเมินผลการฝึก อบรมประชาชน		*				
(60) การฝึกอบรมตามนโยบายของ กรมการศึกษานอกโรงเรียน จะลดลง แต่จะอบรมประชาชน ตามนโยบายของจังหวัดเพิ่มขึ้น		*				

ข้อความ	อันกับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(61) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด มีบทบาทในการ เตรียมประชาชนให้พร้อม เพื่อรองรับการพัฒนาจาก หน่วยงานอื่น		*				
<u>ด้านอื่น ๆ</u> (62) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด มีบทบาทในการ ส่งเสริมวัฒนธรรมชน บทนิยมประเพณีในท้องถิ่น ให้ประชาชนมีความภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรมของท้องถิ่นของตน		*				
(63) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด จะปฏิบัติงานสนับสนุน โครงการเฉพาะกิจของ จังหวัดมากขึ้น		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(64) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด มีบทบาทในการพัฒนา คนให้มีความเข้าใจเทคนิค วิทยาการสมัยใหม่เน้นหนัก ในด้านการใช้เทคโนโลยีที่ เหมาะสม		*				

ภาคผนวก ค

เปรียบเทียบผลการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ
ในครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3

ตาราง 9 เปรียบเทียบผลการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 และ
รอบที่ 3

ข้อที่	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
	อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1	5	8	6	10	12	3	5	10	16	7
2	1	5	2	9	24	1	1	2	11	26
3	13	13	8	5	2	12	16	7	6	-
4	18	14	7	-	2	18	18	2	1	2
5	6	12	14	7	2	3	11	20	6	1
6	14	9	8	5	5	13	12	7	4	5
7	7	9	7	14	14	6	8	7	8	12
8	2	13	2	-	-	30	10	1	-	-
9	24	14	3	-	-	26	15	-	-	-
10	14	20	6	1	-	14	24	3	-	-
11	10	4	5	11	11	6	4	10	14	7
12	3	10	13	9	6	1	11	16	10	3
13	14	15	11	-	1	14	18	7	-	2
14	25	15	1	-	-	28	13	-	-	-
15	19	17	4	1	-	20	18	2	1	-
16	9	15	7	5	5	10	16	11	1	3
17	3	11	6	7	14	7	6	12	10	6

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
	อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
18	13	13	12	3	2	13	14	12	1	1
19	2	8	13	11	7	-	4	21	12	4
20	5	20	15	1	-	5	23	13	-	-
21	24	14	2	-	1	26	14	1	-	-
22	10	16	12	2	1	7	20	13	1	-
23	12	18	8	2	1	12	21	8	-	-
24	15	20	3	3	-	14	27	-	-	-
25	17	16	7	1	-	16	25	-	-	-
26	10	18	11	-	2	9	17	15	-	-
27	16	15	5	4	1	16	24	-	1	-
28	8	14	14	5	-	7	16	16	1	1
29	13	15	13	-	-	13	19	9	-	-
30	8	23	10	-	-	8	29	4	-	-
31	18	17	6	-	-	18	21	2	-	-
32	13	18	8	2	-	15	22	3	1	-
33	20	11	7	2	1	22	16	2	1	-
34	10	18	10	2	1	10	22	9	-	-
35	5	17	12	5	2	5	22	9	4	1

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
	อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
36	7	12	15	3	4	4	15	17	3	2
37	14	10	11	2	4	13	15	11	1	1
38	8	20	8	3	2	5	24	9	2	1
39	19	18	1	1	2	21	19	-	-	1
40	10	18	11	1	1	8	23	10	-	-
41	9	23	8	-	1	10	25	6	-	-
42	14	17	8	1	1	13	25	3	-	-
43	13	19	8	-	1	13	24	3	1	-
44	7	19	9	4	2	8	20	10	3	-
45	22	14	3	1	1	23	18	-	-	-
46	18	17	4	1	1	21	20	-	-	-
47	16	16	8	-	1	17	20	4	-	-
48	12	24	4	-	1	13	28	-	-	-
49	14	18	6	1	2	16	19	4	1	1
50	1	3	11	11	15	1	2	11	11	16
51	11	17	5	6	2	10	17	7	4	3
52	8	13	10	7	3	9	17	10	4	1
53	24	12	3	1	1	27	14	-	-	-

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
	อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
54	15	17	6	2	1	16	21	3	1	-
55	5	7	16	10	3	4	8	18	10	1
56	16	14	9	1	1	16	19	5	1	-
57	6	6	10	7	12	5	7	11	9	9
58	15	16	7	2	1	16	21	4	-	-
59	17	16	6	1	1	18	20	3	-	-
60	13	14	9	2	3	13	16	11	-	1
61	13	15	7	3	3	15	15	9	1	1
62	14	20	4	2	1	17	22	2	-	-
63	10	22	8	-	1	9	29	3	-	-
64	11	19	9	1	1	11	24	6	-	-

ภาพผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามรอบที่ 2
และรอบที่ 3 เรียงตามลำดับข้อ

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ของแต่ละข้อความในแบบสอบถามรอบที่ 2

ข้อที่	มัชฌิมฐาน	ควอไทล์ที่ 3 ควอไทล์ที่ 1	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	2.35	3.84-1.35	2.49
2	1.35	2.25-0.92	1.33
3	3.92	4.71-2.90	1.81
4	4.32	4.93-3.59	1.03
5	3.32	4.15-2.59	1.56
6	3.78	4.77-2.53	2.24
7	2.86	4.14-1.23	2.91
8	4.71	5.10-4.14	0.96
9	4.64	5.07-4.02	1.05
10	4.18	4.77-3.66	1.11
11	2.36	4.44-1.43	3.01
12	2.92	3.78-1.97	1.81
13	4.07	4.77-3.34	1.43
14	4.68	5.09-4.12	0.97
15	4.41	4.96-3.81	1.15
16	3.73	4.42-2.54	1.88
17	2.43	3.84-1.23	2.61
18	3.92	4.71-3.10	1.61
19	2.69	3.84-1.80	1.68

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ควอไทล์ที่ 3 ควอไทล์ที่ 1	พิสัยระหว่างควอไทล์
20	3.73	4.24-3.12	1.12
21	4.65	5.07-4.02	1.05
22	3.84	4.48-3.10	1.38
23	4.03	4.65-3.41	1.24
24	4.25	4.82-3.71	1.11
25	4.28	4.90-3.64	1.26
26	3.92	4.49-3.25	1.24
27	4.20	4.86-3.52	1.34
28	3.61	4.34-2.88	1.46
29	4.00	4.71-3.29	1.42
30	3.96	4.40-3.51	0.89
31	4.35	4.93-3.75	1.18
32	4.08	4.71-3.51	1.20
33	4.45	4.99-3.52	1.47
34	3.92	4.49-3.23	1.26
35	3.59	4.19-2.77	1.42
36	3.40	4.23-2.72	1.51
37	3.85	4.77-2.89	1.88
38	3.88	4.39-3.16	1.23

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	มัธยม	ควอไทล์ที่ 3 ควอไทล์ที่ 1	พิสัยระหว่างควอไทล์
39	4.42	4.96-3.85	1.11
40	3.92	4.49-3.25	1.24
41	4.00	4.45-3.55	0.90
42	4.12	4.77-3.52	1.25
43	4.11	4.71-3.57	1.14
44	3.79	4.33-2.97	1.36
45	4.57	5.03-3.88	1.15
46	4.35	4.93-3.75	1.18
47	4.22	4.86-3.58	1.28
48	4.15	4.65-3.72	0.93
49	4.14	4.77-3.57	1.20
50	2.00	2.93-1.18	1.75
51	3.94	4.57-2.95	1.62
52	3.54	4.33-2.53	1.80
53	4.65	5.07-3.94	1.13
54	4.18	4.82-3.57	1.25
55	2.97	3.75-2.23	1.52
56	4.18	4.86-3.42	1.44
57	2.65	3.79-1.35	2.44

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	มัธยม	ควอไทล์ที่ 3 ควอไทล์ที่ 1	พิสัยระหว่างควอไทล์
58	4.16	4.81-3.52	1.29
59	4.28	4.90-3.64	1.26
60	3.96	4.71-3.08	1.63
61	4.00	4.71-3.10	1.61
62	4.18	4.76-5.66	1.11
63	4.02	4.48-3.56	0.92
64	4.00	4.57-3.42	1.15

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ของแต่ละข้อความในแบบสอบถามรอบที่ 3

ข้อที่	มัชฌิมฐาน	ควอไทล์ที่ 3 ควอไทล์ที่ 1	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	2.34	3.28-1.70	1.58
2	1.29	1.93-0.89	1.04
3	3.97	4.65-3.10	1.55
4	4.36	4.93-3.79	1.14
5	3.18	3.84-2.66	1.18
6	3.88	4.71-2.68	2.03
7	2.57	3.97-1.35	2.62
8	4.82	5.16-4.43	0.73
9	4.71	5.11-4.18	0.93
10	4.23	4.77-3.80	0.97
11	2.46	3.84-1.73	1.75
12	2.97	3.66-2.23	1.43
13	4.14	4.77-3.57	1.20
14	4.77	5.13-4.29	0.84
15	4.47	4.99-3.90	1.09
16	3.84	4.48-3.07	1.41
17	2.88	3.96-1.93	2.03
18	3.96	4.71-3.19	1.52
19	2.69	3.20-2.02	1.18

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	มัธยม	ควอไทล์ที่ 3 ควอไทล์ที่ 1	พิสัยระหว่างควอไทล์
20	3.83	4.27-3.29	0.98
21	4.71	5.11-4.16	0.95
22	3.83	4.34-3.21	1.13
23	4.10	4.65-3.61	1.04
24	4.25	4.77-3.88	0.89
25	4.32	4.85-3.91	0.94
26	3.82	4.42-3.18	1.24
27	4.31	4.85-3.89	0.96
28	3.66	4.30-3.02	1.28
29	4.11	4.71-3.57	1.14
30	4.07	4.22-3.72	0.50
31	4.38	4.93-3.89	1.04
32	4.25	4.82-3.78	1.04
33	4.57	5.03-3.95	1.08
34	4.02	4.48-3.56	0.92
35	3.80	4.26-3.08	1.18
36	3.41	4.08-2.81	1.27
37	4.00	4.71-3.25	1.46
38	3.85	4.28-3.31	0.97

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	มัธยม	ควอไทล์ที่ 3 ควอไทล์ที่ 1	พิสัยระหว่างควอไทล์
39	4.52	5.01-3.99	1.02
40	3.96	3.51-4.21	0.70
41	4.08	4.48-3.67	0.81
42	4.20	4.71-3.79	0.92
43	4.19	4.71-3.76	0.95
44	3.88	4.39-3.23	1.16
45	4.61	5.05-4.06	0.99
46	4.52	5.01-4.01	1.00
47	4.33	4.90-3.81	1.09
48	4.23	4.71-3.87	0.84
49	4.26	4.86-3.72	1.14
50	1.91	2.84-1.14	1.70
51	3.88	4.48-2.96	1.88
52	4.00	4.43-3.03	1.40
53	4.74	5.12-4.23	0.89
54	4.29	4.86-3.80	1.06
55	3.02	3.72-2.43	1.29
56	4.26	4.86-3.72	1.14

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	มัชยฐาน	ควอไทล์ที่ 3 ควอไทล์ที่ 1	พิสัยระหว่างควอไทล์
57	2.73	3.75-1.64	2.11
58	4.29	4.86-3.80	1.06
59	4.38	4.93-3.86	1.07
60	4.03	4.71-3.34	1.37
61	4.13	4.82-3.41	1.41
62	4.34	4.90-3.88	1.02
63	4.10	4.36-3.75	0.61
64	4.10	4.57-3.68	0.89

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างการคำนวณหาค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์

,

ตัวอย่างการคำนวณหาค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์

1. การหามัธยฐาน

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่ามัธยฐานของแต่ละข้อควมมีดังนี้

$$\text{มัธยฐาน} = L + I \left[\frac{\frac{N}{2} - F_1}{F_2} \right]$$

เมื่อ L คือ ที่ตั้งจากด้านล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีมัธยฐาน
ตกอยู่

I คือ อันตรภาคชั้นคะแนน

N คือ จำนวนความถี่ทั้งหมด

F_1 คือ ความถี่สะสมจากชั้นคะแนนต่ำสุดถึงชั้นคะแนน
ที่เป็นขีดจำกัดบนของชั้นก่อนที่มีมัธยฐานตกอยู่

F_2 คือ ความถี่ของชั้นคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่

ตัวอย่างการคำนวณ

ข้อที่ 4

คะแนน	ความถี่	ความถี่สะสม
5	18	41
4	18	23
3	2	5
2	1	3
1	2	2

$$\begin{aligned}\text{ฉะนั้น มัชยฐาน} &= 3.5 + 1 \left[\frac{\frac{41}{2} - 5}{18} \right] \\ &= 4.36\end{aligned}$$

2. การหาพิสัยระหว่างควอไทล์

พิสัยระหว่างควอไทล์คือ ค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 สูตรที่ใช้ในการคำนวณนั้นใช้สูตรคล้ายกับการหามัชยฐานเพียงแต่การหาควอไทล์ที่ 3 (Q_3) และการหาควอไทล์ที่ 1 (Q_1) นั้น แทนค่า $\frac{N}{2}$ ด้วย $\frac{3N}{4}$ และ $\frac{N}{4}$ ตามลำดับ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการคำนวณ

ข้อที่ 4.

คะแนน	ความถี่	ความถี่สะสม
5	18	41
4	18	23
3	2	5
2	1	3
1	2	2

$$\begin{aligned}\text{ควอไทล์ที่ 1} &= 3.5 + 1 \left[\frac{\frac{41}{4} - 5}{18} \right] \\ &= 3.79\end{aligned}$$

$$\text{ควอไทล์ที่ 3} = 4.5 + 1 \left[\frac{\frac{3 \times 41}{4} - 23}{18} \right]$$

$$= 4.93$$

$$\text{เพราะฉะนั้นพิสัยระหว่างควอไทล์} = 4.93 - 3.79$$

$$= 1.14$$